

ПЛАН РАЗВОЈА ОПШТИНЕ КЛАДОВО ЗА ПЕРИОД 2023-2030

Кладово, мај 2023.

Израда Плана развоја општине Кладово финансира се из средстава Немачко – српске развојне сарадње у оквиру пројекта „Подршка реформи јавне управе у процесу приступања Европској унији“ који спроводи GIZ. Пружање подршке при изради Плана развоја реализују Национална алијанса за локални економски развој и Балкански центар за регулаторну реформу, у сарадњи са Републичким секретаријатом за јавне политике.

Sprovedeno od strane:

Скраћенице

АПР – Агенција за привредне регистре
ГИС – Географски информациони систем
ЕУ – Европска унија
ИДР – Индекс друштвеног развоја
ИПА – Инструмент за претприступну помоћ
ЈИС – Јединствени информациони систем
ЈЛС – Јединица локалне самоуправе
ЈН – Јавне набавке
ЈП – Јавно предузеће
ЈУ – Јавна установа
КЗМ – Канцеларија за младе
ЛАПЗ – Локални акциони план запошљавања
МУП – Министарство унутрашњих послова
НАЛЕД – Национална алијанса за локални економски развој
НВО – Невладина организација или ОЦД
НСЗ – Национална служба за запошљавање
ОУ – Општинска управа
ОШ – Основна школа
ППП – Припремно предшколски програм
ППОВ – Постројење за пречишћавање отпадних вода
ПУ – Предшколска установа
РСД – Међународна ознака валуте за динар
РСЈП – Републички секретаријат за јавне политике
РЗС – Републички завод за статистику
РРА – Регионална развојна агенција
РХМЗ – Републички хидрометеоролошки завод Србије
РС – Република Србија
СКГО – Стална конференција градова и општина
СО – Скупштина општине
СРП – Специјални резерват природе
СШ – Средња школа
SWOT Strengths, Weaknesses, Opportunities, Threats – снаге, слабости, прилике, претње
УН – Уједињене нације
ХЕ – Хидроелектрана
ЦСР – Центар за социјални рад

САДРЖАЈ

1. УВОД
2. Процес израде Плана развоја
3. Преглед и оцена постојећег стања
4. SWOT анализа
 - 4.1. SWOT анализа за унапређење јавне управе и друштвених делатности
 - 4.2. SWOT анализа за развој инфраструктуре и заштиту животне средине
 - 4.3. SWOT анализа за развој привреде
5. Визија Општине Кладово
6. Приоритетни циљеви и мере
 - 6.1. Развојни правац 1 – Унапређење јавне управе и друштвених делатности
 - 6.2. Развојни правац 2 – Развој инфраструктуре и заштита животне средине
 - 6.3. Развојни правац 3 – Развој привреде
7. Оквир за спровођење, праћење спровођења, извештавање и вредновање Плана развоја Општине Кладово 2023-2030.
 - 7.1. Праћење спровођења Плана развоја
 - 7.2. Вредновање постигнутих учинака Плана развоја
 - 7.3. Извештавање о спровођењу и постигнутим учинцима Плана развоја
 - 7.4. Ревизија плана развоја

Уводна реч председника општине

Поштовани грађани/ке

План развоја општине Кладово за период од 2023 до 2030. године представља стратешки документ развојног планирања највишег реда. У њему смо, уз учешће представника јавног сектора, привреде, организација цивилног друштва, медија и грађана поставили визију одрживог развоја општине, дефинисали приоритетне циљеве које желимо да остваримо и утврдили начин на који ћемо их постићи дефинисањем одговарајућих мера.

Намера општине Кладово је да на најбољи могући начин, плански ради на подстицању економског развоја, рационалном коришћењу природних ресурса, пружању квалитетне здравствене и социјалне заштите и смањењу сиромаштва, унапређењу образовања и културе, поштовању људских и мањинских права и обезбеђењу једнаких могућности за све грађане општине.

Овај документ који одражава реалне потребе наше локалне заједнице и надамо се да ћемо применом планираних мера и активности у наредном периоду допринети унапређењу свеобухватног квалитета живота грађана и зауставити негативне миграције, да ћемо бити средина у којој млади људи желе да остану и да учествују у економском развоју општине.

На нама је да заједничким снагама учинимо да општина Кладово у наредном периоду постане атрактивна и просперитетна средина са унапређеним квалитетом живота за све грађане.

Председник општине
Саша Николић

1. УВОД

Доношењем Закона о планском систему Републике Србије¹ успостављен је нови регулаторни оквир који обезбеђује синхронизован приступ у планирању развоја од републичког до локалног нивоа управљања, односно систем координисаног, ефикасног и транспарентног планирања, са циљем увођења система одговорности за резултате и мерење ефикасности рада јавне управе.

У складу са Законом о планском систему План развоја локалне самоуправе је плански документ најширег обухвата и највишег значаја за јединице локалне самоуправе (ЈЛС). План развоја је дугорочни документ **развојног планирања** који за период од најмање седам година усваја Скупштина ЈЛС на предлог надлежног извршног органа.

Методологија која је коришћена за израду Плана развоја општине Кладово је одређена постојећим стратешко-планским и правним оквиром у Републици Србији, са посебним освртом на Уредбу о обавезним елементима плана развоја аутономне покрајине и јединице локалне самоуправе („Службени гласник РС“, бр. 107/2020 од 14.8.2020. године). У складу са методологијом, План развоја треба да садржи увод, преглед и анализу постојећег стања, визију односно жељено стање развоја локалне самоуправе за планирани период, приоритетне циљеве развоја који се желе постићи, преглед и кратак опис одговарајућих мера којима ће се постављени циљеви реализовати, као и начин спровођења и начин праћења спровођења плана развоја. Закон о планском систему дефинише да се мере предложене Планом развоја детаљније разрађују средњорочним планом јединице локалне самоуправе и документима јавних политика.

У складу са Законом о планском систему, а на основу Одлуке о приступању изради Плана развоја општине Кладово за период 2023 – 2030. године, донете на седници Скупштине општине Кладово одржаној дана 7. новембра 2022. године, општина Кладово је започела процес израде Плана развоја. Решењем председника Општине Кладово формиран је Координациони тим за израду Плана развоја као главног тела одговорног за израду документа са конкретним надлежностима у управљању, координацији и изради планског документа.

Поред Координационог тима председник Општине Кладово је у складу са методологијом израде Плана развоја донео Решење о образовању тематских радних група, дана 8. новембра 2022. године за следеће области:

- Јавна управа и друштвене делатности
- Инфраструктура и заштита животне средине
- Привреда и економски развој

Тематске радне групе су окупиле велики број стручних лица из свих области од интереса за локалну заједницу, а партиципативни приступ на којем се заснивао читав процес израде Плана развоја, подразумевао је директну укљученост свих њених чланова у току трајања целокупног процеса, обезбеђујући на тај начин дугорочније партнерство. У процес је било укључено и консултативно тело Партнерски форум, као пример добре праксе широког укључивања заинтересованих страна у процес планирања и добар инструмент за консултације и стварање

¹Службени гласник РС, бр.30/18.

партнерстава. Ово тело је омогућило окупљање и укључивање представника шире локалне заједнице, приватног и цивилног сектора у рад Тематских радних група.

Процес израде Плана развоја Општине Кладово је обухватио неколико фаза, а спроводио се кроз континуиране јавне консултације са грађанима и целокупном интересном заједницом са територије општине Кладово. Јавне консултације су се спроводиле кроз организоване састанке тематских радних група, радионице, размену материјала електронским путем, као и редовне објаве свих корака, докумената и информација у току процеса израде Плана развоја на званичној веб страници Општине Кладово, друштвеним мрежама и локалним порталима и медијима.

Израда Плана развоја општине Општине Кладово финансира се из средстава Немачко – српске развојне сарадње у оквиру пројекта „Подршка реформи јавне управе у процесу приступања Европској унији“ који спроводи GIZ. Пружање подршке при изради Плана развоја реализују Национална алијанса за локални економски развој и Балкански центар за регулаторну реформу, у сарадњи са Републичким секретаријатом за јавне политике.

Као резултат рада свих заинтересованих страна, припремљен је План развоја Општине Кладово за период 2023-2030. године, који се у овом планском циклусу по први пут доноси у складу са новом регулативом и представља кровни плански документ на основу кога ће се доносити други плански акти прописани законом и реализовати надлежности и активности локалне самоуправе.

2. Процес израде Плана развоја

Процес израде Плана развоја Општине Кладово за период 2023–2030. (у даљем тексту План) је спроведен највећим делом током 2022. године и почетком 2023. године. Главне фазе израде Плана биле су:

1. Припремна фаза и организација процеса;
2. Преглед и оцена постојећег стања;
3. Дефинисање визије, односно жељеног стања;
4. Дефинисање приоритетних циљева;
5. Дефинисање мера;
6. Успостављање институционалног оквира за спровођење Плана развоја;
7. Усвајање и објављивање Плана развоја ЈЛС.

Слика 1. Фазе израде Плана развоја

Прва фаза израде Плана развоја подразумевала је организацију целокупног процеса израде документа, укључујући успостављање правног оквира на локалном нивоу. У овој фази, Скупштина општине Кладово је донела Одлуку о покретању поступка израде Плана развоја на седници одржаној дана 7. новембра 2022. године. Решењем председника Општине Кладово именован је Координациони тим за израду Плана развоја општине Кладово састављен од представника локалне администрације. Најважнији задаци Координационог тима су били организовање спровођења процеса, координација свих активности у вези са израдом Плана развоја, разматрање предлога и надгледање рада тематских радних група и осигурање поштовања динамике за израду Плана развоја. У припремној фази процеса израде Плана развоја урађена је *и анализа заинтересованих страна*, тј. идентификовани су најважнији актери из шире заједнице за процес израде Плана развоја и анализиран је њихов утицај и значај за области на које се План односи у складу са надлежностима ЈЛС. На основу поменути анализе, интересовања које су представници приватног и цивилног сектора исказали за укључење у процес, а у циљу спровођења широког консултативног процеса донето је Решење о саставу тематских радних група, као оперативног радног тела. Поред тематских радних група одређени су и чланови Партнерског форума као ширег и неформалног консултативног тела, чије је мишљење на рад и предлоге тематских радних група и Координационог тима тражено у три различите фазе израде документа. Тематске радне групе су формиране Решењем председника Општине Кладово. Формиране су три тематске радне групе:

- Радна група за унапређење јавне управе и друштвених делатности
- Радна група за развој инфраструктуре и заштиту животне средине
- Радна група за развој привреде

У циљу веће транспарентности процеса и укључивања свих заинтересованих страна у процес припреме Плана развоја, општина Кладово је отворила посебан банер на својој званичној интернет презентацији. У оквиру постављеног банера су се током целог процеса израде документа постављале најзначајније информације о спроведеним корацима, као и сва радна документа која су на тај начин постала доступна широј јавности.

Преглед и оцена постојећег стања је фаза која је подразумевала прикупљање и обраду података из званичних, статистичких извора, од представника локалне самоуправе и партнера, као и података из примарних извора базирајући притом анализу на показатељима који су у вези са надлежностима локалне самоуправе. Такође, за анализу су коришћене базе података надлежних релевантних републичких установа, као и базе података са којима располаже локална самоуправа, а које су омогућиле генерисање трендова и упоредних приказа са илустративним графиконима и табелама. Преглед и оцена постојећег стања је указала на чињенице где се општина Кладово тренутно налази када је у питању степен њеног развоја и какви су њени развојни потенцијали које је потребно стимулисати у наредном периоду.

Након завршеног аналитичког и истраживачког рада на изради анализе стања, ова фаза је употпуњена израдом тзв. **SWOT матрице**, као једног од најзначајних алата стратешког планирања који омогућава упоредни приказ унутрашњих снага и слабости, и екстерних прилика и претњи општине Кладово. SWOT матрица је припремљена на консултацијама/састанцима одржаним са представницима Координационог тима и тематских радних група, којима су представљени и закључци анализе стања. На основу ове фазе дефинисани су развојни изазови и кључни проблеми на које је потребно фокусирати План развоја, извршена је идентификација узрока проблема и урађена је приоритетност проблема.

У оквиру ове фазе **одржан је уводни састанак Партнерског форума** на коме је представљен процес израде Плана развоја и започете су консултације са широм јавности у процесу израде Плана. Партнерски форум је медијски промовисан у циљу укључивања што већег броја заинтересованих страна у сам процес.

Следећа фаза израде Плана развоја је подразумевала рад на припреми оквира документа путем **дефинисања визије развоја, одређивања циљева развоја и дефинисања мера** које ће допринети реализацији циљева развоја. Дефинисање визије, приоритетних циљева и мера је корак који је уследио одмах након израде SWOT матрице.

Визија развоја представља жељено стање, односно промену којом се постиже жељено стање у седмогодишњем периоду спровођења Плана развоја путем реализације планираних мера (и активности у оквиру мера). Дефинисање визије је подразумевало идентификацију промена које се очекују на крају спровођења планског документа и то кроз заједнички консултативни процес са тематским радним групама и унутар Координационог тима. Приликом формулисања визије обухваћени су основни принципи развоја, односно вредности које се желе неговати у периоду за који се планира, постојеће предности општине Кладово и локална традиција.

Приоритетни циљеви Плана развоја представљају пројекције жељеног стања које доприносе остварењу визије, а постижу се спровођењем мера, односно групе мера, при чему се свака мера, односно група мера обавезно везује за конкретан посебан циљ. Урађени су на основу претходно идентификованих кључних развојних аспеката/проблема који су произашли из анализе стања и SWOT матрице, у исто време руководећи се дефинисаним жељеним стањем које се жели достићи на крају планског периода. Узимајући у обзир постојећи правни оквир

који налаже да се даља и детаљнија разрада приоритетних циљева врши путем докумената јавних политика ужег обима (стратегије, програми и њима припадајући акциони планови), Планом развоја општине Кладово разматрани су само најзначајнији приоритетни циљеве. Приоритетни циљеве су структурирани у три развојна правца:

- **Развојни правац 1 – Унапређење јавне управе и друштвених делатности**
- **Развојни правац 2 - Инфраструктура и заштита животне средине**
- **Развојни правац 3 – Развој привреде**

Дефинисање приоритетних циљева је руковођено *SMART* принципом, односно циљеве су прецизни, мерљиви, прихватљиви, реални и временски одређени. За сваки приоритетни циљ дефинисани су показатељи учинака, и то почетне вредности, вредности којима се тежи спровођењем Плана развоја, као и извори провере који служе као инструмент за квантификацију наведених показатеља. На овај начин се омогућава мерење успеха у остварењу жељене промене између почетног стања и стања након спровођења мера у току планског периода. Направљена је и веза са **Циљевима одрживог развоја (Агенда 2030)**, односно урађена је локализација циљева и индикатора циљева одрживог развоја², као и веза са преговарачким поглављима Европске уније. Циљеве су дефинисани кроз процес консултација на коме су учествовали представници тематских радних група и Координационог тима и прихваћени су као релевантни и значајни за даљи развој општине Кладово.

Мере представљају скуп кључних и повезаних активности чије се предузимање планира ради остварења приоритетних циљева, односно достизања постављене визије на крају периода на који се односи План развоја. Оне могу бити различите по својој врсти и начину деловања, а за остварење постављеног циља потребна је реализација једне или више мера, које могу бити међусобно условљене и повезане.³ Дефинисање мера је било праћено идентификацијом носилаца реализације, временским оквиром потребним за реализацију мера, потенцијалним изворима финансирања, као и показатељима постигнућа, који ће у предстојећем периоду олакшати даљи рад на припреми средњорочног плана општине Кладово. Такође, где је то било могуће и смислено, дата је процена коштања сваке од мера. Мере су утврђене путем консултација са тематским радним групама.

²Агенда 2030 је усвојена на самиту Уједињених нација одржаном 2015. године и представља јединствену стратегију која подразумева мобилизацију ресурса свих држава како би били остварени циљеве до 2030. Агенду чини 17 циљева, и у оквиру њих 169 подциљева мерених уз помоћ 231 показатеља којима се дају смернице свим државама којима је потребно да их усвоје и прилагоде сопственим приоритетима. Циљеве одрживог развоја се спроводе не само на националном, већ и на регионалном и локалном нивоу, а прилагођавање глобалних циљева нижим нивоима планирања посматра се као „локализација циљева одрживог развоја”. Локализација се односи на то да локалне власти у процесу планирања подржавају циљеве одрживог развоја акцијама одоздо према горе и да заједно са представницима цивилног и приватног сектора локализују глобалне циљеве и стављају их у локални контекст, односно интегришу их у планове развоја свој локалне заједнице.

³Закон о планском систему препознаје следеће мере јавне политике: 1) регулаторне, којима се успостављају стандарди и правила којима се уређују односи у друштву; 2) подстицајне, у које спадају: фискалне мере (субвенције, порези и друго) и друге финансијске и нефинансијске мере; 3) информативно-едукативне (информационе и образовне кампање и друго); 4) институционално управљачко организационе (формирање нових и укидање постојећих институција, промена организационе структуре одређених субјеката, промена броја и компетенција запослених и др.); 5) обезбеђење добара и пружање услуга од стране учесника у планском систему, укључујући и јавне инвестиције (капитални и инфраструктурни пројекти, инвестиције и др.).

Визија, циљеви и мере Плана развоја су, након финализације у процесу консултација са тематским радним групама и верификовања од стране Координационог тима, представљене осталим заинтересованим странама кроз реализацију другог Партнерског форума. Консултације са форумом партнера су одржане **online** на начин да је свим заинтересованим странама био јавно, али и директно упућен позив да учествују у давању предлога, коментара и сугестија на предложени плански оквир општине Кладово. Плански оквир општине Кладово је постао јавно доступан путем интернет презентације Општине Кладово, путем јавних гласила на локалном нивоу и упућивањем припремљених предлога на адресе чланова неформалног тела Партнерског форума.

У циљу обезбеђења принципа транспарентности, спроведен је процес анкетања грађана путем Упитника за грађане и грађанке о различитим аспектима живота на територији општине Кладово, који је био постављен на интернет презентацији Општине Кладово и објављен путем јавних гласила.

Дефинисање управљачког оквира за спровођење Плана развоја је завршни корак у изради Плана развоја општине Кладово и подразумева успостављање институционалних механизма за праћење спровођења, извештавање и вредновање постигнутих учинака Плана развоја. Тачније, у овој фази је утврђена институционална структура за праћење спровођења Плана развоја општине Кладово, односно дефинисани су носиоци мера и механизми праћења реализације мера унутар јединице локалне самоуправе, као и њихове надлежности и одговорности.

Након израде радне верзије Плана развоја, а пре утврђивања Нацрта, одржане су још једне консултације са форумом партнера. Позив за састанак са радним материјалом је упућен свим идентификованим заинтересованим странама и објављен је јавно, тако да су састанку могли да присуствују и чланови шире друштвене заједнице. На састанку Партнерског форума који је одржан дана 23. фебруара 2023. године су представљени сви елементи радне верзије Плана развоја и прибављени су коментари и сугестије шире јавности, који су уграђени у Нацрт плана развоја.

Последњу фазу пред почетак спровођења Плана развоја представља **фаза усвајања Плана**, што подразумева и објављивање усвојеног документа. Овој фази је претходило спровођење јавне расправе о Нацрту плана развоја општине Кладово, у складу са Законом о планском систему. Циљ јавне расправе је био упознавање најшире јавности из локалне заједнице са садржајем Нацрта документа. Након јавне расправе припремљена је коначна верзија Нацрта плана развоја са уграђеним коментарима и сугестијама шире јавности, која је прослеђена на усвајање Скупштини Општине Кладово. Скупштина Општине Кладово је усвојила План развоја на седници одржаној _____ (датум). У склопу ове фазе припремљен је и **извештај о спроведеним консултацијама**, који је заједно са Нацртом плана развоја и припадајућим анексима постављен на званичну интернет презентацију Општине Кладово.

3. ПРЕГЛЕД И ОЦЕНА ПОСТОЈЕЋЕГ СТАЊА

УВОД

Општина Кладово налази се на крајњем истоку Србије, непосредно уз Дунав, по изласку из Ђердапске клисуре, заузимајући територију од 629 км².

Према подацима пописа становништва 2022.године, у Кладову живи 18.002 људи, а процењује се да је више од 8.500 људи на привременом раду у иностранству.

Општина са највише инвестиција из дијаспоре у источној Србији, у којој ради око 500 предузетника и 160 привредних друштава. Запослено је нешто више од 5.000 људи са просечном зарадом од 57.971 РСД, док је незапослених око 1.400.

Кладово због свог специфичног положаја на Дунаву, представља важно саобраћајно и туристичко чвориште које комбинује речни и копнени саобраћај и располаже потенцијалима за развој туризма.

Уз Дунав је и најкраћа сувоземна путна веза са Београдом, који је удаљен око 250 км (Ђердапска магистрала или пут 34), а преко Неготинске Крајине најкраћа је веза (пут 35) са осталим деловима источне Србије и југом Републике. Општина је повезана са европским коридорима: Паневропским коридором 4 преко граничног прелаза са Румунијом и Дунавским коридором односно воденим коридором 7.

Кладово, уз свега још 10 градова Европе, поседује сертификат „Бисер-Дунава“ и члан је Мреже за одрживу мобилност и туризам са седиштем у Аустрији, као једина општина из Србије.

1. ОСНОВНЕ КАРАКТЕРИСТИКЕ

1.1. Географски положај и природне карактеристике подручја

Општина Кладово се налази на крајњем истоку Србије, захватајући део Влашко-пантијске низије, односно Дунавског Кључа, названог по великом меандру који Дунав формира по изласку из Ђердапске клисуре и јужне падине планине Мироч.

Ђердапска клисура позната је и као Гвоздена капија Балкана, јер је Дунав у свом току на овом месту најужи 150 м и најдубљи 90 м, што је пре изградње ХЕ „Ђердап I“, као и Сипски канал, представљало проблем приликом пловидбе.

Општина Кладово се налази у региону Јужне и Источне Србије, у Борској области.

Граничи се са општином Мајданпек на западу, на југу и југоистоку са општином Неготин, док се на северу и североистоку, у дужини од 91 км, ослања на ток Дунава, који је уједно и државна граница према суседној Румунији (чланици ЕУ).

Простире се на површини од 629 км², обухватајући 23 насеља, са средњом густином насељености од 29 становника/км².

Административни, културни и економски центар општине је насеље Кладово.

Територија општине Кладово је претежно брдско-планинска, са изузетком најисточнијих делова који припадају Влашко-пантијској низији.

У геоморфолошком смислу, област је подељена на Доњи и Горњи Кључ. Доњи Кључ обухвата 50,3% територије општине, подручје уз обалу Дунава и представља насељенији део са дугом

историјом и древном традицијом мештана. Област Доњи Кључ обухвата дунавске терасе (Кључка, северинска и кладовска) и алувијалну раван Дунава и равничарски је предео општине са развијеном ратарском и виноградарском пољопривредном производњом. Горњи Кључ обухвата 49,7% територије општине, у подножју и на обронцима планине Мироч са врховима Велики Штрбац (768 м надморске висине) и Мали Штрбац (626 м надморске висине). Ово је брдско-планинско подручје, углавном прекривено шумом и пашњацима и заступљеном сточарском пољопривредном производњом.

Разграната хидрографска мрежа, са Дунавом као највећом и водом најбогатијом реком, равничарско-терасаста терени поред обале Дунава и брдско планински предели са надморском висином до 500 метара су најважније географске карактеристике.

Клима је континентално – специфична, јер се приметно разликује од климе околних области. Под утицајем водене површине Дунава, специфичне структуре клисуре и различитог биљног покривача, формиран је микроклимат, којег карактеришу жарка, топла лета са мало падавина и дуга, хладна зима са мало снежног покривача. Ветрови су честа појава и обично доносе обилне и изненадне падавине.

Изградњом хидроелектране „Ђердап I“ на Дунаву, створено је највеће вештачко језеро у Србији – Ђердапско језеро, чиме је промењен хидролошки режим Дунава и његових притока и Дунав постао плован и кроз Ђердапску клисуру.

За биљни и животињски свет, али и за културно наслеђе, од највећег значаја је успостављање зона заштите под окриљем Националног парка „Ђердап“ који се простире на 16.024,75 ха, односно на једној трећини територије општине.

Општина Кладово је у непосредној близини ЕУ, на граници са Румунијом и Бугарском (на 70 км). Географски и економски је везана за Дунав, његов хидроенергетски, пловидбени, риболовни, спортски и туристички потенцијал.

Кладово се налази на:

- коридору 7 или Дунавском коридору, који заједно са Рајном и Мајном представља најважнији водени пут на континенту
- коридору 4 преко граничног прелаза са Румунијом на хидроелектрани Ђердап. Коридор 4 припада Паневропском коридору који је интегрисао постојећу Трансевропску транспортну мрежу са транспортним мрежама земаља ван ЕУ,
- Ђердапској магистрали (I534) која представља везу општине са Београдом и осталим већим градовима Србије.

Три су основна правца који Кладово повезују са залеђем Србије:

- из Београда (250 км), преко Пожаревца и Доњег Милановца, низ Дунав Ђердапском магистралом;
- из Параћина (200 км), веза са ауто путем

Београд – Ниш, преко планинског превоја Честобродице, Зајечара и Неготина;

- из Ниша, (200 км), преко другог планинског превоја Тресибаба, Књажевца, Зајечара и Неготина.

Када је ваздушни саобраћај у питању, општина Кладово је од аеродрома у Београду удаљена 270 км, аеродрома у Нишу 210 км и аеродрома у Крајови (Румунија) 140 км.

1.2. Историја, традиција и културно наслеђе

Кладово се убраја у старије градове Подунавља. На данашњој територији Кладова, у римско доба, ово је био утврђен град у којем се налазио војно цивилни логор, а у античко доба је постојао град са именом Занес.

На темељима тог града Словени су подигли своје насеље под називом Нови Град. Изградњом турске тврђаве Фетислам („фехт-ул-ислам“ – капија/победа ислама) 1524. године, Нови Град све више губи словенски карактер, с обзиром да су Турци на тој локацији подигли своје војно и цивилно насеље, као базу за даља освајања.

По тврђави је и насеље дуго било познато као Фетислам, а под данашњим именом Кладово град се први пут помиње у једном аустријском војном документу, у коме је 1596. године забележен напад хајдука из Влашке на град и тврђаву.

У Кладову су, током српске аутономне управе, службовали Вук Стефановић Караџић, капетан Миша Анастасијевић и Сима Милутиновић – Сарајлија. За ослобођење ове територије од Турака борили су се хајдук Вељко Петровић, Петар Добрњац, Старина Новак и хајдук Гица, али путем дипломатске политике Михајла Обреновића, тврђава Фетислам бива предата Србима, 26. априла 1867. године и тај датум се прославља као Дан општине.

У периоду до избијања I светског рата, дипломатска и политичка активност великих сила била је усмерена и на подручје Кључа због повољног географског положаја и могућности контроле пловидбе Дунавом у делу Ђердапске клисуре и сипског канала. Из истих разлога, Немачка је са својим савезницима - Силе осовине на почетку рата са Краљевином Југославијом у ноћи између 5. и 6. априла 1941. године, прешла Дунав из Румуније код села Сип и ту прво крочила на тло наше земље.

Кладово је и први град ослобођен у II светском рату од немачког окупатора са савезницима 1944. године уз помоћ руских јединица Црвене армије, које су прешле Дунав на подручју општине Кладово, код села Вајуга.

Кладово се почетком XX века економски брзо развијало, и тада је било означено као туристичко место и бањско лечилиште, познато по кладовском кавијару, грожђу и бостану.

До застоја у развоју дошло је током и после II светског рата, а након изградње ХЕ „Ђердап I“ Кладово наставља свој економски развој.

Данас је Кладово савремени градић, стециште туриста који су дошли да виде једну од највећих хидроелектра света, највеличанственију клисуру Ђердап и многобројна археолошка праисторијска, античка и средњевековна налазишта.

1.3. Природни ресурси

1.3.1. Земљиште

Пољопривредно земљиште покрива приближно 29.000 ха територије општине Кладово, што је 46% укупне површине општине и представља један од најзначајних природних ресурса.

Од укупне површине пољопривредног земљишта 67% је приватна својина, 23% је државна својина Републике Србије, а преосталих 10% су други видови својине. Коришћено

пољопривредно земљиште (КПЗ) на територији општине је приближно 10.000 ха и користи се за производњу у ратарству, виноградарству, воћарству, повртарству и пчеларство.

1.3.2. Водни потенцијал

Подручје општине Кладово одликује разграната хидрографска мрежа, са Дунавом као највећом реком великог водног капацитета, која територијом општине протиче у дужини од 91 км.

На Дунаву су подигнуте две велике хидроелектране „Ђердап I“ и „Ђердап II“ које и данас представљају један од највећих инжењерско-техничких подухвата у Европи. Изградњом хидроелектране „Ђердап I“ на Дунаву, створено је највеће вештачко језеро у Србији – Ђердапско језеро, чиме је промењен хидролошки режим Дунава и његових притока.

Целокупно подручје испресецано је већим бројем водотока, који својим водопадима представљају природну лепоту општине Кладово (водопад Бледерија).

Осим Дунава, на територији општине Кладово постоје Великокаменичка и Подвршка река, које се уливају у Дунав, велики број извора и неколико термалних извора.

У насељу Кладово налазе се и два језера: купалишно језеро и ретензионо које служи као реципијент атмосферских вода.

На току Дунава кроз општину налази се неколико плажа, неке од њих су настале природним дејством воде, неке су изграђене, али су све још један природни ресурс општине.

1.3.3. Шуме и шумско земљиште

Шуме се простиру на приближно 28.000 ха територије општине, од чега је 30% површина под шумом у Националном парку Ђердап и Геопарку Ђердап. У оквиру Националног парка заступљене су зоне са различитим режимом заштите објеката природе, споменика културе, фауне и вегетације реликтних биљних врста, које потврђују развој вегетационих серија од настанка до данашњих дана.

Све ове површине су поред реке Дунав и представљају највећи ресурс општине за развој свих видова туризма.

1.3.4. Остале природне и предеоне вредности (биодиверзитет)

Клисура Ђердапа и природно подручје уз клисуру, као просторна целина, са изузетним културно-историјским вредностима, значајним природним екосистемима по саставу изузетне вредности и реткости, јединкама/врстама изворне флоре и фауне и добро очуваним шумама природног састава и изузетног изгледа, од 1974. године стављени су под заштиту као Национални парк „Ђердап“.

У односу на природна добра и ресурсе општина Кладово спада у подручје изузетних природних вредности од посебног националног значаја, с обзиром да је 30% Националног парка „Ђердап“ на територији општине Кладово.

На простору Националног парка и Геопарка опстаје више од 1100 биљних врста и подврста. Флора Ђердапа се одликује не само разноврсношћу и богатством, него и изразитим реликтним карактером. Од древне флоре ту су мечја леска, копривић, орах, јоргован, сребрна липа, маклен, медунац, а посебну вредност представљају шумске и жбунасте заједнице. Фауну карактеришу: јелен, вук, рис, шакал, сури орао, сова ушара, црна рода и мноштво других врста. Ђердап је прво подручје у Србији уписано 2020. године на листу УНЕСКО-ве Глобалне мреже геопаркова. Геопарк Ђердап се налази у североисточној Србији. Покрива територију од 1.330 км², укључујући и подручје Националног парка „Ђердап“, превазилазећи његову територију за

још 692 км². Обухвата приобални појас Ђердапске клисуре у средњем току Дунава до Кладова и његово залеђе – делове планинских масива Кучај и Мироч.

Најмаркантнија природна појава на подручју Геопарка је Ђердапска клисура, дуж које се налазе бројни објекти геонаслеђа из готово свих периода геолошке историје и ово подручје представља једно од најбогатијих подручја у Србији природним и културно – историјским вредностима.

2. АНАЛИЗА ОРГАНИЗАЦИОНЕ СТРУКТУРЕ ЛОКАЛНЕ САМОУПРАВЕ

2.1. Локална самоуправа

Локална самоуправа општине Кладово организована је у складу са Законом о локалној самоуправи, Статутом општине Кладово, Одлуком општинске управе Кладово и другим законским актима и одлукама општине Кладово.

Органи локалне самоуправе општине Кладово су: Скупштина општине Кладово, Председник општине Кладово, Општинско веће и Општинска управа.

Скупштина општине је највиши орган Општине који врши основне функције локалне власти.

На нивоу општине Кладово у сазиву Скупштине општине Кладово учествује 28 одборника од чега су 18 одборника и 10 одборница.

Председник општине представља и заступа Општину, предлаже начин решавања питања о којима одлучује Скупштина општине, наредбодавац је за буџет и председава Општинским већем. Председник Општине има заменика и два помоћника који обављају послове из појединих области (економски развој, урбанизам, примарна здравствена заштита, заштита животне средине, туризам, пољопривреда, комуналне делатности, развој месних заједница и др.).

Општинско веће чине Председник општине, Заменик председника општине и седам чланова, од чега су два члана жене. Надлежности Општинског већа односе се на непосредно извршавање одлука и других аката Скупштине општине.

Председник општине и Општинско веће су извршни органи Општине.

Управне послове у оквиру права и дужности Општине и одређене стручне и административно-техничке послове за потребе Скупштине општине, председника Општине и Општинског већа, врши **Општинска управа**. Општинска управа општине Кладово образована је као јединствени орган којим руководи Начелник и Заменик начелника у одсуству начелника.

У оквиру Општинске управе образују се унутрашње организационе јединице за вршење сродних послова и Кабинет председника општине као посебна организациона јединица ван организационе структуре Општинске управе.

Основне и уже организационе јединице Општинске управе Кладово су:

1. Одељење за управне и заједничке послове
2. Одељење за буџет и финансије
3. Одељење за привреду, друштвене делатности и локални економски развој
4. Одељење за урбанизам, грађевинарство и планирање
5. Одељење за инспекцијске послове

Постоји и посебна организациона јединица - Канцеларија за младе и самостално извршилачко радно место - интерни ревизор.

У руководству Општине, особа женског пола се налази само на месту Заменика председника Скупштине општине. Посматрајући Општинску управу, жене су на местима руководиоца одељења Општинске управе у већини у односу на мушку популацију, од пет руководиоца

одељења, три су жене. На местима директора јавних предузећа су углавном мушкарци, док се жене налазе на руководећим местима у више јавних установа (ТОО Кладово, Библиотека „Центар за културу“ Кладово, Предшколска установа „Невен“).

2.2. Јавна предузећа и установе

Општина Кладово је оснивач два јавна комунална предузећа и три установе.

Јавно предузеће „Комуналац“ основано је 1991. године за обављање комуналних делатности, као и делатности од општег и локалног интереса, одстрањивање отпада и смећа, санитарне и сличне активности, уређивање паркова, зелених, рекреационих и јавних површина, организовање пијаца и вашара, погребне и пратеће активности, извођење грађевинских радова на објектима комуналне инфраструктуре, управљање и одржавање општинске саобраћајне инфраструктуре.

Јавно предузеће „Јединство“ је основано 1990. године ради обављања комуналних делатности од општег интереса и то: производња и снабдевање топлотном енергијом, дистрибуција воде за пиће, сакупљање и пречишћавање отпадних вода, одржавање водоводне и канализационе мреже и мреже за топлотно грејање.

Јавна предузећа „Јединство“ и „Комуналац“, чији је оснивач општина, финансирају се из сопствених средстава која остварују наплатом пружене комуналне услуге правним и физичким лицима.

Туристичка организација општине Кладово (ТОО КЛАДОВО) спроводи бројне активности у области координације туристичких посленика и посетилаца и пружању логистичке подршке свим заинтересованим лицима и институцијама који би својим ангажовањем допринели подизању атрактивности и нивоа квалитета у свим сферама туризма.

Разноликост, атрактивност и богатство културно-историјског и археолошког наслеђа и величанствених природних лепота општине Кладово већ 20 - так година стрпљиво и неуморно промовише ТОО Кладово, у намери да свој град и околину представи и позиционира као привлачно и гостољубиво одредиште и омиљену туристичку дестинацију.

Значајан допринос у популаризацији места, ТОО Кладово остварује кроз бројне промотивне активности, кроз организацију културних и спортских манифестација и дешавања локалног и регионалног карактера, и то преко функционисања Туристичко-информативног центра, наступима на сајмовима и дистрибуцијом пропагандног материјала.

Библиотека „Центар за културу“ Кладово је основана 1996. године, правно наслеђујући две установе, „Дом културе“ и „Дом омладине“. Корени зачетка установе културе датирају од 1. новембра 1873. године када је у Кладову оформљена Читаоница која је кроз временску линију развоја прерасла у Народну књижницу.

Установа је непрофитна и основна делатност је културно-образовна и уметничка.

Центар се бави библиотечком делатношћу, организовањем и дифузијом позоришних представа, концерата свих жанрова музике, приказивањем филмова у биоскопу, балетских и оперских представа, организовањем књижевних промоција, трибина, семинара, курсева, симпозијума, модних ревија, фестивала, манифестација, смотри, издаваштвом, научно-образовном делатношћу, изложбено-галеријском делатношћу, продукцијом сопствених програма, аматерским стваралаштвом и професионално – сценском делатношћу.

Кроз подршку бројним уметницима, аматерима и професионалцима, Библиотека „Центар за културу“ Кладово, настоји да својим програмским активностима промовише и унапреди значај културних вредности на подручју општине, и то како организовањем квалитетних културних садржаја, гостовањем истакнутих и признатих уметника, тако и подстицањем и подршком

различитих облика уметничког стваралаштва свих друштвених слојева и категорија локалног становништва.

Програми се организују у Дому културе (1976), Дому омладине (1984), амфитеатру на Дунавском кеју и платоу испред Дома омладине у центру града.

Предшколска установа „Невен“, Кладово, као прва установа за рад са децом у Кладову, основана је 1966. године под називом „Дечији вртић“ - Кладово, са основном делатношћу чувања, васпитавања и образовања деце предшколског узраста.

Десетак година касније изграђен је комбиновани објект површине 1.404 м², капацитета девет васпитних група (четири јаслица, пет вртић) и површине дворишта од 2.300 м², и установа мења назив у „Центар за васпитање и образовање предшколске и школске деце“, што је подразумевало и рад са школском децом, пре свега кроз организовање одмора и рекреације.

Након усвајања Закона о друштвеној брзи о деци, 1992. године, „Центар за васпитање и образовање предшколске и школске деце“ постаје Установа за децу „Невен“, са седиштем у објекту у центру Кладова, површине 488 м² са двориштем површине 650 м² и простором који је уступљен Удружењу за помоћ особама ометеним у развоју „Нада“.

Током 2011.године, извршена је реконструкција објекта „Невен 2“, у центру града, чиме је проширен обухват деце и побољшани су услови пружања услуге.

У претходном периоду кроз програм популационе политике средствима из републичког и локалног буџета у циљу побољшања услова услуге и проширењу капацитета установе, а самим тим и већег обухвата деце, адаптиране су терасе, опремљене две просторије и реновирана је централна кухиња у објекту „Невен 1“.

У насељу Брза Паланка, Установа користи просторије основне школе за пружање услуге и васпитно – образовни рад са децом из Брзе Паланке и ближе околине.

У руралним срединама предшколска настава спроводи се у простору сеоских школа, док обухвата деце јасленог узраста нема ни у једном селу.

У складу са прописаним стандардима капацитети су и даље недовољни за обухват све деце, али у 2021. години није било деце која нису примљена због попуњености капацитета.

Табела 1. Предшколско образовање

Предшколско образовање – капацитет, 2021.			
	Укупно	Градска насеља	Остала насеља
Број примљене деце	422	409	13
Уписана деца преко капацитета	49	49	0
Деца која нису примљена због попуњености капацитета	0	0	0

Извор: Статистика образовања, РЗС

3. БУЏЕТ

Област финансирања општине Кладово уређују: Закон о локалној самоуправи, Закон о буџетском систему и Закон о финансирању локалне самоуправе.

Чланом 5. Закона о финансирању локалне самоуправе дефинисане су врсте примања ЈЛС, у које спадају изворни приходи, трансфери, примања по основу задуживања и других прихода и примања утврђена Законом. Изворни приходи су приходи остварени на територији ЈЛС: порез на имовину, локалне административне и комуналне таксе, боравишне таксе, накнаде за коришћење јавних добара, концесионе накнаде и др. Јединици локалне самоуправе припадају, са нивоа Републике, додатно уступљени приходи и трансфери.

У наредним табелама су приказани планирани и остварени приходи и расходи општине Кладово по основу свих извора у периоду 2020.до 2022.године.

3.1. Приходи општинског буџета

Одлуком о буџету Општине Кладово за 2021. годину укупни приходи и примања од продаје нефинансијске имовине износе 782.893.642,88 РСД.

Табела 2. Структура прихода општинског буџета, у РСД

	2020.*	2021.**	2022.***
Укупни приходи и примања од продаје нефинансијске имовине			753.200.000,00
Порески приходи			505.000.000,00
Непорески приходи			72.100.000,00
Донације и трансфери			170.000.000,00
Примања од продаје нефинансијске имовине			6.000.000,00

Извор: * Одлука о изменама и допунама Одлуке о буџету Општине Кладово за 2019. годину

**Одлука о изменама и допунама Одлуке о буџету Општине Кладово за 2020. годину

***Одлука о буџету Општине Кладово за 2021. годину

3.2. Расходи општинског буџета

Одлуком о буџету Општине Кладово за 2022. годину укупни расходи и издаци износе 813.300.000,00 РСД.

Табела 3. Структура расхода општинског буџета, у РСД

	2020.*	2021.**	2022.***
Укупни расходи и издаци за набавку нефинансијске и финансијске имовине		600.742.677,90	813.300.000,00
Текући расходи			655.880.000,00
Издаци за набавку нефинансијске имовине			157.420.000,00
Отплата дуга			0
Остварени суфицит/дефицит			-60.100.000,00

Извор: * Одлука о изменама и допунама Одлуке о буџету Општине Кладово за 2019. годину
 **Одлука о изменама и допунама Одлуке о буџету Општине Кладово за 2020. годину
 ***Одлука о буџету Општине Кладово за 2021. годину

Табела 4. Финансијски показатељи

Финансијски показатељи	Вредност	Ранг ¹
Укупни приходи (Мил. РСД)	741,2	0,93
Степен самофинансирања ⁴	73,3%	1,34
Капитални трансфери (%) ⁵	2,0%	0,13
Укупни расходи по становнику (000 РСД)	36.916	0,85
Капитални расходи (%) ⁶	25,8%	1,27
Јавни дуг (%) ⁷	0,0%	0,00

Извор: База индикатора – анекс

4. ДРУШТВЕНИ РАЗВОЈ

4.1. Демографија

Друштвени развој Кладова мерен индексом друштвеног развоја (ИДР) градова и општина је 2018. године био испод просека друштвеног развоја у Републици Србији – Кладово ИДР износио је 43,26 док је просечан ИДР у Србији 47,7.⁸

Територијално посматрано, најмања је општина Борске области и учествује са 17,5% у укупном броју становника Борског округа.

Табела 5. Општи подаци

Регион Област Град – општина	Површина ⁹ км ²	Број насеља	Становништво 2022.
			укупно
Регион Јужне и Источне Србије	26.248	1.973	1.421.177
Борска област	3.507	90	103.007
Бор	856	14	41.280
Кладово	629	23	18.002
Мајданпек	932	14	14.663
Неготин	1.090	39	29.062

Извор: Општине и региони у Републици Србији, РЗС, 2021.

Општина Кладово спада у рурално подручје, од 23 насеља два су градског типа - Кладово и Брза Паланка, осталих 21 су

⁴Однос између изворних и уступљених прихода са једне стране, и укупних прихода и примања са друге.

⁵Капитални трансфери, као % прихода од трансфера

⁶Капитални расходи, као % укупних расхода

⁷Јавни дуг, као % текућих прихода

⁸Извор: <http://socijalnoukljucivanje.gov.rs/index/index.html>

⁹Подаци су преузети од Републичког геодетског завода

насеља сеоског типа: Текија, Нови Сип, Давидовац, Кладушница, Костол, Мала Врбица, Велика Врбица, Ртково, Корбово, Вајуга, Милутиновац, Велесница, Љубичевац, Грабовица, Купузиште, Подвршка, Манастирица, Петрово Село, Велика Каменица, Река и Речица. Густина насељености је 29 становника/км².

Општина Кладово бележи неповољне демографске тенденције услед укупне и природне депопулације. Према првим резултатима Пописа становништва, домаћинства и станова 2022. године, на територији општине Кладово живи 18.002 становника. Број становника у општини Кладово смањено се за 12,75% у периоду 2011-2022. године. Општина Кладово је имала 20.635 становника по попису из 2011. године, односно број становника се смањено за 2.633 становника. У односу на попис из 1991. године, становништво општине се смањено за 13.879 становника или 43,5%, што је скоро четвртина становништва.

У Републици Србији у односу на попис 2011. године, укупан број становника смањено је за 6,9%, а смањење броја становника забележено је у свим регионима за приближно 10%, осим у Београдском региону, где је број становника повећан за око 1,6 %.

Поређењем броја становника у периоду 1991 - 2022. године, запажа се да број становника на територији општине Кладово има тенденцију оштријег пада у односу на републички или обласни ниво (Табела 6).

Табела 6. Негативан тренд кретања становништва, 1991-2021.

Територијална јединица	Кретање укупног становништва			
	1991.	2002.	2011.	2022.
Република Србија	7.822.795	7.498.001	7.186.862	6.690.887
Регион Јужне и Источне Србије	1.940.252	1.753.004	1.563.916	1.421.177
Борски округ	178.718	146.551	124.992	103.007
Општина Кладово	31.881	23.613	20.635	18.002

Извор: Упоредни преглед становништва, подаци за период 1991-2011¹⁰; Први резултати пописа становништва 2022., Републички завод за статистику¹¹

Основне карактеристике становништва огледају се у врло неповољним трендовима као што су **укупна депопулација** (пад броја становника), **природна девастација** (број умрлих становника већи је од броја живорођених) и **негативни миграциони токови** (миграцијама из општине Кладово у друге делове Србије и иностранство. Овакве трендове додатно продубљују неповољне промене у структурама становништва и одлив становништва из сеоских насеља, а најизраженије промене су у старосној структури. Природно кретање становништва одликује се константним **негативним природним прираштајем**, уз **наталитет** и **морталитет** који су виши од просека у Србији, док је у односу на Борски округ слика нешто мало боља.

Старосна структура становништва показује да општина Кладово има знатно старији просек становништва од старости на националном нивоу. Просечна старост становништва у Кладову, у 2021. години износила је 48 година, док је у истом периоду просек у Србији износио 44 године.

Табела 7. Витални догађаји, 2021. година

	Општина	Борскио	Регион Јужне	Република
--	---------	---------	--------------	-----------

¹⁰<https://pod2.stat.gov.rs/ObjavljenePublikacije/Popis2011/Knjiga20.pdf>

¹¹<https://publikacije.stat.gov.rs/G2022/HTML/G20221350.html>

	Кладово	круг	и Источне Србије	Србија
Живорођени	113	765	1.1789	6.1180
Стопа живорођених (на 1000 становника)	6,4	7,2	8,1	9,1
Умрли	436	2.777	32.745	136.622
Стопа умрлих (на 1000 становника)	24,7	26,0	22,5	20,0
Природни прираштај	-323	-2012	-20.956	-74.442
Стопа природног прираштаја (на 1000 становника)	-18,3	-18,8	-14,4	-10,9
Просечна старост	48			44
Индекс старења	235			145

Извор: Републички завод за статистику, ДевИнфо профили општина¹²

Удео становништва старијег од 65 година (29%) у Кладову већи је у поређењу са просеком на републичком нивоу. Доминантан број становника спада у категорију радно способног становништва (60%), што се може узети у обзир као значајан развојни потенцијал.

Табела 8. Становништво према старосним групама и полу, 2020–2021.

Старосне групе	0-17	18-64	65+	Индекс старења
Република Србија	18%	61%	21%	145
Кладово	14%	57%	29%	235

Извор: Витална статистика, РЗС

Извор: Републички завод за статистику, Природно кретање становништва, 2021.

Образовна структура становништва има посебан значај за привредни и друштвени развој локалне заједнице. Становништво старо 15 година и више, преко 60% је са завршеном основном и средњом школом, што захтева веће ангажовање на образовању становништва кроз доквалификацију, преквалификацију и програме перманентног образовања.

По националној структури становништва општина Кладово је вишенационална заједница, али са доминантним српским становништвом чији је удео 85,6%. Већина настањених на подручју општине Кладово говори српски као матерњи језик – по попису из 2011. чак 17.557 становника, односно 85%, влашки 1.615 становника, односно 7,8%, док су сви остали језици незнатно заступљени.

Константно присутан негативан природни прираштај, велики проценат становништва старијих група уз континуирано смањивање укупног броја становника, а самим тим и расположивог радног потенцијала, један је од кључних чинилаца који има негативан утицај на даљи развој општине.

Уколико се садашњи дугогодишњи тренд депопулације становништва у општини Кладово, као и у читавој земљи, настави, пројекција становништва открива да ће се до 2041. године становништво смањити за скоро 20% у односу на 2011. годину. Предвиђа се да ће Кладово имати 14.525 становника (7.460 женских и 7.065 мушких)¹³.

¹²http://devinfo.stat.gov.rs/SerbiaProfileLauncher/files/profiles/sr/1/DI_Profil_Kladovo_EURSRB002002001002.pdf

¹³http://devinfo.stat.gov.rs/SerbiaProfileLauncher/files/profiles/sr/1/DI_Profil_Kladovo_EURSRB002002001002

4.2. Образовање

На територији општине Кладово **организација основног образовања** спроводи се у пет основних школа, које се налазе у Кладову, Подвршкој, Корбову, Брзој Паланци и Текији (ОШ „Вук Стефановић Караџић“ Кладово, ОШ „Љубица Јовановић Радосављевић“ Подвршка, ОШ „Хајдук Вељко“ Корбово, ОШ „Стефанија Михајловић“ Брза Паланка и ОШ „СветозарРадић“ Текија), са 14 подручних одељења и укупно 1.095 ученика

Табела 9. Основно образовање

ОСНОВНО ОБРАЗОВАЊЕ	
Основне школе – матичне школе	5
Основне школе – подручна одељења	14
Ученици уписани у основне школе – матичне школе	
у ниже разреде (I – IV)	388
у више разреде (V – VIII)	517
Ученици уписани у основне школе – подручна одељења	
у ниже разреде (I – IV)	85
у више разреде (V – VIII)	0
Нето стопа обухвата основним образовањем (%)	84.4
Ученици који су завршили 8. разред основне школе	151
Стопа завршавања основне школе (%)	107.9
Стопа одустајања од школовања у основном образовању (%)	-0.7
Број деце обухваће неосновним образовањем за децу са сметњама у развоју и инвалидитетом	6
Број одраслих обухваћених основним образовањем	0

Извор: Статистика образовања, РЗС

Стање објеката основних школа је на задовољавајућем нивоу, зграде су углавном реконструисане и делимично опремљене савременим наставним средствима, поседују библиотеке, физкултурне сале и спортске терене, имају приступ интернету и у њима се организују различите секције. Поједине подручне школе имају организовани превоз ученика виших разреда до матичних школа. У Брзој Паланци, поред матичне школе са ученицима од припремног до осмог разреда постоји Интернат за ученике из брдско-планинског подручја.

Основна музичка школа „Константин Бабић“ почела је са радом 1969. године. Наставу реализује у просторијама ОШ „Вук Караџић“ у Кладову (матична школа) и у ОШ „Стефанија Михајловић“ у Брзој Паланци (издвојено одељење). Сваке године око 160 ученика упише школу. Настава је организована на 5 одсека: клавир, хармоника, гитара, виолина и труба. У Кладову се налази истурено одељење Специјалне школе „12. септембар“ из Неготина, коју похађају деца са сметњама у развоју.

Број ученика у школама се перманентно смањује, средином осамдесетих је више од 2.000 ученика похађало школу, а последњих година свега око 850 ученика.

Средње образовање у општини Кладово организовано је кроз рад Средње школе у Кладову, настале спајањем Техничке школе и Гимназије, коју похађа 451 ученик.

Постојећи школски простор задовољава потребе ученика, настава је кабинетска и одржава се у 16 кабинета који су углавном опремљени према нормативима, са одговарајућом мултимедијалном опремом и рачунарима.

У склопу школе су физкултурна сала са свлачионицама и радионица, укупне површине 800 м², у школском дворишту површини 2.500 м² изграђени су спортски терени са рефлекторима за кошарку, рукомет и одбојку.

4.3. Здравствена заштита

У склопу Здравственог центра Кладово ради Дом здравља, који од 1962. године врши здравствену заштиту становништва општине Кладово и Општа болница Кладово.

Интегрисани здравствени информациони систем (ИЗИС) примењује се у Здравственом центру у Кладову и издвојеним секторским амбулантама.

У Дому здравља Кладово постоје организоване следеће медицинске службе:

- општа медицина са кућним лечењем
- хитна медицинска помоћ
- здравствена заштита деце
- стоматолошка здравствена заштита.

У Општој болници су организоване следеће службе:

- интерна медицина са хемодијализом
- општа хирургија
- онкологија
- педијатрија
- гинекологија и акушерство
- поликлиничке делатности.

Немедицинске службе у Здравственом центру чине одељења: економско-финансијских послова; правних, кадровских и општих послова; техничких послова и припремања хране.

Према броју становника по једном лекару, ситуација је на територији општине Кладово боља од просека Републике, Региона и Борског округа. Ово је последица повећања броја лекара у претходним годинама и континуираног смањења броја становника због ниског природног прираштаја и миграције становништва ка већим срединама у Србији и иностранству.

Табела 10. Здравствена заштита – основни подаци, 2021.

Основни подаци, 2021.	
Број лекара	65
Број лекара на 1 000 становника	3,7
Лекари - здравствена заштита деце (на 1 000 становника)	1,2
Лекари – здравствена заштита школске деце и омладине (на 1 000 становника)	1
Лекари – здравствена заштита одраслог становништва (на 1 000 становника)	1
Број стоматолога	3
Стоматолози – стоматолошка заштита деце, школске деце и омладине (на 1 000 становника)	0,7

Лекари – здравствена заштита жена (на 1 000 становника)	0,12
Број фармацеута	2

Извор: Институт за јавно здравље Србије

У оквиру другог Пројекта развоја здравства Србије 2018. године, Општа болница је опремљена најсавременијим линеарним акцелератором (апарат за зрачење пацијената) и ЦТ симулатором (скенер). Општа болница је опремљена и новом опремом за офталмологију, а 2019. године пуштена је у рад нова брахитерапијска машина (максимално зрачење пацијенткиња, уз поштеду околног здравог ткива). На тај начин цео Борски округ и источна Србија имају могућност лечења и дијагностике без листе чекања и одласка ка већим центрима. Перманентно се врши усавршавање лекара, а планирана је и комплетна обнова болнице, споља и изнутра.

4.4. Социјална заштита

На подручју општине Кладово постоји више установа за социјалну заштиту становништва: Центар за социјални рад, Завод за социјално осигурање, Клуб пензионера и Старачки дом. Центар за Социјални рад у Кладову почео је са радом шездесетих година прошлог века, и све до 2020. године радио у неусловним просторијама (бараци), када је направљена функционална зграда у којој запослени у центру имају адекватне услове за рад, а корисници боље услове за остваривање својих права.

Табела 11. ЦСР – број корисника, 2021.

Број корисника на евиденцији Центра за социјални рад, 2021.	
Број корисника социјалне заштите	1.277
Број корисника социјалне заштите, као % укупног броја становника	7.23
Број жена корисница социјалне заштите	605
Број мушкараца корисника социјалне заштите	672
Број стручних радника у Центру за социјални рад	6
Однос броја корисника социјалне заштите и стручних радника Центра за социјални рад	213
Однос броја становника и стручних радника Центра за социјални рад	2.917
Број корисника новчане социјалне помоћи	359
Број корисника дечијег додатка (0-17 година)	196
Број деце која користе услуге смештаја (0-17 година)	8
Хранитељске породице	2
Број деце у хранитељским породицама	8

Број деце са инвалидитетом у хранитељским породицама	0
Број корисника државних домова за смештај старих (65 + година)	6
Број пријављених случајева породичног насиља према деци	13
Број пријављених случајева породичног насиља према женама	19

Извор: Аналитички сервис РСЈП

Центар за социјални рад у Кладову има 6 стручних радника који у просеку имају по 213 корисника, а однос броја становника и стручних радника Центра за социјални рад у 2021.години износио је 2917.

Постоје потребе за различитим облицима социјалне заштите старих лица, посебно у руралним подручјима.

Од 2019. године у оквиру проширених права социјалне заштите успостављена је услуга „Помоћ у кући за стара и болесна лица“. Услуга се финансира из наменских средстава трансфера Министарства за рад, запошљавање, борачка и социјална питања и буџета општине. Велики значај за старију популацију становништва општине, услуга је имала у време примене епидемиолошких мера заштите од вируса Ковид 19.

Проблеми у реализацији услуга социјалне заштите у оквиру проширених права су недовољна финансијска средства, недовољни капацитети за бољу институциону организацију услуга и ниска свест о значају спровођења услуга у циљу унапређења живота грађана како директних корисника услуга тако и њихових породица.

4.5. Култура и спорт

4.5.1. Културна добра од значаја за ЈЛС

Богато културно-историјско наслеђе које је Римско царство оставило током I и почетком II века нове ере на данашњој територији општине Кладово, почиње Трајановом таблом, наставља се путем Виа Трајан до Диане - римског каструма, и завршава местом где је цар Трајан премостио Дунав саградивши прелелепни мост. Трајанов мост је изграђен у невероватно кратком периоду од 103. до 105. године и повезивао је Горњу Месију и Дакију, данашњу Србију и Румунију. Трајанова

табла, Диана и Трајанов мост су непокретна културна добра од изузетног значаја.

Средњовековна тврђава Фетислам (XVI век) налази се на улазу у град из северозападног правца, на самој обали Дунава. Тврђава Фетислам је непокретно културно добро од великог значаја.

Од боравка Аустријанаца на овом простору налазе се остаци утврђења система за одбрану и контролу пловидбе Дунавом - Форт Елизабет

4.5.2. Објекти културе

На територији општине Кладово установе културе репрезентују Библиотека „Центар за културу“ Кладово, Археолошки музеј Ђердап и Етно насеље Брза Паланка.

У оквиру Библиотеке „Центра за културу“ Кладово постоји Дом културе и Дом омладине. Дом културе се налази у модерној згради од 1.150 м², конципираној за потребе рада библиотеке, галерије, биоскопске и уједно позоришно – концертне дворане.

Почеци библиотекарства на територији Кладова везују се за 1873. годину и оснивање читалишта. Данас библиотека располаже са више од 67.000 књига које су на располагању за око 1.500 чланова.

Интересантан и користан концепт рада библиотеке представља Библиобус – покретна библиотека, смештена у камион са полицама где се налази библиотечка грађа. На тај начин је доступан књижни фонд житељима удаљених и рураних насеља општине. Два пута месечно Библиобус обилази 12 насеља по унапред дефинисаном распореду.

У фоајеу библиотеке површине 200 м², једном месечно излажу аматерски и професионални креатори различитог ликовног стваралаштва. Ту се одржавају и остале манифестације: књижевне трибине, округли столови, радионице, модне ревије и други програми.

Биоскопска сала располаже са 355 седишта, опремљена је најсавременијом технологијом продукције звука, где се одржавају филмске пројекције. У истом простору једном месечно се одржавају различите позоришне и музичко сценске представе, од аматера из Кладова до професионалних реномираних театарара, музичких група и певача из целе Србије. Бина садржи одговарајућу сценску, тонску и светлосну опрему.

Простор Дома омладине користе разноврсна удружења грађана и организације: КУД, плесне групе, демо рок групе и други музичари, ликовњаци, франкофонци, дијаспора, Планинарско друштво, Спортски савез, Шах клуб младих, Канцеларија за младе, удружење књижевника аматера, карате удружења и др.

У центру Кладова налази се Археолошки музеј Ђердап, отворен 1996. године, један од ретких наменски грађених музеја у Србији. У Музеју су презентовани налази из праисторијског, римског, касноримског, рановизантијског и средњовековног периода, који покривају период у распону од 10.000 година. Изложени експонати представљају различита достигнућа прошлих култура, предмете из свакодневног живота праисторијских земљорадника, обичаје и веровања. Најбројнији су предмети који сведоче о римском присуству на подручју Ђердапа.

У Брзој Паланци је Етно насеље, где су се некада налазили музеј, галерија и вајат. Објекти су урушени и неодржавани, полупаних прозора, одваљених делова фасаде и неуређене околне површине, те је неопходна санација објеката и чишћење околине.

У доста сеоских насеља постоје наменски грађени објекти за потребе културе (домови културе), али су углавном у лошем стању, слабо се користе и захтевају реконструкцију.

4.5.3. Спортски садржаји и рекреативни програми

Кладово има одличне терене за такмичарске припреме спортиста: спортску халу, више уређених фудбалских терена, осветљене отворене терене за кошарку, рукомет, одбојку и мали фудбал.

У Кладову је уређена плажа на Дунаву, где постоје могућности за спортско-рекреативне активности (одбојка на плажи, боћање, веслање, вожња кајака, веслање на дасци, пешачке и бицикличке стазе, спортски риболов).

Спортска хала „Језеро“ је модеран спортски објекат, са 1.600 м² корисне спортске површине (еластични паркет), опремљена за све спортове, капацитета 2.000 места. Сала је климатизована, има конференцијску салу капацитета 25 места, 4 свлачионице са туш кабинама, 2 судијске свлачионице са купатилима и амбулантом, трим кабинет, теретану и куглану.

У сеоским насељима постоје фудбалска игралишта или игралишта за мале спортове, али су углавном у лошем стању.

На територији општине Кладово, поред насеља Нови Сип, налази се Спортски камп Караташ који је Одлуком Владе Републике Србије 2014. године предат на управљање Заводу за спорт и медицину спорта Републике Србије.

Камп има веома дугу традицију и од оснивања је, због своје локације и одличне инфраструктуре, био познат као врхунско место за припреме спортиста. У Кампу могу да се организују омладинске спортске школе, спортски кампови и припреме спортских екипа, спортска такмичења, радничке спортске игре, креативне радионице, уметничке колоније, разне врсте едукативних програма, школе у природи и екскурзије.

Комплекс Кампа захвата површину од 15 ха. Караташ поседује сву неопходну пратећу инфраструктуру за више од 20 спортова, отворене (кошарка, фудбал, тенис, базен) и затворене спортске објекте (хала, теретана, стрељана, куглана, сала за балет), као и неопходну опрему и реквизите. Поред свега наведеног, у мултифункционалној дворани постоји и вештачка стена за спортско пењање. У свом саставу, осим спортских капацитета, Караташ има и смештајне објекте са двокреветним, трокреветним собама и апартманима. Поседује и осам осмокреветних бунгалова који се, осим добре опремљености, архитектонски потпуно уклапају у културно наслеђе овог краја. Понуда Кампа употпуњена је рестораном, чији је мени прилагођен специфичним потребама спортиста.

На територији Кладова постоји већи број спортских клубова. Доминирају фудбалски клубови за које се и издваја готово половина средстава за спортске програме из општинског буџета (9,5 од 20,3 милиона за 2021. годину), ФК „Ђердап“ (основан 1932. године) и ФК „Бродоремонт“ (основан 1973. године) такмиче се у Зони Исток, четвртом такмичарском нивоу у Србији.

Борска окружна лига (пети ниво) има једног представника из општине Кладово, ФК „Кључ“ Подвршка. Мушки и женски рукометни клуб „Ђердап“ такмиче се у Првој лиги Исток. Одбојкашице „Ђердап“-а и одбојкаши „Дунав Старс“-а (Кладово) играју у Регионалној лиги Тимок. КК „Ђердап“ (мушки и женски) тренутно имају само школу кошарке и млађе селекције. Стоно тенисери се такмиче у другој сениорској лиги.

На територији Кладова тренирају и такмиче се и клубови различитих борилачких спортова, шах клуб, кајакашки клуб Текија, клубови спортских риболоваца, планинарско друштво.

4.5.4. Верски објекти

По попису из 2011. године на територији општине Кладово 92% становништва је хришћанске вероисповести, од чега 99% православаца, а остале вероисповести су у незнатном проценту.

Најзначајнији верски објекти су: православна црква Св.Ђорђа у Кладову, саграђена у периоду од 1856 до 1862. године, црква Св.Апостола Петра и Павла у Корбову (1932-1937) и манастир Св.Тројице у Манастирици подигнут у XIV веку за време владавине краља Милутина.

Сви ови објекти и остале цркве у руралним подручјима су у релативно добром стању, одржавају се и обнављају. Последњих година направљен је парохиски дом у порти цркве Св.Ђорђа у Кладову, а манастир у Манастирици потпуно је обновљен.

4.6. Друге области

4.6.1. Физичке баријере и доступност кретања особа са инвалидитетом

За кретање особа у инвалидским колицима и других особа која се отежано крећу, у последњих неколико година на главним саобраћајницама у Кладову обрађени су прилази пешачким прелазима и спуштени ивичњаци на поједиим местима на тротоарима. Изградњом рампи архитектонски су прилагођени прилази Хитној помоћи, Дому културе, Дому омладине, Средњој школи и Општинском суду, а рукохвати су постављени на улазу у пошту, поједине банке и друге јавне објекте.

Изградњом новог објекта Центра за социјални рад омогућен је особама са инвалидитетом приступ објекту, док за приступ просторијама општине није било могуће изнаћи адекватно архитектонско решење.

4.6.2. Родна равноправност (механизми)

Општина Кладово је потписник Европске повеље о родној равноправности чиме је исказана спремност да на локалном нивоу извршава мере препоручене Повељом.

Родна равноправност у локалним политикама је уједно и предуслов демократичности и доброг управљања на локалном нивоу, које је оријентисано на потребе грађана и грађанки, те је у складу са тим општина Кладово 2021. године формирала Савет за родну равноправност и усвојила Локални акциони план родне равноправности на нивоу општине Кладово за период 2021-2025.

ЛАП представља усаглашен систем мера и инструмената јавне политике које општина Кладово и њене институције треба да спроведу ради унапређења родне равноправности, испуњавања, поштовања и заштите људских права и спречавања родно засноване дискриминације, посебно према одређеним лицима која припадају угроженим и вишеструко дискриминисаним групама. Овим документом општина Кладово показује своју решеност да истраје на путу реформи које ће обезбедити пун облик поштовања људских права свих грађана и грађанки и уједно испуњава своје обавезе које проистичу из потписаних докумената.

У сазиву Скупштине општине Кладово од 28 одборника има 10 одборница. Општинско Веће општине Кладово чини девет чланова, од чега су два члана жене. У руководству Општине, Скупштине општине Кладово и Општинске управе само је заменик председника Скупштине општине жена. Оне су на местима руководиоца одељења општинске управе у већини у односу на мушку популацију, од пет руководиоца одељења, три су жене. На местима директора јавних предузећа су углавном мушкарци, док се жене налазе на руководећим местима у више јавних установа (ТОО Кладово, Библиотека „Центар за културу“ Кладово, Предшколска установа „Невен“).

У општини Кладово се види напредак када је у питању положај жена на руководећим местима, међутим неопходно је подићи свест о значају присуства жена у креирању економског, политичког и културног живота средине у којој живе, што је знатно теже у малим средина због традиционалних и патријархалних схватања.

4.6.3. НВО сектор

ЈЛС има добру сарадњу са НВО сектором. На територији општине Кладово има 40-так регистрованих удружења грађана које покривају области заштите животне средине, културе, социјалне и дечије заштите и деловања у ванредним ситуацијама. Из буџета општине Кладово већ 10-так година се обезбеђују средства за реализацију пројеката НВО сектора суфинансирањем одабраних пројеката на јавном конкурсима.

5. КОМУНАЛНА ИНФРАСТРУКТУРА

5.1. Снабдевање водом и водоводна мрежа

Снабдевање водом на подручју општине Кладово у надлежности је ЈП „Јединство“ Кладово. Услуге водоснабдевања користи 7.120 домаћинстава ове општине, што је 96,8% од укупног броја домаћинства, односно 1,25% у односу на просек општина у Републици Србији у 2020. години.

Снабдевање потрошача пијаћом водом обавља се са 9 изворишта у 9 независних водоводних система захватањем око 220 л/с.

У Табели 12 је дат приказ 9 независних водоводних система на подручју општине Кладова са капацитетима, годином изградње, годином реконструкције и насељеним местима која се снабдевају из њих.

Табела 12. Водосистеми на подручју општине Кладово

Редни број	Назив водовода	Капацитет (л/с)	Година изградње	Година реконструкције	Насеља која се снабдевају из водовода
1	Царина	~100	1962	1983	Кладово, Кладушница, Костол
2	Текија	10	1968	1982	Текија
3	Нови Сип	9	1971	1995	Давидовац, Нови Сип
4	Мала Врбица	18	1972	1990	Мала, Велика Врбица
5	Корбово	22	1973	1996	Корбово, Ртково
6	Подвршка	5	1981	1987	Подвршка
7	Брза Паланка	40	1982	1987	Брза Паланка, Велесница, Љубичевац, Грабовица, Река
8	Велика Каменица	2	1982	1982	Велика Каменица
9	Вајуга	8	1984	1993	Вајуга, Милутиновац

Извор: Стратегија развоја пољопривреде и рурлног развоја општине Кладово за период 2021-2023.

Захваћена сирова вода се филтрира и хлорише у водоводу Царина (у Кладову) и Брза Паланка, док се у осталих 7 водовода сирова вода дезинфикује гасним хлором. У надлежности ЈП „Јединство“ је и око 200 км дистрибуционих цевовода, а у изравнавању неравномерности производње и потрошње воде учествује око 6.310 м³ резервоарског простора.

Водоводна мрежа на свим водосистемима је углавном старија него што стандарди препоручују, нарочито у делу где су азбест-цементне цеви, чија је замена неопходна како са аспекта одржавања, тако и са аспекта здравља. Потребна су улагања у нова и реконструкцију постојећих окна, ради смањења деоница које приликом радова на санацији остају без водоснабдевања.

Водовод Царина има највећи капацитет (100 л/с воде лети и око 90 л/с воде зими) и снабдева водом за пиће становнике насеља Кладово, Костол и Кладушница. Подручје на којем се налази извориште Царина, у хидрогеолошком смислу представља отворену структуру, јер не постоји непропусни слој који би штитио водоносни слој од загађења са површине терена. Извориште

које каптира први водоносни слој, налази се у директној хидрауличкој вези са реком Дунав, није заштићено и угрожено је од потенцијалних загађивача, а налазе се у правцу кретања подземних вода, из правца Дунава ка изворишту Царина. Редовном контролом воде спречава се доток неисправне воде у систем.

Цевоводи у водоводном систему општине Кладово су изложени високим притисцима, чак и до 8 бара. Проблеме у одржавању и повећање трошкова одржавања система узрокује процуривање цевовода, прикључци корисника који су непрописно изведени, старост мреже и замућење воде које се повремено јавља услед изразитих оксидационих услова у изданској зони која се експлоатише.

Отежано је одржавање и у насељима која су на брдовитом и каменитом терену са разуђеним корисницима, па је кварове на мрежи јако тешко открити и санирати и свака интервенција траје веома дуго. За било које радове на санацији у насељу прекида се водоснабдевање целог насеља.

Влада Републике Србије преко Канцеларије за управљање јавним улагањима покренула је пројекат „Обнова водовода у Републици Србији“. Општина Кладово и ЈП „Јединство“ су конкурисали са пројектом у вези регулације притиска у мрежи који је одобрен 2018. године, али нажалост није реализован због недостатка финансијских средстава од стране финансијера.

5.2. Локална путна инфраструктура

5.2.1. Путеве и саобраћајнице

Мрежу друмских саобраћајница на територији општине Кладово сачињавају државни путни правци, као и општински категорисани и некатегорисани путеви.

Саобраћајни положај Кладова је периферан у односу на главне коридоре у земљи, али је захваљујући магистрала Београд - Кладово и Ниш - Кладово, релативно добро повезан са Београдом и осталим делом Србије, а мрежом регионалних путева, са својим окружењем. Најзначајнији саобраћајни коридори на територији општине Кладово су:

- Државни пут IB35 (Кладово - Неготин - Зајечар - Ниш) у дужини од 29,5 км
- Државни пут IB34 (Пожаревац - Велико Градиште - Голубац - Доњи Милановац - Поречки мост - веза са државним путем 35) у дужини од 39,5 км
- Државни путеви IIA167 (Кладово-Корбово-Милутиновац) у дужини од 31,2 км
- Државни путеви IB396 (Поречки мост - Брза Паланка) у дужини од 1,5 км

Делови поменутих саобраћајница које пресецају територију општине су са савременим коловозним застором. Мрежа локалних (општинских) путева (категорисаних и некатегорисаних) међусобно повезује насељена места унутар територије општине, где је мањи део ових саобраћајница са асфалтним коловозним застором, док је већи део покривен туцаником или је са земљаним застором. Расположиве аутосервисне радионице и бензинске пумпе задовољавају тренутне потребе саобраћаја.

Иако општина нуди атрактивне пределе за организовање различитих бицикличких рута (од рекреативних до спортских), попут Ђердапске бицикличке руте или једне од етапа унутар међународне ЕуроВело бицикличке руте бр.6 која се у Србији пружа уз ток Дунава (етапа је још у развоју), у многим насељима је присутан недостатак пешачких и бицикличких стаза.

У насељеном месту Кладово активна је аутобуска станица са свим захтеваним пратећим садржајима. Није организован јавни (аутобуски) превоз ка насељеним местима на територији општине.

За насељена места кроз која се простиру државни путеви, може се рећи да имају организован јавни аутобуски превоз у оквиру међуградских линија. Међуградски превоз према већим градовима и општинама у непосредном или даљем окружењу Кладова (нпр. ка Београду, Пожаревцу, Неготину, Зајечару, Нишу, Бору), је са недовољно организованим бројем полазака и долазака у односу на потребе становништва.

5.2.2. Саобраћајна инфраструктура

Саобраћајно-комуникативни значај општине Кладово за Србију проистиче из њеног географског положаја. Сходно чињеници да је позиционирана на крајњем североистоку Србије, да је доста дислоцирана у односу на примарне копнене саобраћајнице, да јој природну границу (међународног административног значаја) чини река Дунав, те да се по конфигурацији терена скоро 50% њене територије може сматрати брдско-планинском, копненом саобраћају (превасходно друмском саобраћају) додељена је изразито секундарна важност. Доста израженији, донекле и стратешки значај за општину има река Дунав и организација речног саобраћаја.

На територији општине Кладово не постоје инфраструктурни елементи железничког саобраћаја. Најближа железничка станица налази се у Неготину, на 55 км.

У односу на главне координате у земљи, саобраћајни положај општине Кладово је периферан.

Удаљеност од:

- Коридора Х - 185 км
- Београда - 250 км
- Аеродрома Никола Тесла - Београд - 270 км
- Аеродрома Констатнин Велики - Ниш - 210 км
- Аеродрома Крајова - Румунија - 140 км.

Мрежа категорисаних путева у општини Кладово дуга је 257,36 км и чини 2% укупне мреже Региона Јужне и Источне Србије, односно 17% укупне мреже Борске области. У погледу дужине путне мреже према функционалним категоријама и врсти коловоза, у општини Кладово савремени коловоз чини 60% од укупне дужине путева. У укупној дужини путева општине, државни путеви првог реда учествују 27%, државни путеви другог реда 17% и општински путеви 56%. Од укупне дужине општинског пута свега 28% је савремени коловоз.

5.2.3. Речни саобраћај

Речни саобраћај је недовољно искоришћен у односу на потенцијал општине, река Дунав (Паневропски коридор VII), пловни пут који се кроз општину простире у дужини од 91 km, представљајући значајан природни и привредни ресурс.

На деоници Дунава која таргетира општину у функцији су 3 пристана за путничка пловила (у Текији, Кладову - међународног карактера и Брзој Паланци), лучко пристаниште за теретна пловила (у саставу бродоградилшта у насељу Кладово) и марина у Кладову.

Пристани нису опремљени пратећим садржајима који би учинили атрактивнијим пристајање великих путничких бродова на све популарнијим дунавским дестинацијама, тако да значајни културно-историјски споменици, нису приступачни све бројнијим туристима на Дунаву.

У функцији речног саобраћаја су и две бродске преводнице у саставу хидроелектране којима је омогућена пловидба у сектору Ђердапа. Иако су изградњом одговарајућих бродских преводница решени сви проблеми пловидбе на тешком ђердапском сектору, посебно они који су раније ограничавали пловидбу на сектору Сипског канала, и чињеници да ширина и дубина

пловног пута испуњавају међународне стандарде, путнички речни саобраћај је сходно расположивом потенцијалу скромних размера.

Треба напоменути да су у функцији превоза путника на локалу организоване сезонске туристичке бродске туре кроз Ђердапску клисуру са поласцима са пристана у Текији.

Потенцијал аспекта интер (националне) мултимодалности саобраћаја на територији општине се може посматрати само кроз за сада плански могућу организацију робно-транспортног чворишта у коме би се укрштали дунавски коридор и секундарна тимочка развојна осовина Србије (Кладово - Неготин - Зајечар - Књажевац - Ниш).

5.3. Друга комунална инфраструктура

5.3.1. Канализациона мрежа и управљање отпадним водама

Изградња канализације на територији општине Кладово је започела 1970. године, са циљем да сви становници буду прикључени на фекалну канализацију. Канализациона мрежа изграђена је у дужини од 127 км са прикључених 6750 домаћинстава, што чини 87,2% од укупног броја домаћинстава.

На канализациону мрежу прикључено је само 11 насеља, док најбољу покривеност канализационом мрежом има насеље Кладово, око 90%. Систем је сепарациони и конципиран тако да се отпадне воде са целе територије Кладова преко 5 препумпних станица одводе до главног колектора који води до постројења за пречишћавање низводно од насеља Костол. Осим неколико фекалних препумпних станица које су у власништву ЈП „Јединство“, главна чворишта су у власништву ЕПС-а, на којима радници ЈП „Јединство“ обављају редовно одржавање по основу уговора. Систем за пречишћавање отпадних вода у Кладову није успостављен, обавља се само отклањање чврстог отпада из фекалних вода и вода се исталожава непосредно пре испуштања у Дунав.

Проблем код несметаног функционисања канализационе мреже јавља се у време великих падавина. Атмосферску канализацију у дужини од око 8,5 км поседују само три насеља. За функционисање атмосферске канализације у Кладову процењено је да је потребно око 23 км.

За одвођење отпадних вода из индустријске зоне Кладова изграђен је главни колектор ДН200 мм. За индустријску зону није планирано постројење за третман технолошких вода што у блиској будућности може представљати проблем јер се технолошке воде не могу пречишћавати заједно са фекалним водама.

Удео испуштене отпадне воде у системе за одвођење отпадних вода у односу на укупним испуштеним отпадним водама је 61,3%.

Главни колектори треба да прихвате све употребљене воде и одведу их до Постројења за пречишћавање отпадних вода (ППОВ).

5.3.2. Управљање чврстим отпадом

На територији општине Кладово управљање отпадом представља један од највећих еколошких проблема. Свакодневно се стварају велике количине отпада, првенствено из домаћинстава, а генерисана количина отпада износи више од 7 тона/годишње. Количина сакупљеног отпада се повећава сваке године, при чему у структури генерисаног отпада највише има удела биоразградивог отпада, грађевинског отпада, пластичне и папирне амбалаже и др. Од биоразградивог отпада највише има баштенског и другог органског отпада, папира и картона.

Организовано сакупљање и одлагање комуналног отпада на територији општине Кладово постоји, и ту функцију обавља ЈП „Комуналац“.

У насељима општине Кладово отпад се одлаже у канте односно металне контејнере који се редовно празне. Покривеност насеља организованим сакупљањем отпада је добра, али нису обухваћена сва домаћинства. Међутим, од када је успостављен систем управљања отпадом, сваке године повећава се број домаћинстава који су обухваћени овом услугом.

Сакупљени комунални отпад се одлаже на велику несанитарну депонију односно сметлиште, отворену 1990. године. Капацитети депоније су попуњени и она се мора затворити и рекултивисати.

Депонија тренутно заузима површину од 2,36 ха (175x135 м), од чега се 1,41 ха налази под отпадом. На депонији се обавља компактирање отпада булдожером и повремено прекривање отпада земљом и шутом. Положај депоније са аспекта удаљености од стамбене зоне, је неповољан, јер иако је депонија удаљена од града Кладова око 5 км, много је ближа насељу Милутиновац. С обзиром на то да је депонија несанитарна, угрожено је земљиште, ваздух и подземне воде. Услед стварања депонијског гаса могући су пожари на депонији, а оцедне воде са депоније могу угрозити подземне воде. Ова депонија је привремена јер се планира да њену функцију након изградње преузме регионална депонија „Халово 2“.

Велики проблем на територији општине Кладово представљају неконтролисане дивље депоније – локална сметлишта, на која се одлаже не само комунални отпад из домаћинстава, већ и електронски отпад, грађевински отпад, амбалажни отпад, стара возила итд. Депоније су у близини насеља и водотокова, што представља опасност по здравље људи и околине.

С обзиром да не постоји сточно гробље, остаци угинулих животиња одлажу се на дивље депоније, као и на градску депонију. Периодично уклањање дивљих депонија обавља ЈП „Комуналац“.

Примарна селекција комуналог отпада на месту настанка не постоји, јер нема контејнера за одвојено сакупљање појединих врста отпада (папир, метал, стакло, биоразградиви отпад), тако да нема ни рециклаже отпада.

Стратегијом управљања отпадом за период 2010-2019. године („Сл.гласник РС“, бр.29/10) предвиђена је изградња мреже регионалних депонија са трансфер станицама и рециклажним центрима на територији Републике Србије. У будућој мрежи регионалних депонија предвиђено је да се комунални отпад са територије општине Кладово одлаже на регионалну депонију „Халово 2“, чија је изградња у плану. Локација депоније је удаљена 11 км од града Зајечара и заузима површину од 15,5 ха. На будућу регионалну депонију одвозиће се и одлагати комунални отпад са територије Зајечара, Бора, Бољевца, Књажевца, Мајданпека, Неготина и Кладова.

5.3.3. Снабдевање електричном и топлотном енергијом

Иntenције развоја енергетске инфраструктуре на подручју општине Кладово треба усмеравати ка оптимизацији укупних енергетских потреба и рационалном коришћењу доступне енергије. Такође, треба константно инсистирати на унапређењу енергетске ефикасности како на страни производње и дистрибуције, тако и на страни потрошње енергије. Упоредо, у структури енергетске понуде фокус треба померати ка обновљивој енергији, и стриктној примени законске регулативе из области енергетике која се односи на заштиту животне средине.

Електроенергетска мрежа

Најчешћи вид трансформисане и утрошене енергије садржан је у електричној енергији. Општина Кладово се може сматрати нето извозником електричне енергије, с обзиром да се на њеној територији налазе погони за производњу електричне енергије (примарно ХЕ „Ђердап I“).

Дистрибуцију електричне енергије до крајњих потрошача (физичких и правних лица) на територији општине врши огранак Електродистрибуције Србије д.о.о. (дистрибутивно подручје Ниш) - Електродистрибуција Зајечар која послује у саставу ЈП Електропривреда Србије.

Расположиви погон за производњу електричне енергије ХЕ „Ђердап I“ представља највећи хидроенергетски објекат на реци Дунав (укупно 1.140 MW). Електрана је повезана са идентичним објектом на румунској страни и у могућности је да испоручи или уведи електричну енергију из/у националну електро мрежу.

Сходно републичком Просторном плану на територији општине је до 2035. године у плану комплетна ревитализација свих хидроагрегата у саставу ХЕ „Ђердап I“, примарно у сегменту повећања њихове снаге на по 205 MW.

Постојећи далеководи су примарно надземни (два високонапонска далекоиода од 400 kV и један високонапонски далековод 110 kV) најчешће постављени на бетонским или челичним стубовима. Сва насељена места са подручја општине Кладово су електрификована, при чему расположива дистрибутивна мрежа у највећој мери задовољава садашње потребе потрошача за електричном енергијом.

Осим хидроелектране, на подручју општине у последњој деценији изграђен је *соларни парк*, у подручју КО Велесница и Милутиновац. На овом подручју изграђене су 2013. и 2014. године, две соларне електране односно два блока од којих сваки има капацитет од 999 kW, као и једна трафо станица.

Из угла рационализације потрошње расположиве електричне енергије, постоји потреба континуираног дизања енергетске ефикасности система у употреби (редукција губитака енергије током њене дистрибуције) који се у већем делу базира на застарелим објектима и опреми. Стога, на сигурност снабдевања електричном енергијом средњорочно би се утицало ревитализацијом или заменом свих застарелих делова дистрибутивне мреже и преласком на обновљиве изворе енергије.

Енергетска ефикасност

Са аспекта, пре свега, крајњих конзумента, за питања из области енергетске ефикасности на територији општине задужен је енергетски менаџер Одељења за урбанизам, грађевинарство и планирање Општинске управе Кладова. Он се стара о спровођењу претходно дефинисане енергетске политике на локалу, као и о трансферу знања или питањима друштвене бриге у области енергетске ефикасности.

Електрична енергија представља доминантан вид енергије која се организовано допрема локалном становништву.

На територији општине организовано снабдевање топлотном енергијом (даљинско грејање) присутно је у Кладову (топлана Центар и топлана на биомасу у насељу Пемци) и Брзој Паланци. Остала домаћинства која нису на даљинском грејању, топлотну енергију добијају коришћењем електричне енергије, ложењем дрвне масе и угља (индивидуална ложишта).

У складу са глобалним настојањима обезбеђења енергетске независности неке територије усклађене са принципима очувања и унапређења животне средине и расположивих природних ресурса, производњу енергије на територији општине треба усмеравати ка коришћењу обновљивих извора енергије.

Насељена места у општини нису покривена гасоводном мрежом. Националним планом дугорочно је предвиђена изградња доводно-разводног гасовода на релацији Ниш - Зајечар - Прахово - Кладово, са две главне мерно-регулационе станице на територији општине у насељеним местима Кладово и Брза Паланка (условљено је изградњом транснационалног

гасовода Јужни ток).

5.3.4. Телекомуникациона инфраструктура

У данашњим условима, на квалитет живота и рада становништва неке локалне заједнице увеликој мери утичу и дисперзија, капацитет и технолошке карактеристике расположивих елемената телекомуникационе инфраструктуре.

Фиксна телефонија

Иако је као телекомуникациони формат фиксна телефонија последњих неколико година све мање заступљена, према вредности показатеља густине ТТ мреже (броја телефонских прикључака на 100 становника и 5242 телефонска преплатника) територија општине Кладово је у знатно бољем положају у односу на регионални и донекле национални просек.

Највећим делом инсталација и бројем корисника фиксне телефоније на територији општине Кладово располаже предузеће Телеком Србија А.Д., док одређени број корисника користи и услуге других оператера попут КладовоНет (оператер послује у сарадњи са БеотелНет Београд). Сва насељена места општине покривена су мрежом фиксне телефоније.

Мобилна телефонија

Већи део територије општине Кладово покривен је сигналом мобилне телефоније сва три оператера мобилне телефоније активна на територији Републике (mts, Yetel, А1). Јачина доступног сигнала је генерално задовољавајућа, при чему се као ограничење може јавити само привремено мешање сигнала са оператерима из Румуније у појединим деловима општине.

Поште

Упркос чињеници да су асортиман и квалитет услуга које пружа ЈП Поште Србије на територији општине у великој мери усклађени са захтевима крајњих корисника, те да је вредност индикатора – Број становника по расположивој поштанској испостави за локални ниво знатно боља од регионалног или националног просека, односно да 9 појединачних испостава (Текија, НовиСип, Кладово, Подвршка, Велика Врбица, Корбово, Велесница, Грабовица и Брза Паланка) нису под притиском укупног броја становника са територије општине, оптималност броја расположивих поштанских испостава се може евентуално довести у сумњу из угла њиховог просторног распореда.

Интернет и КДС мрежа

На територији општине Кладово послује неколико привредних субјеката (провајдера) који нуде услуге везане за интернет саобраћај. То су пре свега сви мобилни оператери активни на националном нивоу (мобилна интернет мрежа), као и провајдер КладовоНет који је примарно усмерен ка услузи кабловског интернета (оптички интернет је тренутно доступан у насељеним местима Кладово, НовиСип, Давидовац, Кладушница, Костол, Мала Врбица, Велика Врбица, Ртково, Подвршка, Велика Каменица, Љубичевац и Корбово, при чему се магистрални оптички кабл пружа кроз насељена места уз ток Дунава, те кроз неколико централно распоређених насеља на територији општине). КладовоНет има и примарну улогу у функционисању кабловског дистрибутивног система - КДС (пренос и дистрибуција радио и ТВ сигнала). Сви интернет и КДС оператери са територије општине усмерени су ка даљем ширењу постојеће мреже и технолошком унапређењу пружених услуга у складу са захтевима тржишта. На територији општине емитује се локална телевизија ТВ Кладово.

6. Заштита животне средине

6.1. Квалитет ваздуха

На територији општине Кладово нема већих загађивача ваздуха, тако да је тренд чистог ваздуха присутан већ дужи низ година. Према објављеним резултатима у Годишњем извештају о стању квалитета ваздуха у Републици Србији 2021.године, на основу мерења из државних и локалних мрежа станица за квалитет ваздуха, може се закључити да је ваздух у зони „Србија”, у којој спада општина Кладово, чист или незнатно загађен (I категорија квалитета).

Мерења параметара квалитета ваздуха на територији општине Кладово врши Завод за јавно здравље „Тимок“ из Зајечара.

6.2. Квалитет вода

Мерења параметара квалитета воде на територији општине Кладово врши Завод за јавно здравље „Тимок“ из Зајечара.

Мерења основних хемијских и биолошких прегледа воде за пиће са јавних чесми и извора на територији општине Кладово обавља се 4 пута годишње по 10 узорак. Добијени резултати варирају у зависности од годишњег доба, односа сунчаних и кишних дана, активности људи, близине водозахвата и др., али је вода углавном добра за пиће. Издвајају се чесма у Малој Врбици где је стално присутна повећана концентрација нитрата и чесма на плажи у Кладову где је стално присутан амонијак у недозвољеним количинама.

Мерења основних хемијских и биолошких прегледа са еколошким статусом површинских вода за купање (4 плаже и ретензионо језеро у Кладову) обавља се 2 пута годишње по 5 узорак, пре почетка сезоне купања и у августу. Резултати су углавном добри и вода је добра за купање, с изузетком градског језера где често долази до еутрофикације (цветања водених биљака, најчешће алги), па у том периоду није добра за коришћење.

Водоводна мрежа постоји и обухвата 91,9% домаћинстава у општини (Општине у Србији, 2020, РЗС). У скоро сваком насељу брдско-планинског подручја постоји бунар, за разлику од низијског дела општине. Сва изворишта воде су угрожена, углавном дивљим депонијама и отпадним водама из домаћинстава. Вода у јавном градском водоводу је исправна, како са становишта физичко-хемијске исправности тако и са становишта микробиолошке исправности. Званичних података о квалитету бунарске воде нема.

Од укупног броја домаћинстава, на канализациону мрежу прикључено је 86,9%, док преосталих 13,1% користи септичке јаме (Општине у Србији, 2020, РЗС). Пречишћавање комуналних отпадних вода не постоји.

На подручју тока кроз општину Кладово, квалитет реке Дунав мери се на хидролошким станицама Текија и Брза Паланка. Мерења квалитета реке Дунав, на овом делу водотока показала су да већина параметара квалитета површинских вода има вредности које реку Дунав сврставају у прву, односно другу категорију квалитета. Дуж целог тока није примећена промена у боји, мирису нити видљиве отпадне материје. Параметри који нарушавају квалитет реке Дунав на овом потезу су повећан садржај једињења која у себи садрже азот и фосфор, највероватније пореклом од органског загађења.

Изградњом ХЕ „Ђердап II“ и настанком вештачког језера између две хидроелектране, може се запазити израженији процес еутрофикације, као резултат антропогених активности.

Негативни ефекти који се јављају у животној средини као последица еутрофикације воде су **опадање квалитета воде и нарушавање и угрожавање биодиверзитета.**

6.3. Локални регистар загађивача

На територији општине Кладово у Регистар загађивача за 2022. годину евидентирано је 21 предузеће. Најзаступљеније делатностису: складиштење и претакање нафте и нафтних деривата; изградња и поправка пловних објеката; сепарација песка, шљунка и производња бетона; израда металних конструкција; цеви од ливеног гвожђа, производња пелета и сакупљање, транспорт и складиштење ПЕТ отпада.

Све отпадне воде сливају се у крајњи реципијент Дунав, али пре тога у већем броју предузећа отпадне воде се одводе до сепаратора уља и масти, до таложника за сепарацију и сабирне шахте. Третман отпадних вода (санитарних, техничких и атмосферских), осим „НИС“ ад Нови Сад-одељење Кладово нема ниједно предузеће.

Што се тиче врсте грејања, 2 предузећа користе топлотне пумпе, 1 користи комбиновано са електричном енергијом и сви остали користе електричну енергију.

7. ЕКОНОМСКИ РАЗВОЈ

7.1. Степен развијености

Према степену развијености, општина Кладово спада у III групу (у распону од 60% до 80% републичког просека) јединица локалне самоуправе.¹⁴

Општину Кладово карактерише велики број реализованих инвестиција из дијаспоре, једноставне административне процедуре, доступна и квалификована радна снага, конкурентне цене земљишта и локација, а извоз је дупло већи од увоза.

7.2. Привредна кретања у претходном периоду

С обзиром да је у претходном периоду приватизована већина предузећа прерађивачке индустрије („Бродоградилште“, „Градац-фавро“, „Пластика“, „Напредак“, „Термовент“), ефекти својинске трансформације су видљиви кроз делимично покретање производње и повећану инвестициону активности у постојећа и отварање нових предузећа, али и кроз смањење броја запослених, са друге стране.

Табела 13. Број регистрованих привредних друштава у периоду 2019–2022.

Привредна друштва	2019.	2020.	2021.	2022.
Активна	153	153	161	166
Новооснована	7	7	12	5
Угашена	26	7	4	0

Извор: РСЈП, Аналитичко извештајни систем ЈЛС

Табела 14. Број регистрованих предузетника у периоду 2019–2022.

Предузетници	2019.	2020.	2021.	2022.
--------------	-------	-------	-------	-------

¹⁴ Уредба о утврђивању јединствене листе развијености региона и јединица локалне самоуправе ("Сл. гласник РС", бр. 104/2014)

Активни	498	489	501	526
Новоосновани	70	48	64	43
Угашени	58	55	45	24

Извор: АПР, последње стање 30.06.2022. године

7.2.1. ММСП (сектор микро, малих и средњих предузећа) основна кретања

Према подацима Агенције за привредне регистре за 2021. годину, у општини Кладово послује 161 регистрованих правних лица која запошљавају 2.818 радника. Према истом извору, Кладово има 507 предузетника који запошљавају 593 радника.

Табела 15. Активна привредна друштва и предузетници у 2021. години.

Активна привредна друштва	161
Активни предузетници	507
Подстицаји регионалног развоја (у хиљадама РСД)	107.097

Извор: Агенција за привредне регистре

Привреду општине карактерише доминација капитално-интензивних грана, на првом месту производња електричне енергије са капацитетима ХЕ „Ђердап I“, затим изградња бродова и пловних објеката заснована навишедеценијској традицији бродоградње на овим просторима (SHIPYARD DOO KLADOVO) и делатност производње клима комора (HVAC опрема), Чистих соба, расхладне и вентилационе опреме за велике компаније у земљи и шире („TERMOVENT-KOMERC“ DOO).

Капацитети општине у сектору микро малих и средњих предузећа препознати су у следећим привредним гранама:

- Индустрије; изградња бродова и пловних објеката (SHIPYARD DOO KLADOVO), производња металних конструкција и делова конструкција (“ALMAG“ DOO, „Bata tim“ DOO), производња расхладне и вентилационе опреме, клима комора, чистих соба („TERMOVENT-KOMERC“ DOO), производња предмета од пластике за грађевинарство („PST“ DOO KLADOVO), производња електричне енергије („CONAL ENERGY“ DOO KLADOVO, „SOLARIS ENERGY“ DOO),
- Грађевинарства: KMD COMPANY DOO, BLOK B DOO, VULIĆ DOO, DOO BALAŠ, DOO STAJKO, WIRWN DOO- постављање соларних панела;
- Туризам и угоститељство: ЂERDAPT TURIST DOO-хотел Ђердап, НТР PLAŽA DOO-хотел AQUSTAR DANUBE, DOO GAMAN- винарија и ресторан;
- Трговина: ТЕКИЈАНКА doo- Текија, DOO GLOBUL Kladovo
- Саобраћај: предузећа за копнени превоз путника TOP TURIST doo-Грабовица, са аутобуском станицом у Кладову, DOO TOMIĆ VELIKA VRBICA, DOO PIGA –TOURS ТЕКИЈА, DOO ELITE-KLNET doo, претежне делатности кабловске телекомуникација.

Природно богатство и потенцијал подручја у сировини потребној за обављање привредних делатности, првенствено пољопривредних производа, рибе, дрвета, лековитог биља, барског биља, је врло мало искоришћен. Углавном се ради о тржишнооријентисаним капацитетима, радно-интензивним, који су, посматрано с регионалног аспекта, лоцирани на релативно изолованом простору општине удаљеном од тржишта и значајнијих центара привредног развоја Србије.

Просторна организација индустрије је, углавном у постојећој индустријско-привредној зони и дисперзно размештеним производним објектима. Поред производно-прерађивачких активности, углавном из домена металске делатности, у идустриској зони лоцираној северозападно од града, одвијају се складишно-транспортне, угоститељско-услугне, трговинске, занатске и друге активности.

Делимична дисперзија активности постоји у индустријској зони у Брзој Паланци, у непосредном приобаљу Дунава на насутом платоу, без могућности ширења и високо еколошки ризичне производње, Грабовици где се налази фабрика за производњу пелета и бензиска пумпа у власништву „KMD COMPANY“ DOO и седиште и гараже предузећа за превоз путника TOP TURIST doo-Грабовица, предузећа за превоз путника DOO TOMIĆ у Великој Врбици и DOO RIGA –TOURS у Текији, трговинске радње TEKIJANKA doo, у већини насеља општине и региона.

Када је структура инвестиција у питању, од страних инвестиција најзначајнија је она у изградњи бродова и других пловних објеката, у којој су улагачи из Румуније и Холандије).

Вреди поменути и инвестицију из Румуније – „Rini Construction & Real Estate“, посредовање у продаји машина, индустријске опреме, бродова и авиона и Холандије – „Dutch Desing Studio“, производња намештаја по мери.

Од домаћих инвестиција најзначајнија је она у нови царински терминал, на граничном прелазу Ђердап који ће омогућити бржи и активнији контакт са привредом и убрзати царинске процедуре. Нови терминал чију је изградњу финансирала компанија „Konal group“ (вредност инвестиције 100 милиона РСД) смештен је у привредној зони Кладова и простире се на око 2,68 ха површине.

У Кладову има и више инвестиција из дијаспоре, а неке од њих су: „PST“ доо- производња предмета од пластике за грађевинарство; „ALMAG“ доо - производња металних конструкција, металске браварије и мањих пловних објеката; „KMD Company“ доо - изградња стамбених и пословних објеката, производња пелета; „TOP-TOURIST “ доо – Грабовица - превоз путника; аутобуска станица Кладово; Зоо Врт Кладово итд.

7.2.2. Спољна трговина (извоз ЈЛС)

Спољнотрговинска робна размена привреде на подручју општине Кладово у 2021. Години је износила око 34 милиона евра.

Привреда Кладова је доста извозно оријентисана и превасходно је оријентисана на тржиште Румуније. У периоду 2019-2021. године, као последица фактора насталих под утицајем Ковид – 19, покривеност увоза извозом се битно променила у корист увоза.

Табела 16. Спољна трговина

Укупан број извозника		18	16	18
Укупан извоз	У хиљадама РСД, номинално	2.108.853	2.133.590	1.539.249
Укупан број увозника	Број	19	22	20

Укупан увоз	У хиљадама РСД, номинално	1.815.835	3.381.381	2.406.737
Покривеност увоза извозом	%	116.1	63.1	64
Обим спољнотрговинске размене ЈЛС	У хиљадама РСД, номинално	3.924.688	5.514.971	3.945.986

Извор: Аналитички сервис РСЈП, 2021.

7.2.3. Индустрijske зоне

Општина Кладово располаже са више локација намењених инвестицијама. Због преоптерећености постојеће индустријске зоне на којој су смештени капацитети за изградњу бродова и других металних конструкција и профила и немогућности њеног проширења, у предходном планском периоду општина Кладово је планским актима определила простор у површини од око 16 ха за привредну зону „Давидовац – Кладушница“ и започела инфраструктурно опремање зоне. Привредна зона налази се у близини државног пута првог реда ИБ35, непосредно уз магистрални правац ка Београду, ван града, на 4 км од граничног прелаза са Румунијом и 70 км од граничног прелаза са Бугарском, чланицама ЕУ што општини отвара нове могућности за трансграничну сарадњу. Зона је површине 16 ха, са 24 парцела и пратећом инфраструктуром, и могућношћу проширења до 60 ха.

Планом детаљне регулације привредне зоне „Давидовац – Кладушница“ разрађено је подручје од око 16 ха, које обухвата пет катастарских парцела на подручју КО Давидовац и Кладушница. Закључком Владе РС бр. 463-7209/2010 од 14.10.2010. године, извршен је пренос права коришћења, без накнаде на непокретности у својини Републике Србије на Општину Кладово. Општина Кладово је у протеклом периоду финансирала израду ПДР привредне зоне „Давидовац – Кладушница“, Главни пројекат саобраћајница, Главни пројекат водовода и канализације и Главни пројекат електроенергетске мреже.

7.2.4. Подстицаји и издвајања локалног буџета (сарадња са НСЗ)

Што се тиче функције уравнотежења локалног тржишта рада, општина нема значајнију улогу, али се реализују мере активне политике запошљавања у сарадњи са Националном службом за запошљавање. Општина Кладово додељује субвенције послодавцима за запошљавање незапослених лица из категорије теже запошљивих. Спроводи програм Стручне праксе кроз субвенције за програм стручне праксе младих.

7.3. Пољопривреда

Пољопривредна производња као један од кључних привредних сектора Региона није довољно развијена, а потенцијали и повољне природне карактеристике нису довољно искоришћени. Постојећа организација пољопривредне производње и коришћење расположивих ресурса нису прилагођени великој компаративној предности – непосредном положају на Дунаву, прекограничној сарадњи са Румунијом и близини већих регионалних центара.

Агроеколошки услови у општини Кладово условно су повољни за пољопривредну производњу и ослањају се на простране речне терасе (Доњи Кључ) изнад којих се издижу виши предели покривени шумама и пашњацима (Горњи Кључ).

На територији општине Кладово регистровано је 1.078 пољопривредних газдинстава, која обрађују близу 10.000 ха пољопривредног земљишта, од чега је активних 1.061 пољопривредних газдинстава.

На простору општине Кладово пољопривредном земљишту припада 27.658 ха или 43,9% укупне површине општине, од тога 74,9% је у индивидуалном сектору, а преосталих 20,6% чине остали облици власништва.

Према подацима из Регистра пољопривредних газдинстава, употреба пољопривредног земљишта (укупно 9.203 ха) на подручју Кладова је доминантно усмерена на **обраду њива** (5.742 ха). Потом следе **ливаде и пашњаци** (3.116 ха) и **виногради и воћњаци** (271 ха).

Сточарство је традиционална пољопривредна грана на просторима општине Кладово, коју је могуће ојачати активирањем постојећих и подизањем нових фарми свиња, оваца и говеда ради производње меса, млека и млечних производа. **Гајење животиња је пре свега усмерено на свиње (4802), овце и козе (2.576) и говеда (754)**. У великој мери присутан је узгој живина (32.970), риба и пчела.

Укупно 255 газдинстава бави се различитим комбинацијама гајења усева и стоке, њих 412 комбиновано се бави ратарством и узгојем свиња и живине, а највише је оних који су се специјализовали за гајење житарица 459.

У највећем броју газдинстава имају оранице и баште и најчешће гаје кукуруз за зрно (1.472), затим пшеницу (1.145), овас (291), јечам (280) и детелину (192).

Највећи број газдинстава су породична (99,53%), а остало су правна лица. Када је реч о носиоцима пољопривредних газдинстава, у укупном броју 80,13% носиоца газдинстава на територији општине су мушкарци, док је удео жена много мањи 19,87%.

7.4. Туризам

Општина Кладово препознаје туризам као важног покретача локалног економског развоја. Међутим, и поред природних и створених услова и атрактивности заштићених природних и културних добара туризам још увек није значајан фактор привредног развоја, будући да потенцијали нису довољно активирани и искоришћени.

Кладово због свог специфичног положаја на Дунаву, представља важно чвориште за туристичка кретања која би комбиновала речни и копнени саобраћај. Најзанимљивији је простор Тврђава Фетислам – Марина – Језеро, који чини јединствену природну и културну целину, а од значаја је за општину Кладово, али и читав ђердапски регион и источну Србију. Ова целина представља значајан основ за развој туристичких активности и самим тим је идеална за инвестирање, пре свега, у услужне делатности.

Општина Кладово располаже изузетним потенцијалима и веома занимљивим туристичким дестинацијама и објектима за развој туризма.

Национални парк Ђердап

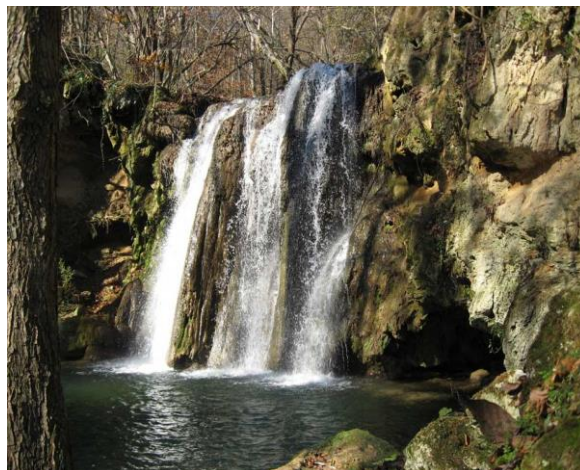
Клисура Ђердапа и природно подручје уз клисуру, као просторна целина, површине 63.608 ха, одликује се изузетним културно-историјским вредностима, значајним природним екосистемима по саставу изузетне вредности и реткости, објектима изворне флоре и фауне и добро очуваним шумама природног састава и изузетног изгледа. Ова територија је 1974. године стављена под заштиту као Национални парк Ђердап, највећи национални парк у Србији. Део националног парка налази се и на територији општине Кладово (30%). Национални парк пружа изузетне могућности за развој различитих видова туризма у природи.

Казан – место на коме је Дунав најужи (150м) и

најдубљи (90м) са масивима Велики и Мали Штрбац и литицама од 800 метара које се вертикално спуштају у реку. Камене литице мењају боју према сунцу и добу дана, пружајући изузетан доживљај. Са стене Плоче, изнад Казана, пружа се најлепши поглед на Ђердап. На излазу из Малог Казана налази се Хајдучка воденица.

Изузетна природна атракција налази се у близини села Река, на око 30 км од Кладова. Река Бледерија извире на 190 мнв и тече на југоисток. Вода се вертикално, са висине од око 7 м, после преливања преко бигрене пречаге, обрушава у облику водене завесе у бигрену каду, велики вир или мало језеро, тиркизно зелене боје. Са стране великог водопада постоји још један мали, који током лета, када река смањује свој капацитет воде, нестаје али га увек има с пролећа, када је река богата водом. Изнад водопада, на око 2 км растојања са десне стране налазе се извори субтермалне воде са температуром од 17°.

Оаза птица у Малој Врбици

Мала Врбица је једно од 35 идентификованих Међународно значајних подручја за птице у Србији („Important Bird areas“ – ИБА). Ова међународна класификација значајних подручја за птице подразумева рад на њиховој идентификацији, мониторингу и заштити. Подручје стиче статус ИБА уколико испуњава строге критеријуме засноване на присуству угрожених врста птица и њиховој бројности. Иако је ИБА мрежа заснована на богатству птичјег света, заштита ових подручја доприноси очувању великог броја других животиња и биљака.

Планинарске стазе на Мирочу

На Мирочу постоји традиција планинарства и бројне стазе, али оне су само делимично покривене маркацијом. Кнафељцовим знаком (црвени кругови и бела тачка у средини) означени су путеви Великог и Малог Штрпца. У Кладову је регистровано и активно планинарско друштво „Врх“.

Трајанов мост који је саградио римски цар Трајан преко Дунава, у невероватно кратком периоду од 103. до 105. године повезивао је Горњу Месију и Дакију, данашњу Србију и Румунију. Дело је сиријског архитекте Аполодора из Дамаска, и представљало је једно од најграндиознијих градитељских дела антике. Дужина моста са порталима износила је 1133,90м, а део преко речног корита 1071 м.

Трајанова табла из римског периода, представља натпис уклесан у стени на Дунаву, у Ђердапској клисури, 2,5 км узводно од Текије, којим је овековечен завршетак градње римског пута од Београда кроз Ђердапску клисуру, све до места где је цар Трајан подигао мост.

На табли је уклесан текст на латинском, који у превод угласи:

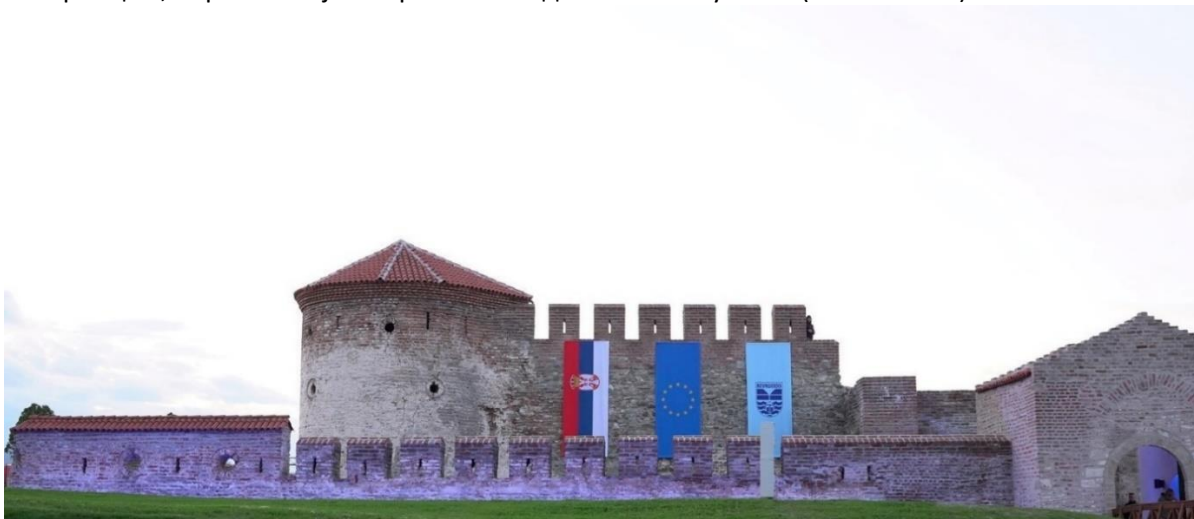
„ИМПЕРАТОР ЦЕЗАР, БОЖАНСКОГ НЕРВЕ СИН, НЕРВА, ТРАЈАН АВГУСТ ГЕРМАНИК, ВРХОВНИ СВЕШТЕНИК, ЗАСТУПНИК НАРОДА ПО ЧЕТВРТИ ПУТ, САВЛАДАВШИ ПЛАНИНСКО И ДУНАВСКО

СТЕЊЕ, САГРАДИ ОВАЈ ПУТ“

Изградњом хидроелектране Ђердап (1969), римски пут је потопљен, а Трајанова табла исечена и подигнута 50 м више. Видљива је само са Дунава.

Тврђава Фетислам

Ову тврђаву на Дунаву, подигли су Турци 1524. године и чине је Мали и Велики град. Ревитализацију тврђаве Фетислам финансијски је подржала Европска унија кроз фондове Интеррег ИПА програм прекограничне сарадње Румунија-Србија и „ЕУ за културно наслеђе и туризам“ у сарадњи са Владом Савезне Републике Немачке. У оквиру тврђаве изграђен је Визитор центар и ревитализован Мали град са летњом позорницом, Варош капија са пратећим бедемима и лагумима (казаматима).

На свечаном отварању Тврђаве, на Дан општине Кладово 26. априла 2023. године додељена је Повеља захвалности Немачкој организацији за међународну сарадњу - ГИЗ, за изузетан допринос и сарадњи на развоју партнерских односа са општином Кладово на реализацији пројекта „ЕУ за тебе за културно наслеђе и туризам“.

Министарство за Европске интеграције Републике Србије доделило је 2018. године Признање Општини Кладово за допринос очувања културног наслеђа Србије и пограничних регија спровођењем пројекта у прекограничној области с Румунијом.

Утврђење Диана

Утврђење Диана подигнута је на самој обали Дунава, на узвишењу код насеља Нови Сип и једно је од најважнијих утврђења лимеса Горње Мезије. Изградња најранијег земљано-дрвеног утврђења везана је за долазак првих војних формација на Дунав почетком I века. Камено утврђење већих димензија настало је у време грађевинске активности императора Трајана. Током шест векова Диана је била значајан економски центар са луком и пристаништем. У унутрашњости утврђења откривени су грађевина са полукружним завршетком, војне бараке и други објекти, а у централном делу остаци грађевина са надвратком. Изван бедема утврђено је постојање светилишта и гробница.

Прва сондажна ископавања започела су 1964. године и са прекидима трају до данас. Диана је међу најбоље очуваним римским утврђењима у региону, а истражени објекти су конзервирани.

Хидроелектрана Ђердап

Хидроенергетски и пловидбени систем „Ђердап I“, комплексан и вишенаменски објекат, изграђен је на 943. километру Дунава од ушћа у Црно море, у периоду од 1964. до 1970. године. Још увек највећа хидротехничка грађевина на Дунаву, укупне дужине 1.278 м, потпуно је симетрична и пројектована тако да свака земља (Србија и Румунија) располаже истим деловима главног објекта, које одржавају и користе сходно споразуму и конвенцијама о изградњи и експлоатацији.

Свака страна располаже са по једном електраном, бродском преводницом и по 7 преливних поља одукупно 14, колико их има у заједничкој преливној брани. Симетралу објекта чини државна граница. Две електране су међусобно повезане тако да у случају потребе агрегати електране на српској страни могу испоручивати електричну енергију у мрежу на румунској страни, и обратно.

Објекат представља изузетну атракцију из области индустријског наслеђа.

Поред ових дестинација, туристичка понуда Кладова је употпуњена и спортским, културним и историјским садржајима који могу бити примамљиви туристима.

7.4.1. Културно-туристичке манифестације

Етно фестивал

Уз почетну помоћ америчке фондације USAID 2005. године је организован први фестивал под називом Етно фестивал источне Србије. Од тада се сваке године, крајем јула, ова манифестација организује у центру града са циљем промовисања традиционалних културних вредности овог краја. Бројни наступи фолклорних ансамбала и излагачки штандови произвођача рукотворина, домаће хране и пића, као и богат културно-забавни програм чине да кладовске улице оживе и дању и ноћу.

Дани Дунава

Прослава Дана Дунава је традиционална манифестација за већину подунавских градова и уз помоћ Дирекције за воде и надлежног Министарства, обележава се већ неколико година за редом и у Кладову. Обележавање Дана Дунава у Кладову је посебно искуство ТОО Кладово јер се на најлепши начин уз сарадњу са основним школама са територије општине Кладово, програмске активности усмеравају на најмлађе. Дечија песма, игра, квизови, литерарни и ликовни радови и фотографије, украсе у јунске топле дане кладовске улице у славу Дунава.

Плава недеља („Blue week“)

Фестивал је настао у сарадњи Дунавског центра за компетенцију (ДЦЦ) и ТОО Кладово, с намером да остане одржив и постане традиционалан. Концепција фестивала је да се Дунавом повезани градови и земље, чланови ДЦЦ-а у исте дане трајања фестивала кроз размену културних, привредних, спортских и туристичких вредности и потенцијала промовише и развија подунавски регион. Сваке године у јуну, фестивал својим плавим светлима, песмом и игром, уметничким изложбама, спортским такмичењима, креативним радионицама, дечијим карневалима, приказима традиционалних локалних знања и умећа, зрачи у Кладову, Доњем Милановцу и Дробета-Турн Северину (Румунија).

Великогоспоински вашар

Сваког 28. августа простор кладовског вашаришта већ деценијама испуњавају шатори и штандови произвођача и угоститеља, а простор луна парка бројне забавне справе и рингишпили. Читаво вашариште замирише мекикама и добрим роштиљем, а музике надглашавају једна другу. Поред Великогоспоинског вашара, у Кладову се у мањем обиму одржавају вашари 22.маја и 31. октобра.

Златна бућка Ђердапа

Једна од локалних манифестација са најдужом традицијом од близу три деценије је Златна бућка Ђердапа, која се сваке године одржава у Текији у првој половини августа месеца. Везује се за такмичење у традиционалном улову сома бућком, али је богато испуњена и другим културно-забавним садржајима и догађајима.

Изложба меда и пчеларских производа

Септембар месец је време одржавања Изложбе меда и пчеларских производа када пчелари из кладовске општине на тргу у центру града излажу своје производе. То је увек најбоља прилика да се и туристи и мештани благовремено припреме за зимски период надалеко чувеним кладовским медом.

7.4.2. Број посетилаца

Географски положај и клима утицали су на природу да буде дарезљива према становницима овог подручја. У Кладову угоститељство и хотелијерство имају богату традицију. Од антике је крај познат по добром вину, меду и рибљим специјалитетима. Кладовски угоститељи се и данас труде да преко своје богате трпезе дочарају пролазнику и намернику миленијумску причу о Дунаву, мирису биља и чокотима винове лозе.

Табела 17: Број туриста и број ноћења у општини Кладово (2019-2021)

Туристи	2019.	2020.	2021.
Доласци туриста			
домаћи	28.462	13.809	19.261
страни	8.413	3.005	2.901
Ноћења туриста			
домаћи	64.296	40.987	61.433
страни	15.462	4.665	6.439
Просечан број ноћења туриста			
домаћи	2,3	3,0	3,2
страни	1,8	1,6	2,2

Извор: Месечни извештај о доласцима и ноћењима туриста у смештајним објектима, РЗС

У периоду од 2016. до 2019. године туристички промет у општини Кладово је имао тренд раста, да би услед пандемије вируса Ковид 19 током 2020. године, дошло до наглог пада туристичког промета, баш као и у Србији и свету уопште.

Најзаступљенији страни туристи који посећују Кладово долазе из суседне Румуније, које посебно привлачи квалитетна храна, српска народна музика, могућност конзумирања дувана у угоститељским објектима и споразумевање на матерњем језику са локалним становништвом.

7.5. Људски ресурси

Највећи удео становништва у општини Кладово представља радно способно становништво (60%), али је овај удео мањи у односу на просек у Републици Србији. Удео младих (14,05%) је такође мањи у односу на просек РС (15,70%), а готово је дупло нижи у односу на удео старог становништва (29%). Лоша старосна структура резултат је интензивне депопулације региона (миграције и смањење броја становника) у протеклих неколико деценија.¹⁵

Удео становништва са средњом стручном спремом у укупном броју радно способног становништва је скоро за 10% нижи у односу на просек РС. Слична је ситуација и код удела становништва са високом стручном спремом у односу на просек РС, где Кладово има свега 6% становника са високом стручном спремом у укупном броју радно способног становништва. Радна структура указује на висок удео радно способног становништва са нижим степенима стручне спреме, што је додатно појачано одласком младих и школованих кадрова у друге градске центре и иностранство.¹⁶

7.5.1. Запосленост

На територији општине Кладово у 2021. години било је запослено нешто више од 5.000 људи, односно близу трећине укупног броја становника. Према методологији Републичког завода за статистику, која је измењена 2015.године у овај број спадају и регистровани индивидуални пољопривредници. У последњим годинама долази до минималних осцилација у броју запослених. Иако ове промене нису велике, број запослених се минимално смањио од 5.052 у 2017. години на 4.981 у 2018. години, док се у периоду 2019-2021. године поново повећао и износио 5.140.

У структури броја запослених по делатностима доминирају услуге. У прерађивачкој индустрији ради око 30% од укупног броја запослених.

Табела 18. Број запослених по делатностима (2018.)

Укупно	4.731
Регистровани индивидуални пољопривредници	139
Свега запослених	4.592
Запослени у правним лицима	3.748
Предузетници, лица која самостално обављају делатност и запослени код њих	845
Пољопривреда, шумарство и рибарство	63
Рударство	5
Прерађивачка индустрија	1.302
Снабдевање електричном енергијом, гасом и паром	443
Снабдевање водом и управљање отпадним водама	71
Грађевинарство	73
Трговина на велико и мало и поправка моторних возила	809
Саобраћај и складиштење	129

¹⁵Извор: Витална статистика, РСЗ 2021.

¹⁶Извор: Попис становништва, домаћинства и станова, РСЗ

Услуге смештаја и исхране	305
Информисање и комуникације	77
Финансијске делатности и делатност осигурања	33
Пословање некретнинама	2
Стручне, научне, иновационе и техничке делатности	82
Административне и помоћне услужне делатности	98
Државна управа и обавезно социјално осигурање	252
Образовање	290
Здравствена и социјална заштита	460
Уметност, забава и рекреација	30
Остале услужне делатности	68

7.5.2. Незапосленост

Према подацима из месечног статистичког билтена Националне службе за запошљавање у 2022. години у Кладову је евидентирано 1.393 незапослена лица, од којих су 656, односно 47%, жене.¹⁷

Незапосленост је један од већих проблема општине у претходном периоду. У радној структури преовлађују старији и радници са нижим степенима школске спреме (више од 40% незапослених са IV степеном стручне спреме). Апсолутни број незапослених се смањује, али је потребно напоменути да је индекс, број незапослених на 1.000 становника, значајно већи у Кладову у односу на Републику Србију и у 2021. години износио је 89, док је у Републици Србији тај број исте године износио 67.

Просечне зараде без пореза и доприноса, у периоду од 2019–2021. бележе благи пораст. Просечна зарада у 2021. години износила је 57.971 РСД, што у односу на 2019. годину када је зарада износила 49.529 РСД бележи раст за 14,5%. И поред константног раста, зараде су нешто испод републичког просека.

¹⁷Извор: Национална служба за запошљавање, Месечни статистички билтен – јануар 2022. године

4. SWOT Анализа

SWOT анализа представља кључни алат у дијагнози тренутног стања сектора који су у надлежности локалне самоуправе. Преко анализе интерних и екстерних фактора, врши се идентификација главних снага и слабости локалне средине, препознају се шансе које могу послужити на путу до успеха и идентификују се препреке у остварењу унапред дефинисаних циљева.

Још једна суштински важна улога SWOT анализе јесте мапирање проблема који спутавају одрживи развој општине Кладово. Анализа проблема је најкритичнија фаза планирања, јер се на основу ње идентификују реална „уска грла“ којима се придаје важност, а која је важно превазићи спровођењем мера из Плана развоја, утврђују се односи „узрока и последице“ и доносе одлуке о приоритетима. Јасна анализа проблема кроз SWOT анализу, обезбеђује основу на којој се развија скуп релевантних и усмерених циљева.

SWOT анализа општине Кладовоје обављена на сесијама у којима су учествовали представници тематских радних група и чланови Координационог тима. Анализа је обухватила следеће области:

- Јавна управа и друштвене делатности
- Инфраструктура и заштита животне средине
- Привреда и економски развој

4.1.SWOT АНАЛИЗА- унапређење јавне управе и друштвених делатности

СНАГЕ	СЛАБОСТИ
<ul style="list-style-type: none"> - Добра сарадња између општинске управе, установа и ЈП на територији општине - Добра сарадња између општинске управе и НВО на територији општине - Добра наплата пореза на имовину - Успостављен систем основног и средњег образовања - Коришћење постојећих савремених информационих технологија у школама у свакодневном раду - Велики број креативне деце - Ажурирана база корисника права и услуга социјалне заштите - Развијене услуге социјалне заштите на територији општине, у складу са потребама - Општина финансијски помаже активности у области социјалне заштите – једнократна новчана помоћ (за болесну децу, стерилитет, новорођену децу, вантелесну оплодњу итд.) - Квалитетна и ефикасна здравствена заштита - Постојање онколошког центра - Широки спектар спортске понуде и 	<ul style="list-style-type: none"> - Е-управа делимично успостављена - Није успостављено јединствено управно место (ЈУМ) - Недовољна техничка опремљеност ОУ, ЈУ и ЈП - Недовољан број запослених и стручно оспособљених у ОУ, ЈУ и ЈП - Недовољно капацитета и мотивисаности запослених у ОУ, ЈУ и ЈП за припрему и спровођење пројеката из ЕУ и других фондова, као и примену нових дигиталних технологија - Општинска управа није умрежена са јавним предузећима и установама (оптика) - Неповољна образовно-старосна структура запослених у општинској управи и јавним установама - Непостојање функционалне Канцеларија за ЛЕР - Недовољан број стручних сарадника у ОУ, ЈУ и ЈП - Стручни сарадници у управи и установама недовољно обучени за коришћење дигиталних технологија

<p>спортских клубова</p> <ul style="list-style-type: none"> - Постојање терена за такмичарске припреме спортиста (постојање Спортске хале „Језеро“-модеран спортски објекат са 1.600 m² корисне спортске површине опремљен за све спортове и комплекса Караташ) - Уређен простор на тргу за одржавање манифестација - Постојање уређене плаже на Дунаву, у Кладову - могућност за спортско-рекреативне активности и физичку културу (одбојка на плажи, веслање, вожња кајака, веслање на дасци, спортски лов и риболов). - Значајна буџетска издвајања за спорт и рекреацију - Богат културни садржај у Центру за културу - Постојање модерне градске библиотеке и Библиобуса који обилази 12 насеља - Традиционалне манифестације од републичког и локалног значаја: Етно фестивал, Дани Дунава, Златна буђка Ђердапа, Великогоспоински вашар, Blue week фестивал, регате итд. - Велики број историјских налазишта и знаменитости – Трајанова табла, Трајанов мост, Диана Занес, ХЕ Ђердап, Археолошки музеј, тврђава Фетислам - Богато природно окружење – НП Ђердап, Оаза птица у Малој Врбици, Бледеријски водопад, Казан, пешачке стазе на Мирочу - Постојање локалних медија - Постојање ЛАП-а за родну равноправност 2021-2025. - Извршена промена кућних адреса у сарадњи са РГЗ 	<ul style="list-style-type: none"> - Запослени у општинској управи, ЈКП и установама не поседују довољно капацитета за припрему и спровођење пројеката из ЕУ и других фондова - Непостојање Географског информационог система (ГИС-а) - Недовољно учешће грађана у процесу доношења одлука – само у оквиру обавезних јавних расправа - Недовољан број запослених у полицији - Непостојање видео надзора на кључним местима у општини - Недостатак уређених излетишта - Неискоришћеност постојећих капацитета у јавним објектима за развој културе, спорта и образовања - Недостатак савремених наставних средстава у подручним школама - рачунари, паметне табле, кабинети за поједине предмете, спортске сале и терени, спортска опрема итд. - Недовољан простор у вртићима - Недостатак научно-наставних средстава у предшколској установи - Непостојање обухвата јасленог узраста у селима - Недовољна издвајања из локалног буџета за програма подршке за: младе, ОСИ, Роме, предшколско васпитање, социјалну заштиту итд. - Лоша приступачност установама и јавним површинама особа са инвалидитетом - Недовољна и некоординисана активност на превенцији болести зависности - Недовољна едукација деце о безбедности у саобраћају - Непостојање локалног јавног превоза - Мали број пројеката и иницијатива за јавно-приватна партнерства - Недовољно знања и информација о могућностима финансирања рада удружења кроз међународне програме и пројекте – ЕУ фондови, стране амбасаде - Недовољна укљученост младих у локалне организације и ОЦД - Недостатак просторних, техничких и
---	---

	<p>финансијских средстава у области бриге о младима</p> <ul style="list-style-type: none"> - Недостатак простора за организовано окупљање и активности деце са потешкоћама у развоју - Непостојање стручних лица у образовним установама за подршку инклузивном образовању - Неуређене и неискоришћене јавне зелене површине (паркови) који је потребно инфраструктурно опремити и уредити - Неуређена саобраћајна инфраструктура у близини школа - лоша хоринзонтална и вертикална сигнализација - Растући број старог становништва којима је потребно пружити социјалне и здравствене услуге, пре свега у сеоском подручју - Непостојање социјалне услуге – дневна болница - Недовољно развијене услуге социјалне заштите на територији општине, у складу са потребама - Непостојање азила за псе луталице - Неуређена гробља
<p style="text-align: center;">ШАНСЕ</p> <ul style="list-style-type: none"> - Приступ фондовима ЕУ из области унапређења јавне управе, културе, образовања итд. - Регионална и прекогранична сарадња - Подршка централних органа власти и ресорних министарстава - Могућност финансирања кроз Јавно-приватна партнерства - Сарадња са цивилним сектором у припреми и реализацији предлога пројеката - Евидентирани археолошки локалитети који би могли да се ставе под заштиту - Наставак процеса придруживања ЕУ и преговора са ЕУ о испуњењу поглавља 22 - Нови програми за запошљавање особа са инвалидитетом, жртава насиља, самохраних родитеља и сл. 	<p style="text-align: center;">ПРЕТЊЕ</p> <ul style="list-style-type: none"> - Одлив кадрова због близине границе и могућности рада у Румунији - Велика миграција становништва, одлазак младих образованих кадрова - Недовољно промовисане добре праксе у раду ЈЛС, које могу да усвајају остале ЈЛС - Смањење броја ученика - Недовољан износ наменских трансфера из РС – здравство, образовање, социјална заштита, итд. - Велики број пензионера са најнижим примањима - Редукован међуградски превоз - Лоша социо-економска ситуација у РС - Велики број једночланих/двочланих старачких домаћинстава на селу - Старо становништво – старење популације (негативан природни прираштај)

4.2. SWOT АНАЛИЗА - развојинфраструктуре и заштитеживотнесредине

СНАГЕ	СЛАБОСТИ
<ul style="list-style-type: none"> - Повељан гео-стратешки положај – Коридор 7 – Дунавски коридор - Близина граничног прелаза ЕУ - Постојање планских докумената (Просторни план општине Кладово; План генералне регулације Кладова; ПДР привредне зоне „Давидовац – Кладушница“) - Природно богатство НП Ђердап и геопарк Ђердап – 30% територије општине припада националном парку - Потенцијали реке Дунав – пловни пут - Припадност Еврорегиону - Добра урбана путна инфраструктура - Добра прекогранична сарадња са Румунијом - Међуинституционална сарадња - Потенцијал за изградњу соларних електрана– око 300 сунчаних дана годишње - Постојање заштићених природних добара - Очувана животна средина - Разноврстан и сложен диверзитет флоре и фауне - Добра покривеност водоводном и канализационом мрежом у урбаној средини - Већина јавних објеката и институција је енергетски санирана - Јавно ЛЕД осветљење је изграђено у већини насељених места – 82% - Задовољавајући интернет саобраћај - Задовољавајући квалитет ваздуха – руже ветрова - Увођење чистих технологија – дрвна сечка - Санација депонија - Коришћење природних ресурса - Могућност коришћења обновљивих извора енергије 	<ul style="list-style-type: none"> - Лоша сеоска путна инфраструктура (део путне инфраструктуре није асфалтиран) - Недовољна искоришћеност потенцијала реке Дунав - Загађење воде (водотокова) - Нерегулисана реке и речна корита – могућност поплава - Недовољно коришћење ресурса – пољопривредних и шумских - Нема новог планског пошумљавања - Недовољан буџет општине за ванредне ситуације – шумски пожари - Неискоришћеност постојеће биомасе - Недовољна информисаност становништва о питањима заштите животне средине - Недовољна еколошка свест грађана о потреби поштовања прописа о заштити животне средине - Непостојање едукативних радионица за пољопривредне произвођаче и предузетнике о заштити животне средине, о третману отпада, о загађењу земљишта и вода, итд. - Непостојање водоводне и канализационе мреже у руралним срединама - Дотрајала водоводна мреже – азбестне цеви - Испуштање отпадних вода кроз канализациони систем директно у водотокове - Недостатак постројења за пречишћавање отпадних вода (ППОВ) - Непостојање атмосферске канализације - Локални регистар загађивача није у потпуностиуспостављен - Непримењивање Плана управљања отпадом (због финансијских трошкова) - Недовољна одрживост уклоњених дивљих депонија - Техничка опремљеност ЈКП је неадекватна – мали број возила, застарела опрема, недовољан број контејнера, итд.

	<ul style="list-style-type: none"> - Непостојање ГИС-а - Подручје општине није снабдевено гасном инфраструктуром - Недостатак пројектно-техничке документације заинвестиције у инфраструктурне радове - Лоше стање појединих јавних објеката (зграда општине и објекти у руралним срединама) - Непостојање азила за псе и мачке – велика издвајања за уједи паса из буџета - Непостојање бицикличке стазе - Неуређена гробља у сеоским срединама - Сточна гробља нису формирана
<p style="text-align: center;">ШАНСЕ</p> <ul style="list-style-type: none"> - Близина граничног прелаза ЕУ - Повећано интересовање за сеоски туризам - Очувана природна богатства - Национални парк Ђердап - Доступни републички и ЕУ фондови – Миинистарство за јавна улагања, ЕУ фондови и други билатерални фондови и донатори који могу суфинасирати израду пројектно–техничке документације и пројекте реконструкције и изградње инфраструктуре - Доношење нове и усаглашавање постојеће законске регулативе у области заштите животне средине са ЕУ прописима - Регионална и прекогранична сарадња – међуопштинско и регионално повезивање и сарадња у области заштите животне средине - Укључивање већег броја људи и институција у процес промоције заштите животне средине - Национални подстицаји фирмама које се баве рециклажом отпада - Промоција и организација јавних акција чишћења појединих локација - Сарадња са политичким чиниоцима 	<p style="text-align: center;">ПРЕТЊЕ</p> <ul style="list-style-type: none"> - Спора реализација пројекта регионалне депоније у Зајечару - Прекогранично загађење - Неуређено и прљаво приобаље - Отежане активности услед пандемије Ковид 19 (затварање границе) - Пад наталитета - Миграције становништва - Смањење водних ресурса - Утицај експлоатације минералних сировина на животну средину - Недовољно контролисана употреба хемијских средстава у пољопривредној производњи од стране републичке инспекције - Честе елементарне непогоде - Недовољна контрола сеча шума од стране републичке шумарске инспекције - Недовољно развијена свест грађана о значају заштите животне средине - Недовољна експертиза у датој области од стране доносилаца одлука - Загађеност површинских вода - Индустије које су загађивачи животне средине - Лоша финансијска и економска ситуација у Републици Србији и недовољно средстава у локалном и републичком буџету за улагање у инфраструктуру - Споро напредовање у приступању ЕУ и

	<p>могућности коришћења одговарајућих ЕУ фондова</p> <ul style="list-style-type: none"> - Лимитирана надлежности општине - Финансијска зависност (условљеност) ЈЛС у односу на Републику - Нерационално постављање одређених инфраструктурних захтева у малим сеоским срединама - Република Србија је високо зависна од увоза фосилних горива/несигурност у снабдевању енергентима - Уништавање и деградација шума - Могући еколошки проблеми (сметлишта, дивље депоније, итд.) - Климатске промене
--	--

4.3. SWOT анализа – развој привреде

СНАГЕ	СЛАБОСТИ
<ul style="list-style-type: none"> - Повељан гео-стратешки положај – Коридор 7 – Дунавски коридор - Постојање планских докумената (Просторни план општине Кладово; План генералне регулације Кладова; ПДР привредне зоне „Давидовац – Кладушница“) - Постојање - површине 16 ха, са 24 парцеле, пратећом инфраструктуром и могућношћу проширења до 60 ха - Земљиште у радној зони у власништву општине - Развијен сектор металске индустрије и бродоградње - Природно богатство НП Ђердап и геопарк Ђердап – 30% територије општине припада националном парку - Потенцијали реке Дунав – пловни пут - Припадност Еврорегиону – Дунав 21 - Добра урбана путна инфраструктура - Добра прекогранична сарадња са Румунијом - Међуинституционална сарадња - Постојање Привредног савета - Постојање Локалног савета за 	<ul style="list-style-type: none"> - Неусклађеност образовних профила са реалним потребама на тржишту радне снаге - Недостатак квалификоване радне снаге - Радна снага као ограничавајући фактор за развој пољопривреде и привреде - преко 1/3 становништва на раду у иностранству - Лоша путна инфраструктура до села и туристичких локалитета - Застарела комунална инфраструктура - канализација, водовод - Недовољно уређен систем прикупљања отпада - Недовољно искоришћени природни потенцијали – шумски и водни - Неискоришћена изворишта воде (која одлази у Дунав) - Неуређена и небезбедна марина на Дунаву - Недовољно развијена туристичка понуда - Недовољно препознатљив туристички производ - Недостатак туристичких водича - Гашење категорисаних домаћинстава услед повећања боравишне таксе

<p>запошљавање</p> <ul style="list-style-type: none"> - Велики број туристичко-угоститељских објеката - Категорисан смештај (категорисана општина) - Развијена индустрија везана за Дунав - Могућност обнављања рибњака код Мале Врбице (препознато подручје у Европи) - Природни ресурси –плодно земљиште, здрава вода, шума - Културне вредности – Трајанова табла, Трајанов мост,Фетислам - Повољни услови за еко и органску пољопривредну производњу - Потенцијали за коришћење обновљиве енергије: пољопривредни отпад, соларна енергија – око 300 сунчаних дана годишње - Хомогенаагро-еколошкаобластзаинтензивну и разноврснуюпољопривреднуюпроизводњу - Потенцијали за развој руралног и еко туризма (природни ресурси) - Потенцијали за развој ловног, риболовног туризма и наутичког туризма - Развијен манифестациони туризам - Могућност организације КАНУ регата у сарадњи са румунским удружењима (законодавство дозвољава) - Велики број потенцијалних излетишта и туристичких локалитета - Постојање активне Туристичке организације Кладово - Могућност за изградњу прерађивачких капацитета 	<ul style="list-style-type: none"> - Неадекватна туристичка сигнализација ван града и у руралним срединама - Непостојање стратешких докумената из области туризма, локалног развоја и омладинске политике на локалном нивоу - Кратак просечан боравак туриста - Неискоришћен потенцијал медицинског туризма - Непостојање историјског музеја - Непостојање фондова за обнову старих породичних објеката у селима - Висок степен зависности пољопривреде од еко услова - Уситњеност земљишних поседа (комасација није спроведена) - Недовољна примена технологије у пољопривредној производњи - противградна заштита, системи за наводњавање и одводњавање - Недовољна заштита од поплава - Застарелост пољопривредне механизације и лоша сетвена структура - Недовољна информисаност пољопривредних произвођача о могућностима финансирања кроз фондове - Неорганизован наступ пољопривредних произвођача на тржишту – непостојање удружења пољопривредника и задруга - Мешовита производња у највећем броју газдинстава – малитржишнихвишкови - Неадекватна политика субвенционисања привреде, пољопривреде, туризма, младе и жене предузетника из средстава локалног буџета - Непостојање јавног линијског превоза - Нефункционалан Привредни савет - Неуспостављен ГИС - Недовољан контакт са дијаспором – Канцеларија за сарадњу са дијаспором угашена - Недовољна сарадња локалне пословне заједнице и општинског руководства/ општинске управе - Неспремност локалне привреде за усвајање нових стандарда у пословању
---	--

	(ИСО, ХАЦЦП)
<p style="text-align: center;">ШАНСЕ</p> <ul style="list-style-type: none"> - Близина граничног прелаза са ЕУ - Приступ ЕУ, међународним и националним фондовима за развој пољопривредне производње, агробизниса и предузетништва – Ипард, Фонд за развој, прекогранична сарадња - Коришћење обновљивих извора енергије - Потражња за извозом пољопривредних производа, посебно органске производње - Сарадња са привредницима и пољопривредницима из окружења, могућност удруживања на бази кластера - Пораст тражње туриста за неистражене природне лепоте, манифестациони и сеоски туризам - Успостављање добре међуопштинске и прекограничне сарадње на пројектима од заједничког значаја - Близина индустријских центара – близина границе - Међународниспоразуми (ЕУ, ЦЕФТА, итд.) - Увођење савремених технологија у примарну пољопривредну производњу и прераду пољопривредних производа - Увођење норми и стандарда квалитета у пољопривредној производњи - Повезивањетуристичкихдестинацијау региону - Велики број страних туриста у транзиту - Румуна 	<p style="text-align: center;">ПРЕТЊЕ</p> <ul style="list-style-type: none"> - Општина нема могућност управљања заштићеним природним добрима - Негативни демографски трендови – негативан природни прираштај, старење становништва, мала густина насељености, гашење села... - Одлив радне снаге, пре свега младих – одлазак у иностранство због боље плаћених послова - Нестабилно тржиште пољопривредних производа - Неповољна старосна структура становништва у општини - Привредна рецесија у земљама ЕУ и Србији услед последица вируса Ковид 19 - Слаб прилив капитала и подизања нивоа технолошке опремљености - Неусаглашеност система образовања са захтевима привреде и ЕУ стандардима - Неадекватна пореска политика на националном нивоу - Нестабилне цене енергената - Недовољно подстицаја и субвенција у пољопривреди, туризму и предузетништву због могућег дефицита у републичком и општинском буџету - Увоз робе широке потрошње непровереног квалитета - Отежан и нерегулисан откуп производа - Недостатак прерадних капацитета – непостојање млекаре, кланице итд - Недовољно интересовање домаћих и страних инвеститора за инвестиционо и привредноулагање на подручјуопштине Кладово - Климатскепромене - Угрожавањезивотне средине и девастацијаодређених простора и локалитета

5. Визија општине Кладово

Визија развоја општине Кладово до 2030. године је настала кроз процес консултација са заинтересованим странама и представља жељено стање будућности, промену коју треба остварити у планском периоду кроз реализацију предложених мера, а самим тим и достизање дефинисаних приоритетних циљева. За општину Кладово је дефинисана следећа визија:

<p>ВИЗИЈА</p> <p>КЛАДОВО</p> <p>Сигурна и мирна лука на ДУНАВУ, која спаја културно-историјско наслеђе са савременим трендовима развоја туризма...</p> <p>уз очување животне средине и унапређење квалитета живота грађана и ОСТАНАК МЛАДИХ.</p>
--

6. Приоритетни циљеви и мере

Развој Општине Кладово у периоду 2023–2030. године ће се реализовати кроз следећа три развојна правца:

- **Развојни правац 1 – Унапређење јавне управе и друштвених делатности**
- **Развојни правац 2 - Инфраструктура и заштита животне средине**
- **Развојни правац 3 – Развој привреде**

Реализација приоритета у оквиру развојних правца општине Кладово намеће потребу предузимања низа активности са значајним инвестиционим улагањима у физичке ресурсе, социјалне мреже, физичку инфраструктуру, раст конкурентности, јавне сервисе, животну средину, итд., са циљем да сви видови подршке у приоритетним областима морају расти у односу на почетни ниво ради остварења планираних циљева. У наставку је табеларни приказ приоритета општине Кладово дефинисаних кроз приоритетне циљеве и мере које ће довести до остварења приоритетних циљева за сваки појединачни развојни правац:

Развојни правац 1 – Унапређење јавне управе и друштвених делатности	
Приоритетни циљ	Мере за остварење приоритетног циља
<p>Приоритетни циљ 1.1.</p> <p>Ефикасна управа по мери грађана и привреде</p>	<p>МЕРА 1.1.1. Унапређење квалитета услуга јавне управе према грађанима и привреди</p> <p>МЕРА 1.1.2. Подизање капацитета јавне управе за ефикасно пружање услуга</p> <p>МЕРА 1.1.3. Јачање међуинституционалне сарадње</p>

	МЕРА 1.1.4. Унапређен систем безбедности и реаговања у ванредним ситуацијама
Приоритетни циљ 1.2. Унапређен квалитет и повећана доступност услуга здравствене и социјалне заштите	Мера 1.2.1. Побољшање квалитета постојећих и увођење нових услуга у складу са потребама локалног становништва МЕРА 1.2.2. Јачање институционалних капацитета пружалаца услуга социјалне заштите МЕРА 1.2.3. Унапређење положаја друштвено осетљивих група МЕРА 1.2.4. Стварање услова за спровођење квалитетних услуга здравствене заштите
Приоритетни циљ 1.3. Унапређен систем образовања и предшколског васпитања	МЕРА 1.3.1. Унапређење система основног и средњег образовања МЕРА 1.3.2. Унапређење постојеће и развој нове спортске инфраструктуре МЕРА 1.3.3. Проширење капацитета за потребе предшколског образовања и васпитања МЕРА 1.3.4. Унапређење постојећих механизма за повећање квалитета живота младих
Приоритетни циљ 1.4. Одрживо коришћење и вредновање културно историјске баштине	МЕРА 1.4.1. Креирање и реализација нових садржаја намењених младима и осталим грађанима МЕРА 1.4.2. Унапређење капацитета установа културе МЕРА 1.4.3. Чување аутентичног градитељства МЕРА 1.4.4. Изградња историјско-етнолошког објекта/ куће

Развојни правац 2 - Инфраструктура и заштита животне средине	
Приоритетни циљ	Мерења остварење приоритетног циља
Приоритетни циљ 2.1. Ефикасан и одржив систем управљања отпадом на нивоу општине	МЕРА 2.1.1. Унапређење капацитета ЈП „Комуналац“ за управљање комуналним отпадом МЕРА 2.1.2. Успостављање система за примарну сепарацију отпада МЕРА 2.1.3. Повећање обухвата домаћинстава услугом сакупљања и примарном сепарацијом отпада МЕРА 2.1.4. Програми унапређења еколошке свести грађана
Приоритетни циљ 2.2. Функционално и одрживо управљање водом	МЕРА 2.2.1. Унапређење система водоснабдевања градском и сеоском подручју МЕРА 2.2.2. Увођење сеоских водовода у систем водоснабдевања ЈП „Јединство“

	<p>МЕРА 2.2.3. Уређење водотокова и заштита од штетног дејства вода</p> <p>МЕРА 2.2.4. Увођење и развој даљинског система за управљање и контролу водоводним системом</p> <p>МЕРА 2.2.5. Унапређење коришћења и очувања пијаће воде као ресурса</p>
<p>Приоритетни циљ 2.3.</p> <p>Безбедна и здрава животна средина</p>	<p>МЕРА 2.3.1. Унапређење канализационог система за отпадне и атмосферске воде</p> <p>МЕРА 2.3.2. Изградња и одржавање постројења за пречишћавање отпадних вода (ППОВ)</p> <p>МЕРА 2.3.3. Увођење и развој даљинског система за управљање и контролу канализационим системом</p> <p>МЕРА 2.3.4. Унапређење енергетске ефикасности јавних објеката</p> <p>МЕРА 2.3.5. Подстицање енергетске ефикасности породичних кућа и бизнис сектора</p> <p>МЕРА 2.3.6. Развој система мониторинга и заштита природних добара и предела</p>
<p>Приоритетни циљ 2.4.</p> <p>Унапређена саобраћајна и остала инфраструктура</p>	<p>МЕРА 2.4.1. Израда планске документације за реконструкцију постојеће и изградњу нове саобраћајне инфраструктуре</p> <p>МЕРА 2.4.2. Реконструкција и изградња саобраћајница и локалних путева</p> <p>МЕРА 2.4.3. Одржавање и изградња остале инфраструктуре</p> <p>МЕРА 2.4.4. Постављање саобраћајне сигнализације</p> <p>МЕРА 2.4.5. Унапређење система за управљање јавном расветом</p>

Развојни правац 3 – Одрживи економски развој	
Приоритетни циљ	Мере за остварење приоритетног циља
<p>Приоритетни циљ 3.1.</p> <p>Створени услови за унапређење привредног и инвестиционог амбијента и промоције предузетништва</p>	<p>МЕРА 3.1.1. Мере активне политике запошљавања</p> <p>МЕРА 3.1.2. Програми подршке подстицања предузетништва (финансијске и нефинансијске мере)</p> <p>МЕРА 3.1.3. Инфраструктурно опремање и промоција пословних зона</p> <p>МЕРА 3.1.4. Подршка привредним субјектима при конкурисању за доступна финансијска средства кроз едукацију и информисање (републичка и страна донаторска средства)</p>
<p>Приоритетни циљ 3.2.</p>	<p>МЕРА 3.2.1. Стварање услова за укрупњавање и уређење земљишних поседа</p>

<p>Повећани приходи пољопривредних произвођача</p>	<p>МЕРА 3.2.2. Програми подршке развоју прерадних капацитета</p> <p>МЕРА 3.2.3. Програми подршке развоју пољопривреде, претежно ратарства</p> <p>МЕРА 3.2.4. Подстицање производње и пласмана традиционалних пољопривредних производа</p> <p>МЕРА 3.2.5. Унапређење стручности и вештина пољопривредних произвођача</p>
<p>Приоритетни циљ 3.3.</p> <p>Унапређени услови за развој одрживог туризма</p>	<p>МЕРА 3.3.1. Програми подршке за развој руралног туризма</p> <p>МЕРА 3.3.2. Изградња туристичке инфраструктуре на кључним локалитетима са потенцијалом за развој туризма (Дунаву и Мирочу)</p> <p>МЕРА 3.3.3. Формирање и промоција јединственог туристичког производа Доњег Подунавља</p> <p>МЕРА 3.3.4. Повезивање пружалаца услуга у сектору туризма</p> <p>МЕРА 3.3.5. Валоризација културно-историјских туристичких ресурса</p>
<p>Приоритетни циљ 3.4.</p> <p>Оптимално коришћење потенцијала Дунава</p>	<p>МЕРА 3.4.1. Развој интермодалног транспортног саобраћаја</p> <p>МЕРА 3.4.2. Изградња инфраструктурних објеката у функцији наутничког туризма</p> <p>МЕРА 3.4.3. Уређење приобаља за адекватно и безбедно коришћење</p>

РАЗВОЈНИ ПРАВАЦ 1 – Унапређење јавне управе и друштвених делатности

ПРИОРИТЕТНИ ЦИЉ 1.1. Ефикасна управа по мери грађана и привреде

Процес повећања доступности електронске управе грађанима и привреди се успорено одвија. Узроци томе су: неусклађеност интерних аката са прописима који регулишу електронску управу и електронско пословање, недовољно доступне и јасне информације о услугама, низак ниво свести службеника и грађана о значају дигитализације и јачању поверења у електронске услуге у односу на традиционалне облике, стара опрема (рачунари са софтверима који не могу подржати коришћење функционалности е-управе).

Општинска управа општине Кладово користи информациони систем еЗуп на порталу еУправа, који се користи за прибављање и уступање података о чињеницама о којима се води службена евиденција. Користи се и Регистар матичних књига и Регистар евиденције о уверењима из књиге држављана. У употреби је информациони систем еТуриста за категоризацију угоститељских објеката које врше локалне самоуправе, као и Централна евиденција обједињених процедура за издавање грађевинских дозвола (ЦЕОП).

С обзиром на то да не постоји електронски систем за рад Скупштине општине и Општинског већа, као ни електронски систем размене података између ОУ и јавних предузећа и установа – оптика,

стварају се велики трошкови штампања и дистрибуције материјала, а процес размене података између институција није безбедан. **Не постоји ни јединствено управно место (ЈУМ) које би омогућило смањење административних трошкова и јединствену политика услуга за све грађане и привреду.**

Анализом проблема утврђено је да општинска управа општине Кладово не располаже довољним и одговарајућим кадровским и техничким капацитетима, како би ефикасно и делотворно обављала своје функције и пружала услуге грађанима. Томе доприноси неусклађеност систематизације радних места са стварним потребама, као и недовољан број стручних кадрова, те су компетентни запослени преоптерећени задацима како из својих тако и из других области. Слична ситуација увиђа се и у јавним установама и предузећима у Кладову. Млади одлазе на студије у универзитетске центре Србије или напуштају земљу у потрази за бољим економским приликама у иностранство, одакле се мали бој враћа.

Систем континуираног стручног усавршавања је недовољно развијен. Недостаје детаљна и системска анализа људских капацитета ЈУ и ЈП, односно потреба за усавршавањем и новим запошљавањем. Запослени се упућују на обуке на основу процене руководиоца или похађају обуке кад се за то укаже прилика (најчешће се ради о бесплатним обукама које организују НАПА и СКГО у сарадњи са надлежним министарством).

Како би се циљ успешно имплементирао, неопходна је реорганизација запослених кроз развој технолошких и економских услова пословања, развој и ангажовање стручних кадрова у циљу унапређења ефикасности и ефективности радних процеса. Стручно усавршавање запослених треба да прати адекватна техничка опремљеност за спровођење иновативних услуга, како у општинској управи, тако и у јавним предузећима и установама.

Показатељи учинка (индикатори) који се односе на ПРИОРИТЕТНИ ЦИЉ 1.1 са базним и циљним вредностима

Показатељ учинка	Јед. мере	Базна год.	Базна вредн.	Циљна год.	Циљна вред.	Извор провере
Успостављено јединствено управно место (ЈУМ) у општинској управи општине Кладово	Не/Делимично/Да	2023.	Не	2030.	Да	Извештај о раду ОУ
Удео корисника електронских услуга ОУ на територији ЈЛС у односу на укупан број становника	%	2024.	0%	2030.	60%	Локални индекс е-управе
Процент административних поступака покренут преко е-писарнице	%	2024.	0%	2030.	100%	Локални индекс е-управе

Допринос Циљевима одрживог развоја (ЦОР)

- **ЦОР 16: Постизање мирољубивих и инклузивних друштава и владавине права и**

изградња одговорних институција .

- **Подциљ 16.6.** *Развити делотворне, одговорне и транспарентне институције на свим нивоима*

Мере за постизање приоритетног циља 1.1.**МЕРА 1.1.1. Унапређење квалитета услуга јавне управе према грађанима и привреди****Опис:**

Увођењем е услуга, као и јединственог управног места (ЈУМ) постиже се размена података без размене докумената и сходно томе уштеда у локалној самоуправи. Електронским услугама су покривене различите области живота и пословања, а с тим у вези омогућава се смањење административних трошкова и јединствена политика услуга. Имајући у виду да не постоји електронски систем за рад Скупштине општине и Општинског већа, као ни електронски систем размене података између ОУ и јавних предузећа и установа – оптика, реализацијом ове мере смањили би се трошкови штампања и дистрибуције материјала и повећала безбедност размене података. Такође, намеће се потреба увођења географског информационог система (ГИС-а), који би омогућио систематску обраду података у различитим секторима.

Оквирне активности :

- увођење нових електронских услуга (јединствено управно место ЈУМ, дигитализација рада скупштине, итд.)
- успостављање Географског информационог система (ГИС-а)
- успостављање система размене података између ОУ и јавних предузећа и установа – оптика

Тип мере: обезбеђење добара и пружање услуга

Процена потребних финансијских средстава: 10.000.000 РСД

Могући извори финансирања: интерно и екстерно

Одговорност за спровођење (носилац мере): Локална самоуправа, јавне установе и јавна предузећа

Други учесници у спровођењу: Надлежна министарства

Период спровођења: средњи, 3 до 5 година

Показатељи резултата	Јед. мере	Базна год.	Базна вредн.	Циљна год.	Циљна вредн.	Извор провере
Број електронских услуга које се пружају грађанима	Број	2023.	2	2030.	10	Извештај о раду ОУ
Број електронских услуга које се пружају привреди	Број	2023.	0	2030.	10	Извештај о раду ОУ

МЕРА 1.1.2. Подизање капацитета јавне управе за ефикасно пружање услуга**Опис:**

Општина Кладово је оснивач два јавна комунална предузећа и три установе. Према расположивим подацима с почетка 2023. године у јавним предузећима и установама је запослено 255 радника. Праћење рада општинске управе, и рада јавних предузећа и установа у Кладову указује да овим структурама недостају одговарајући стручни кадрови, као и да су компетенције постојећих стручних кадрова недовољно усклађене са потребама. С тим у вези, неопходна је детаљна анализа стања кадровских капацитета, како би се мапирале стварне потребе за усавршавањем у односу на послове који се обављају и

евентуално, потребе за ангажовањем додатних стручних кадрова. Такође, неопходно је приближити запосленима значај примене процеса оцењивања, како би се исти додатно мотивисали за посао. Кроз ову меру неопходно је обезбедити и нову ИТ опрему која ће омогућити несметано спровођење е-услуга. Потребно је заменити старе рачунаре и опрему, која успорава и отежава обављање радних задатака и отвара могућност јављања отпора службеника који раде на пружању е-услуга, извршити реконструкцију мреже у циљу безбедне размене докумената и информација итд.

Оквирне активности :

- успостављање механизма и система континуираног усавршавања запослених у ОУ, ЈП и ЈУ у складу са потребама
- унапређење техничких капацитета општинске администрације и јавних предузећа и установа (унапређење информатичке опреме, реконструкција мреже)

Тип мере: информативно-едукативна/обезбеђење добара и пружање услуга

Процена потребних финансијских средстава: 10.000.000 РСД

Могући извори финансирања: интерно и екстерно

Одговорност за спровођење (носилац мере): Локална самоуправа, јавне установе и јавна предузећа

Други учесници у спровођењу:

Период спровођења: средњи, 3 до 5 година

Показатељи резултата	Јед. мере	Базна год.	Базна вредн.	Циљна год.	Циљна вредн.	Извор провере
Удео запослених у општинској управи који су прошли стручне обуке у складу са идентификованим потребама	%	2023.	10	2030.	20	Извештај о раду ОУ
Процент издвајања из буџета за стручно усавршавање запослених у ОУ	%	2023.	0,2	2030.	0,7	Извештај о раду ОУ
Удео запослених у ЈУ и ЈП који су прошли стручне обуке у складу са идентификованим потребама	%	2023.	11	2030.	1	Извештај о раду ЈП и ЈУ

МЕРА 1.1.3. Јачање међуинституционалне сарадње

Опис:

Савремени услови пословања намећу потребу заједничког решавања проблема, на основу свих идентификованих потреба. Како би се потребе реално сагледале, неопходно је да локална самоуправа створи механизам који ће укључивати све грађане у процес доношења одлука, али и пружити могућност да се предложе различите иницијативе. То се може постићи кроз активан рад скупштинских тела, савета за разне области, анкетирањем грађана, као и усаглашавањем аката локалне самоуправе који ће истаћи обавезност међуинституционалне сарадње и стварање партнерстава.

Оквирне активности:

- укључивање грађана и привреде у процес доношења општинских одлука (активирање грађана за учешће у јавним расправама, укључивање Привредног савета, анкетирање и on-line упитници)
- стимулисање међусекторске сарадње/партнерстава/иницијатива

- усаглашавање локалних политика са националним и ЕУ политикама и праксама у различитим областима: родне равноправности, маргинализованих група, запошљавања, социјалне политике, образовања итд.

Тип мере: информативно-едукативна

Процена потребних финансијских средстава: 5.000.000 РСД

Могући извори финансирања: интерно и екстерно

Одговорност за спровођење (носилац мере): Локална самоуправа

Други учесници у спровођењу: Грађани

Период спровођења: средњи, 3 до 5 година

Показатељи резултата	Јед. мере	Базна год.	Базна вредн.	Циљна год.	Циљна вредн.	Извор провере
Број градова и општина са којима је успостављена регионална сарадња	Број	2023.	2 града/5 општина	2030.	2 града/8 општина	Извештај о раду ОУ Меморандуми о сарадњи
Број грађана који учествују у јавним расправама приликом доношења општинских одлука	Број	2023.	15	2030.	150	Извештај о раду ОУ Извештаји о раду савета

МЕРА 1.1.4. Унапређен систем безбедности и реаговања у ванредним ситуацијама

Опис:

Локална самоуправа општине Кладово полаже велике напоре да своју средину учини безбедном за живот грађана. Реализацијом ове мере, обезбедиће се стварање институционалног механизма који ће се бавити питањима безбедности (Савет за безбедност) и који ће спроводити активности у складу са одређеним средствима из буџета ЛС или екстерних извора.

Оквирне активности :

- успостављање система видео надзора на територији општине (на свим прилазима, већим раскрсницама и улицама, и јавним објектима и институцијама)
- формирање Савета за безбедност
- спровођење програма едукације у основним и средњим школама (едукација о безбедности у саобраћају, курс прве помоћи, ДВД – курс заштите од пожара, понашање у ванредним ситуацијама, итд.)
- унапређење и одржавање саобраћајне сигнализације и успоривача саобраћаја у близини школа и предшколских установа
- превентивно повећање безбедности купача на плажи у летњим месецима

Тип мере: информативно-едукативна/обезбеђење добара и пружање услуга

Процена потребних финансијских средстава: 20.000.000

Могући извори финансирања: интерно и екстерно

Одговорност за спровођење (носилац мере): Локална самоуправа, јавне установе и јавна предузећа

Други учесници у спровођењу: Штаб за ванредне ситуације, Савет за безбедност, МУП

Период спровођења: средњи, 3 до 5 година

Показатељи резултата	Јед. мере	Базна год.	Базна вредн.	Циљна год.	Циљна вредн.	Извор провере
Број одржаних састанака Савета за безбедност, годишње	Број	2023.	2	2030.	4	Извештај о раду Савета за безбедност
Број инсталираних камера за видео надзор на улицама и јавним институцијама	Број	2023.	2	2030.	10	Извештај о раду Савета за безбедност саобраћаја и ОУ
Број инсталираних успоривача саобраћаја	Број	2023.	2	2030.	5	Извештај о раду ОУ

ПРИОРИТЕТНИ ЦИЉ 1.2. Унапређен квалитет и повећана доступност услуга здравствене и социјалне заштите

На територији општине Кладово постоји квалитетна здравствена заштита коју пружа Здравствени центар Кладово, у чијем склопу постоје Општа болница и Дом здравља.

Општа болница Кладово опремљена је најсавременијом опремом кроз рад следећих служби: интерна медицина са хемодијализом, општа хирургија, онкологија, педијатрија, гинекологија и акушерство, и поликлиничке делатности.

Дом здравља Кладово обавља делатност из примарне здравствене заштите за све категорије становништва, где постоји општа медицина са кућним лечењем, хитна медицинска помоћ, здравствена заштита деце и стоматолошка здравствена заштита. У саставу Службе за здравствену заштиту одраслих су четири амбуланте и десет здравствених станица.

Интегрисани здравствени информациони систем (ИЗИС) примењује се у Здравственом центру у Кладову и издвојеним секторским амбулантама.

Здравствени центар ради са укупно 65 лекара, а према броју становника по једном лекару, ситуација је на територији општине Кладово боља од просека Републике, Региона и Борског округа (3,7 лекара на 1000 становника).

Циљ општине Кладово у наредном седмогодишњем периоду је да се здравствена заштита пружи што већем броју пацијената, не само Кладовљана, већ читавог Борског округа и Источне Србије, како би капацитети били максимално искоришћени. Потребно је усмерити подршку у промоцији здравља и здравих стилова живота, перманентном усавршавању лекара и стварању услова за реконструкцију и инфраструктурно опремање болнице.

Постоји иницијатива за формирање Фонда за прегледе и операције (у сарадњи са ВМА), како би се операције за које постоје технички услови обављале у Општој болници у Кладову.

У домену социјалне заштите постоји више установа за социјалну заштиту становништва: Центар за социјални рад, Завод за социјално осигурање, Клуб пензионера и Старачки дом.

Центар за социјални рад Општине Кладово био је смештен у монтажној бараци изграђеној 1965. године при објекту Општинске управе, све до 2020. године, када је изграђена функционална зграда од преко 600m² корисне површине. Изградњу и опремање Центра за социјални рад суфинансирало је Министарство за рад, запошљавање, борачка и социјална питања.

Центар за социјални рад у Кладову има 6 стручних радника који пружају подршку за преко 1300 корисника.

Проблеми у реализацији услуга социјалне заштите у оквиру проширених права су недовољна финансијска средства, недовољни капацитети за бољу институционалну организацију услуга и ниска свест о значају спровођења услуга у циљу унапређења живота грађана како директних корисника услуга тако и њихових породица.

Постоје потребе за различитим облицима социјалне заштите старих лица, посебно у руралним подручјима.

Стога је неопходно јачање капацитета пружалаца услуга социјалне заштите (ЦЗР и удружења грађана), проширење броја услуга социјалне заштите и њихова доступност за све грађане, а нарочито за друштвено осетљиве групе: особе са инвалидитетом, мањине, младе, жене.

Унапређење услуга социјалне и здравствене заштите подразумева и промоцију у заједници недовољно познатих информација у вези са доступном институционалном (формалном) и неформалном подршком.

Саветовалиште за децу и младе (заштита репродуктивног здравља, помоћ младима у кризним ситуацијама, едукација вршњачких група итд.), као и Канцеларија за младе треба да пруже значајну помоћ у остварењу ове мере чија је сврха постизање већег степена поверења у локалну заједницу и пружање адекватне подршке у процесу развоја, усавршавања и самопотврђивања деце и младих. Објављивање информативно-едукативних материјала (брошуре, друштвене мреже и др.) са циљем промовисања услуга социјалне и здравствене заштите подразумева и афирмацију позитивних друштвених вредности, здравих стилова живота код деце и младих, укључивање волонтера у рад са децом, али и едукацију родитеља. Посебну пажњу треба у наредном периоду посветити оним вредностима и активностима којима ће се Кладово, у различитим областима, у значајној мери прилагодити старијим суграђанима (посебно се мисли на развијање волонтерске и друге неформалне помоћи старијима), као и особама са инвалидитетом (пре свега прилагођавање физичког окружења потребама особа са инвалидитетом), чиме ће се значајно и позитивно утицати на квалитет њиховог живота и социјалну инклузију.

Показатељи учинка (индикатори) који се односе на ПРИОРИТЕТНИ ЦИЉ 1.2. са базним и циљним вредностима

Показатељ учинка	Јед. мере	Базна год.	Базна вредн.	Циљна год.	Циљна вред.	Извор провере
Удео корисника социјалне заштите у укупној популацији	%	2023.	10	2030.	10	База Центра за социјални рад
Број лекара на 1.000 становника	Број	2023.	3,7	2030.	5	Аналитички сервис РСЈП

Допринос Циљевима одрживог развоја (ЦОР)

- **ЦОР 1: Окончати сиромаштво свуда и у свим облицима**
- **Подциљ 1.3.** Применити одговарајуће националне системе социјалне заштите и мере за све, укључујући и најугроженије, и до краја 2030. обухватити значајан број сиромашних и рањивих.

Мере за постизање приоритетног циља 1.2.**Мера 1.2.1. Побољшање квалитета постојећих и увођење нових социјалних услуга у складу са потребама локалног становништва****Опис:**

У оквиру проширених права социјалне заштите, од 2019.године успостављена је услуга „Помоћ у кући за стара и болесна лица“ која се финансира из наменских средстава трансфера Министарства за рад, запошљавање, борачка и социјална питања и буџета општине. У време ванредног стања и забране кретања старије популације становништва, Општина Кладово је из локалног буџета определила средства да би се обезбедио континуитет пружања услуге Помоћ у кући, корисницима којима је та услуга била најпотребнија. Како се број корисника ове услуге перманентно повећава, намеће се потреба за унапређењем услуге (обуком већег броја геронто-домаћица). Ограничавајући фактори су недостатак теренског возила за обилазак корисника Центра, као и рачунарске опреме како би се успоставила адекватна и функционална база корисника. Мером је обухваћено и увођење нових услуга у складу са потребама.

Кроз ову меру предвиђен је и развој програма материјалне помоћи грађанима и грађанкама које се финансирају из општинског буџета, обухватајући и мере популационе политике.

Оквирне активности :

- унапређење и проширење доступности постојећих услуга свим грађанима
- ревидирање и проширење услуге Помоћ у кући - ПУК
- материјална подршка и други облици материјалне помоћи грађанима/кама на територији општине (укључујући мере популационе политике итд.)

Тип мере: институционално-управљачко-организационе/подстицајне

Процена потребних финансијских средстава: 50.000.000 РСД по години

Могући извори финансирања: интерно и екстерно

Одговорност за спровођење (носилац мере): Локална самоуправа, Центар за социјални рад Кладово

Други учесници у спровођењу: Удружења грађана која се баве социјалном заштитом

Период спровођења: средњи, 3 до 5 година

Показатељи резултата	Јед. мере	Базна год.	Базна вредн.	Циљна год.	Циљна вредн.	Извор провере
Учешће укупног броја корисника старијих од 65 година	%	2023.	≥7	2030.	≤5	Извештај о раду ЦСР Кладово
Број услуга социјалне заштите у надлежности ЈЛС које је увела и финансира ЛС	Број	2023.	2	2030.	3	Извештај о раду ОУ Кладово
Број корисника обухваћених мерама популационе политике	Број	2023.	120	2030.	150	Извештај о раду ОУ Кладово

МЕРА 1.2.2. Јачање институционалних капацитета пружалаца услуга социјалне заштите**Опис:**

Постојање институционалних механизма за ефикасно спровођење социјалне заштите на локалу

подразумева низ различитих активности и актера: како доношење стратешког и планског оквира за спровођење социјалне заштите и социјално укључивање рањивих група, тако и формирање савета на нивоу ЛС, канцеларија за ромска питања, координацију и сарадњу у спречавању насиља у породици итд. Са друге стране, треба радити на континуираном подизању капацитета пружалаца услуга социјалне заштите, као и на анализи стања и мапирању потреба локалног становништва. Центар за социјални рад Кладово није лиценциран за спровођење услуга социјалне заштите, па се оне спроводе расписивањем тендера за удружења која имају лиценцу за обављање одређених услуга.

Мером се подстиче јачање капацитета организација на локалном нивоу, као и ЦСР за спровођење услуга социјалне заштите, а у циљу ефикаснијег задовољења потреба корисника.

Оквирне активности:

- израда стратешког и планског оквира за спровођење услуга социјалне заштите
- анализа стања и мапирање потреба локалног становништва за услугама социјалне заштите
- лиценцирање ЦСР за пружање услуга социјалне заштите и лиценцирање услуга
- успостављање система континуираног усавршавања кадрова у институцијама и организацијама које пружају услуге социјалне заштите
- обука и лиценцирање стручних радника

Тип мере: : институционално-управљачко-организациона

Процена потребних финансијских средстава: 15.000.000 РСД

Могући извори финансирања: интерно и екстерно

Одговорност за спровођење (носилац мере): Локална самоуправа, ЦСР Кладово

Други учесници у спровођењу: Удружења грађана која се баве социјалном заштитом

Период спровођења: средњи, 3 до 5 година

Показатељи резултата	Јед. мере	Базна год.	Базна вредн.	Циљна год.	Циљна вредн.	Извор провере
Број лиценцираних услуга које спроводи ЦСР Кладово	Број	2023.	0	2030.	1	Извештај о раду ЦСР
Број стручних радника у Центру за социјални рад	Број	2023.	6	2030.	8	DevInfo

МЕРА 1.2.3. Унапређење положаја друштвено осетљивих група

Опис:

За кретање особа у инвалидским колицима и других особа која се отежано крећу, у последњих неколико година на главним саобраћајницама у Кладову обрађени су прилази пешачким прелазима и спуштени ивичњаци на појединим местима на тротоарима. Изградњом рампи архитектонски су прилагођени прилази Хитној помоћи, Дому културе, Дому омладине, Средње школе и Општинског суда, а рукохвати су постављени на улазу у пошту, поједине банке и друге јавне објекте.

Изградњом новог објекта Центра за социјални рад омогућено је особама са инвалидитетом приступ објекту Центра за социјални рад, док за приступ просторијама општине није било могуће изнаћи адекватно архитектонско решење.

Ова мера подразумева проналажење адекватног система мера које би подржале остваривање права друштвено осетљивих група које укључују како финансијске мере (прилагођавање приступа институцијама

у оквиру општинске управе особама са инвалидитетом, програме подршке социјалном предузетништву итд.), тако и нефинансијске мере (едукативна кампања о правима особа са инвалидитетом и маргинализованих група које би спроводиле институције на локалу: ЦСР, Дом здравља, Канцеларија за младе итд.

Оквирне активности:

- прилагођавање објеката јавне намене особама са инвалидитетом
- развој програма и услуга за унапређење положаја особа са инвалидитетом, мањина, младих, жена...
- промоција социјалног предузетништва
- едукација и информисање маргинализованих група о њиховим правима

Тип мере: подстицајна/информативно-едукативна

Процена потребних финансијских средстава: 10.000.000 РСД

Могући извори финансирања: интерно и екстерно

Одговорност за спровођење (носилац мере): Локална самоуправа, ЦСР Кладово, Здравствени центар Кладово

Други учесници у спровођењу: КЗМ

Период спровођења: кратки, 1 до 3 године

Показатељи резултата	Јед. мере	Базна год.	Базна вредн.	Циљна год.	Циљна вредн.	Извор провере
Број програма подршке за унапређење положаја особа са инвалидитетом на нивоу ЛС	Број	2023.	3	2030.	5	Извештај о раду ОУ Кладово
Број одржаних обука о правима маргинализованих група	Број	2023.	0	2030.	3	Извештаји о раду ЦСР Кладово, Здравственог центра и КЗМ

МЕРА 1.2.4. Стварање услова за спровођење квалитетних услуга здравствене заштите

Опис:

Друштвена брига за здравље на нивоу локалне самоуправе обухвата мере за обезбеђивање и спровођење здравствене заштите од интереса за грађане, које се спроводе на њеној територији, што подразумева праћење рада система здравствене заштите и стварање услова за приступачност и уједначеност коришћења примарне здравствене заштите.

Општина Кладово активно ради на стварању услова за што квалитетније спровођење услуга здравствене заштите, кроз финансијску подршку мерама које су у њеној надлежности. Постоји иницијатива грађана за формирање Фонда за прегледе и операције (у сарадњи са ВМА), како би се операције за које постоје технички услови обављале у Општој болници у Кладову.

Кроз ову меру је предвиђена набавка недостајуће опреме, посебно за издвојене амбуланте, као и техничке документације за поједине објекте, у складу са потребама. Мером је предвиђено низ активности којима се промовише здравље на целој територији општине Кладово, укључујући превентивне прегледе, посебно за жене и грађане из руралних средина.

<p>Оквирне активности :</p> <ul style="list-style-type: none"> - промоција здравља и здравих стилова живота и подршка организовању и спровођењу превентивно-здравствених прегледа свих категорија становништва: деца, жене и стари - унапређење инфраструктуре и опремање установа здравствене заштите (кроз израду техничке документације за реконструкцију и изградњу објеката здравствене заштите, куповину потребне опреме и промоцију едукативних садржаја о здрављу) - иницирање формирања Фонда за прегледе и операције (у сарадњи са ВМА) 						
<p>Тип мере: информативно-едукативна Процена потребних финансијских средстава: Могући извори финансирања: интерно и екстерно Одговорност за спровођење (носилац мере): Локална самоуправа, Здравствени центар Кладово Други учесници у спровођењу: Период спровођења: кратки, 1 до 3 године</p>						
Показатељи резултата	Јед. мере	Базна год.	Базна вредн.	Циљна год.	Циљна вредн.	Извор провере
Број превентивних прегледа	Број	2023.	1490	2030.	1700	Извештај о раду Здравственог центра
Број корисника превентивних прегледа	Број	2023.		2030.		Извештај о раду Здравственог центра

ПРИОРИТЕТНИ ЦИЉ 1.3. Унапређен систем образовања и предшколског васпитања

Образовни систем у општини Кладово чине: једна предшколска установа, пет основних школа са 14 подручних одељења и једна средња школа.

Предшколска установа „Невен“, има две организационе целине у граду, у којима се спроводи васпитно-образовни рад са око 400 детета. Обухват деце млађе од шест година (јаслени узраст) спроводи се само у Кладову, док је у селима организован обавезан припремно-предшколски програм у просторијама основне школе. Током 2011.године, извршена је реконструкција објекта „Невен – 1“ и делимично објекта „Невен-2“, чиме је проширен обухват деце и побољшани су услови пружања услуге.

Основно образовање спроводи се у пет основних школа Кладово, Подвршка, Корбово, Брза Паланка и Текија са 14 подручних одељења и укупно 1.095 ученика. Стање објеката основних школа је на задовољавајућем нивоу, зграде су углавном реконструисане и делимично опремљене савременим наставним средствима, поседују библиотеке, физкултурне сале и спортске терене, имају приступ интернету и у њима се организују различите секције. У Кладову се налази истурено одељење Специјалне школе „12. Септембар“ из Неготина, као и Основна музичка школа, коју похађа преко 150 ученика.

Средње образовање у општини Кладово организовано је кроз рад Средње школе у Кладову, коју похађа 451 ученик. Настава се одржава се у 16 кабинета који су углавном опремљени одговарајућом мултимедијалном опремом и рачунарима и задовољавају потребе ученика. У склопу школе је физкултурна сала са свлачионицама, укупне површине 800m², у школском

дворишту изграђени су спортски терени за кошарку, рукомет и одбојку са рефлекторима на површини од 2.500 m².

Општина у потпуности финансира рад предшколске установе и материјалне трошкове у раду основне и средње школе.

У овој области један од кључних идентификованих проблема је неадекватно стање објеката, као и непостојање спортске инфраструктуре у руралним срединама општине Кладово.

Наставном кадру у школама недостају и адекватне обуке из области припреме и писања пројеката, јер би обезбеђивањем додатних финансијских средстава путем пројеката сами могли да обезбеде неопходна средства за рад и модернизују начин преношења знања ученицима, што би такође позитивно утицало на усвајање функционалног знања и постизање бољих резултата ученика.

Реализацијом овог циља унапредиће се услови за бављење деце физичким активностима кроз изградњу нових и унапређење услова постојећих физкултурних сала тамо где је то потребно и оствариће се укључивање што већег броја деце у спортске активности.

Како би се постигла већа мотивација за учење, као и већа постигнућа ученика у наредном периоду мора се издвојити више средстава за опремање школа новим училима, а све у циљу осавремењивања и модернизације наставе.

Приоритетни циљ је усмерен ка подизању квалитета образовања и предшколског васпитања, развијању предшколске установе и јачању сарадње на свим нивоима.

Показатељи учинка (индикатори) који се односе на ПРИОРИТЕТНИ ЦИЉ 1.3. са базним и циљним вредностима

Показатељ учинка	Јед. мере	Базна год.	Базна вредн.	Циљна год.	Циљна вред.	Извор провере
Број деце која имају приступ квалитетном физичком развоју практиковањем спортских активности у школи	Број	2023.	500	2030.	700	Извештај о раду основних школа
Број најбољих спортских резултата у школским спортским такмичењима (број медаља)	Број	2024.	10	2030.	20	Извештај о раду средње школе

Допринос Циљевима одрживог развоја (ЦОР)

- **ЦОР 4: Обезбедити инклузивно и праведно квалитетно образовање и промовисати могућност целоживотног учења за све**
- **Подциљ 4.1.** До 2030. обезбедити да све девојчице и дечаки заврше бесплатно, равноправно и квалитетно основно и средње образовање које води ка релевантним и ефикасним исходима учења
- **Подциљ 4.4.** До 2030. значајно повећати број младих и одраслих који имају одговарајуће вештине, укључујући техничке и стручне, за запошљавање, достојне послове и

предузетништво

- **Подциљ 4.ц.** До 2030. значајно повећати број квалификованих учитеља, између осталог и кроз међународну сарадњу за обуку учитеља у земљама у развоју, посебно у најмање развијеним земљама и малим острвским државама у развоју

Мере за постизање приоритетног циља 1.3.

МЕРА 1.3.1. Унапређење система основног и средњег образовања

Опис:

Локална самоуправа општине Кладово спроводи активности којима се унапређује систем образовања на њеној територији, а у складу са надлежностима које има. Оне се углавном односе на финансирање капиталног и текућег одржавања, материјалних трошкова рада, стручног усавршавања запослених, превоза запослених, заштите и безбедности деце и ученика. Поједине подручне школе имају организовани превоз ученика виших разреда до матичних школа. У Брзој Паланци, поред матичне школа са ученицима од припремног до осмог разреда, постоји Интернат за ученике из брдско - планинског подручја.

Како би се настава одвијала под савременијим условима и на модернији начин приближила деци, мером је предвиђен уређење дворишта и набавка потребне опреме за модернизацију образовног рада (набавка рачунара, пројектора, лаптопова), што унапређује и иновира образовни процес.

Ова мера треба да допринесе подизању нивоа знања и вештина запослених у образовању за рад са децом, припрему пројектних предлога и реализацију пројеката у сарадњи са надлежним министарствима и локалном самоуправом, као и укључивање у међународне програме и пројекте.

Ово ће допринети обезбеђивању квалитетнијег приступа наставном програму и ученицима.

Оквирне активности :

- набавка потребне опреме за модернизацију образовног рада (паметне табле са пројекторима и рачунарима, лцд телевизори, таблет рачунари и компјутери, струњаче, разбоји, гимнастичарске греде, лопте за кошарку и одбојку, реквизити, полигони, справе на отвореном, итд.)
- стручно усавршавање запослених у образовању
- укључивање кадрова у међународне пројекте
- појачање мера надзора у циљу безбедносне заштите деце (непрописно паркирање у близини школе, иницијатива за снабдевање храном унутар школе, итд.)
- уређење дворишта у школама – постављање ограде

Тип мере: информативно-едукативна/обезбеђење добара и пружање услуга

Процена потребних финансијских средстава: 5.000.000

Могући извори финансирања: интерно и екстерно

Одговорност за спровођење (носилац мере): Локална самоуправа, ОШ и Средња школа Кладово

Други учесници у спровођењу:

Период спровођења: средњи, 3 до 5 година

Показатељи резултата	Јед. мере	Базна год.	Базна вредн.	Циљна год.	Циљна вредн.	Извор провере
Број опремљених кабинета/учионица савременим училима у СШ	Број	2023.	36	2030.	40	Извештај о раду средње школе
Број опремљених спортских сала новим спортским реквизитима у	Број	2023.	4	2030.	6	Извештај о раду

ОШ						основних школа
Број спроведених пројеката у којима је учествовала Средња школа Кладово	Број	2023	4	2030	6	Извештај о раду средње школе
МЕРА 1.3.2. Унапређење постојеће и развој нове спортске инфраструктуре						
<p>Опис: Кладово има одличне терене за такмичарске припреме спортиста: Спортску халу „Језеро“ (1.600 m² корисне спортске површине, опремљена за све спортове), Спортски камп “Караташ”(на површини од 15 ха, водећа установа за припрему спортиста у Србији), уређену плажу на Дунаву где постоје могућности за рекреативне активности и физичку културу, више уређених фудбалских терена, доста осветљених отворених терена за кошарку, рукомет, одбојку и мали фудбал. На територији Кладова постоји већи број спортских клубова. Доминирају фудбалски клубови за које се и издваја готово половина средстава за спортске програме из општинског буџета (9,5 од 20,3 милиона за 2021. г.), ФК „Ђердап“ (основан 1932. г.) и ФК „Бродоремонт“ (основан 1973. г.), али и рукометни, кошаркашки и одбојкашки клубови, клубови различитих борилачких спортова, шах клуб, Кајакашки клуб Текија, клубови спортских риболоваца и планинарска друштва. У сеоским насељима постоје фудбалска игралишта или игралишта за мале спортове, углавном су у лошем стању. Ова мера је приоритетна и кључна, јер је за даљи развој спорта неопходно капитално улагање у инфраструктуру и услове за бављење и промоцију спорта на територији целе општине. У оквиру ове мере реализоваће се капитално инвестирање у постојећу и нову спортску инфраструктуру, а посебно изградња и одржавање јавних спортских терена у насељеним местима, као и школских спортских објеката (укључујући и набавку спортске опреме и реквизита). У оквиру ове мере спровешће се развој посебних спортских програма и обезбеђење услова да се деца и млади из руралних средина укључе у те програме. Поред формалне додатне подршке у образовању, развој ваннаставних активности обухвата додатни рад са талентованом децом, активно и креативно укључивање младих у све програмске активности. Оквирне активности : <ul style="list-style-type: none"> - реализација пројеката на опремању, санацији и реконструкцији постојеће спортске инфраструктуре - изградња објеката за рекреативни и школски спорт - уређење дворишта у школама - реконструкција и уређење дечијих игралишта у складу са стандардима </p>						
Тип мере: обезбеђење добара и пружање услуга Процена потребних финансијских средстава: 20.000.000 РСД Могући извори финансирања: интерно и екстерно Одговорност за спровођење (носилац мере): Локална самоуправа, основна и средња школа у Кладову Други учесници у спровођењу: Период спровођења: средњи, 3 до 5 година						
Показатељи резултата	Јед. мере	Базна год.	Базна вредн.	Циљна год.	Циљна вредн.	Извор провере
Број изграђених спортских терена у	Број	2023.	5	2030.	10	Извештај Спортског

руралним срединама општине Кладово						савеза
Број уређених дворишта у подручним школама	Број	2023.	5	2030.	10	Извештај о раду основне школе
МЕРА 1.3.3. Проширење капацитета за потребе предшколског образовања и васпитања						
<p>Опис: Општина Кладово спроводи припремно-предшколски програм за преко 400 детета. Јаслени узраст је обухваћен само у два централна објекта у Кладову, док се у селима спроводи само обавезан ППП за децу од 6 година. Разлог овакве ситуације је недостатак физичког капацитета у објектима, али је делимично и културолошке природе, као и недовољна доступност услуга. Иако предшколско васпитање и образовање није обавезно (осим ППП), оно се препоручује јер позитивно утиче на емотивни, интелектуални и социјални развој личности детета. Ова мера је приоритетна и кључна јер је неопходно проширење и унапређење просторно-техничких услова у објектима предшколске установе „Невен“ и у издвојеним групама у селима. У оквиру ове мере преуредиће се унутрашњи простори и дворишта вртића и издвојених група. Акцент је, пре свега, на повећању безбедности деце у вртићима (неопходно је уређење дворишта у оба објекта, постављање интерфона у оба објекта и уређење паркинг простора за заустављање родитеља који доводе децу у вртић), што утиче на подизање нивоа безбедности деце и запослених и чини да вртићи буду сигурна и безбедна места за неометано одвијање васпитног процеса. Тиме би се створили услови за повећање обухвата деце јасленог узраста у руралним срединама. Потпун обухват не значи нужно да сва деца похађају искључиво целодневне програме већ је потребно изградити флексибилан систем који поред целодневних програма нуди и полудневне програме као и специјализоване програме предшколског образовања. Оквирне активности:</p> <ul style="list-style-type: none"> - изградња и опремање новог и/или реконструкција постојећих објеката за предшколско васпитање и образовање - стручно усавршавање кадрова - запошљавање нових стручних и техничких кадрова 						
<p>Тип мере: обезбеђење добара и пружање услуга/ информативно-едукативна Процена потребних финансијских средстава: 30.000.000 РСД Могући извори финансирања: интерно и екстерно Одговорност за спровођење (носилац мере): Локална самоуправа, ПУ „Невен“ Кладово Други учесници у спровођењу: Период спровођења: средњи, 3 до 5 година</p>						
Показатељи резултата	Јед. мере	Базна год.	Базна вредн.	Циљна год.	Циљна вредн.	Извор провере
Обухват деце јасленог узраста	Број	2023.	101	2030.	121	ДевИнфо
Обухват деце узраста од 3године до поласка у ППП	Број	2023.	248	2030.	288	Извештај о раду ПУ „Невен“

МЕРА 1.3.4. Унапређење постојећих механизма за повећање квалитета живота младих**Опис:**

Да би се младима обезбедили квалитетни услови за развој, унапређење властитих капацитета и активно учешће у животу заједнице, неопходно је планирати и спровести одговарајућу локалну омладинску политику.

На првом месту, мера је усмерена на оснаживање и подизање капацитета Канцеларије за младе, која ће кроз опредељени буџет локалне самоуправе, али и донаторска средства спроводити различите програме за младе. Планира се и увођење политике стипендирања, а у циљу спречавања одласка младих из Кладова.

Оквирне активности :

- подизање капацитета Канцеларије за младе (израда Програма за младе)
- унапређење услуга и просторних капацитета за спровођење омладинске политике
- ревидирање и унапређење политике стипендирања младих
креирање квалитетних културних и едукативних програма за младе (из области безбедности и безбедности саобраћаја, болести зависности, менталног здравља, репродуктивног здравља, итд)

Тип мере: институционално-управљачко-организациона/информативно-едукативна

Процена потребних финансијских средстава: 2.500.000/годишње РСД

Могући извори финансирања: интерно и екстерно

Одговорност за спровођење (носилац мере): Локална самоуправа, КЗМ

Други учесници у спровођењу:

Период спровођења: средњи, 3 до 5 година

Показатељи резултата	Јед. мере	Базна год.	Базна вредн.	Циљна год.	Циљна вредн.	Извор провере
Број младих који су похађали радионице за младе	Број	2023.	10	2030.	150	Извештај о раду ОУ Извештај о раду КЗМ
Број додељених стипендија за младе	Број	2023.	0	2030.	20	Извештај о раду ОУ

ПРИОРИТЕТНИ ЦИЉ 1.4. Одрживо коришћење и вредновање културно историјске баштине

На територији општине Кладово установе културе репрезентују Библиотека „Центар за културу Кладово“ и Археолошки музеј Ђердап.

Библиотека „Центра за културу Кладово“ функционише у два физички одвојена објекта - Дом културе и Дом омладине. Дом културе је изграђен 1947. године, пројектован у стилу модерне зграде од 1.150 m², конципираној за потребе рада мање библиотеке, без читаонице, имопровизоване галерије, биоскопске и уједно позоришно - концертне дворане. Постојећи капацитети превазилазе потребе корисника, али и минималне стандарде библиотеке која ове године обележава 150 година читалишта. Цео објекат је неопходно проширити и прилагодити савременим техничким потребама, али и потребама грађана општине Кладово.

Дом омладине је монтажни објекат који постоји 39 година, цела кровна конструкција заједно са носећом плочом је у веома лошем стању и објекат није безбедан, а свакодневно га користе (без накнаде) многобројна удружења грађана: фолклорни ансамбл, плесне групе, демо рок групе и други музичари, ликовњаци, франкофонци, позоришне радионице, Планинарско друштво, Спортски савез, Шах клуб младих, Канцеларија за младе, удружење књижевника аматера, карате удружења, Канцеларија за дијаспору, Туристичко информативни центар Туристичке организације општине Кладово и др.

Библиотека поседује књижни фонд од 65.000 књига које су на располагању за око 1.500 чланова. Простор библиотеке је на 230м (стандард за књижни фонд и број корисника је 1.200м²), док је фоаје библиотеке или импровизирана галерија површине 200м². У фоајеу једном месечно излажу аматерски и професионални креатори различитог ликовног стваралаштва. Ту се одржавају и остале манифестације: књижевне трибине, округли столлови, едукативне и креативне радионице за децу и младе, модне ревије и други програми.

Интересантан и користан концепт рада библиотеке представља Библиобус - покретна библиотека, који два пута месечно обилази 12 насеља општине Кладово, на тај начин чинећи књижни фонд доступним житељима удаљених и руралних насеља општине.

Неопходно је измештање и проширење простора библиотеке, јер је постојећи недовољан за смештај преко 65.000 књижног фонда, а тенденција је увећање књижног фонда, као и обезбеђивање и уређивање недостајећег простора за читаоницу.

Такође је неопходан посебан простор и специјална опрема за прикупљање, дигиталну обраду и чување завичајне грађе.

У сеоским насељима постоје наменски грађени објекти за потребе културе (домови културе), али су углавном у лошем стању, слабо се користе и захтевају реконструкцију. у Брзој Паланци постоји Етно насеље које је у урушеном стању.

И поред тога што се организује велики број културних манифестација, утисак је да не постоји јасна политика развоја културе и стандарди за рад у локалним институцијама културе.

Потребна је озбиљнија подршка културно-уметничким друштвима, невладином сектору и неформалним групама које се баве културом.

Квалитет културне понуде и инфраструктуре је значајан чинилац задовољства локалне заједнице, а нарочито млађе популације.

Стога је неопходно унапређење културне инфраструктуре и понуде, а нарочито у сеоским срединама, како би се обезбедио останак младих у селима, а самим тим и опстанак села. Неопходна је институционализација одржавања манифестација, којима би се промовисала народна култура. Културне садржаје је потребно осавременисти, приближити младима, али и осталом становништву, оснажити дугорочне и видљиве пројекте и пружити подршку раду уметника.

Циљ је санирати и опремити објекте културе, уз редовно инвестиционо и текуће одржавање, како би се омогућило квалитетније извођење програма и аутоматски већи број корисника и публике, али и нових садржајних програмских активности.

Поред санације и реконструкције неопходно је осавременисти опрему за извођење свих програмских активности и ускладити техничке потребе за извођење програма са савременим напретком технологије, како би корисници услуга имали основне услове за праћење културних садржаја својствени времену у коме живе.

Показатељи учинка (индикатори) који се односе на ПРИОРИТЕТНИ ЦИЉ 1.3. са базним и циљним вредностима

Показатељ учинка	Јед. мере	Базна год.	Базна вредн.	Циљна год.	Циљна вред.	Извор провере
Број грађана који користе културне садржаје у граду на годишњем нивоу	Број	2023.	90.000	2030.	120.000	Извештај о раду установа културе
Број младих који користе едукативне и културне програме и садржаје намењене њима	Број	2024.	60.000	2030.	70.000	Извештај о раду установа културе

Допринос Циљевима одрживог развоја (ЦОР)

- **ЦОР 11: Учинити градове и људска насеља инклузивним, безбедним, прилагодљивим и одрживим**
- **Подциљ 11.4.** Појачати напоре да се заштити и обезбеди светска културна и природна баштина

Мере за постизање приоритетног циља 1.4.

МЕРА 1.4.1. Креирање и реализација нових садржаја намењених младима и осталим грађанима

Опис:

Библиотека "Центар за културу" Кладово је носилац сарадње са другим установама културе у окружењу, као и са многобројним институцијама за шта има и републичко признање од стране Министарства културе и информисања РС, Народне библиотеке Србије и Културно-просветне заједнице Србије. Поред тога, препозната је и као успешан пример међусекторске сарадње и организатор и носиоц три значајна сегмента у култури на републичком нивоу и то: организатор Фестивала библиобуса и пратеће међународне конференције библиотекара, носиоц Секције за рад покретних библиобуса Библиотекарског друштва Србије и организатор међународне 10. манифестације и конференције о нематеријалној културној баштини "Казан Култ Кладово".

Библиотека реализује различите програме у сарадњи са Предшколском установом "Невен", са свим основним школама на подручју општине, музичком школом, специјалном школом, удружењем "Нада" и другим многобројним удружењима грађана. Годишње бележи око 50 таквих програма, који су бесплатни за кориснике.

Ова мера је приоритетна и кључна, обезбеђује доступност културних програма, неформалног образовања, ваннаставних активности за сву децу и младе, односно кључна је за стварање подстицајног окружења за младе и породице са децом.

Овом мером ће се обезбедити услови да сва деца и млади учествују у креирању и конзумирању укултурних програма, као што су: позоришне представе, изложбе, смотре, пројекције и др. у свим установама културе и образовања.

Оквирне активности:

- унапређење постојећих и увођење нових културних садржаја за децу предшколског и школског узраста

- обogaћивање локалне културне продукције (сценско-извођачке: позоришне, вокално-инструменталне и галеријско-изложбене: ликовно уметничке кроз формирање аматерских, школских, културних друштава (клубова, удружења..)
- набавка опреме за библиотечко – информациону делатност, дигитализација
- организација општинских културно – историјских манифестација и догађаја

Тип мере: информативно-едукативна/обезбеђење добара и пружање услуга

Процена потребних финансијских средстава: 50.000.000 РСД

Могући извори финансирања: интерно и екстерно

Одговорност за спровођење (носилац мере): Локална самоуправа, Библиотека „Центар за културу Кладово“

Други учесници у спровођењу:

Период спровођења: средњи, 3 до 5 година

Показатељи резултата	Јед. мере	Базна год.	Базна вредн.	Циљна год.	Циљна вредн.	Извор провере
Број програма; позоришни, музички, филмски, књижевни, изложбени програми	Број	2023.	15	2030.	25	Извештај о раду Библиотеке „Центар за културу Кладово“
Број посета корисника услуга	Број	2023.	1000	2030.	2000	Евиденција посета, број продатих улазница

МЕРА 1.4.2. Унапређење капацитета установа културе

Опис:

Ова мера је приоритетна и као кључна је неопходна да развој културе буде у складу са стандардима у тој области (услови у објектима, дигитализација и сл.) и да омогућава мултикултурални приступ.

У оквиру ове мере спровешће се реконструкција, адаптација и опремање постојећих објеката културе, као и изградња нових (нпр. нови галеријски простор, атељеи, читаонице, легати и др.)

Поред санације и реконструкције неопходно је осавременавање техничке подршке објеката у циљу несметаног извођења програма који прате савремене техничке потребе, а односи се на светлосну сценску расвету са савременим реостатима, цугове и сценографију за позоришне представе, савремену дигиталну опрему са платном за биоскопске представе, смештај завичајне збирке, простор за дигитализацију, простор за камерне програме, простор за изложбене програме, реновирање биоскопско-позоришне сале, летње позорнице итд.

Мером се постиже усклађивање техничких потреба за извођење програма са савременим напретком технологије.

Оквирне активности:

- обезбеђивање новог и прилагођавање постојећих простора за адекватно спровођење културних садржаја
- санација и опремање објекта Центра за културу – Дома културе(санација крова, набавка нове сценско-техничке опреме, реконструкција позоришне-концертна сале, набавка биоскопске

<p>савремене опреме, санација подстанице, шминкернице, тоалета, депоао, галерије и улазног хола, замена дотрајале столарије и уређивање фасаде)</p> <ul style="list-style-type: none"> - доградња анекса објекту Центра за културу (завичајни фонд, дечје одељење, управа) - санација крова са носећом плочом објекта Дома омладине - измештање библиотеке из нижег на виши ниво објекта из безбедносних разлога тј. могућности потапања (подземне воде) - проширење и опремање простора за библиотечку делатност и отварање читаонице 						
<p>Тип мере: обезбеђење добара и пружање услуга</p> <p>Процена потребних финансијских средстава: 70.000.000 РСД</p> <p>Могући извори финансирања: интерно и екстерно</p> <p>Одговорност за спровођење (носилац мере): Локална самоуправа, Библиотека „Центар за културу Кладово“</p> <p>Други учесници у спровођењу:</p> <p>Период спровођења: дуги, преко 5 година</p>						
Показатељи резултата	Јед. мере	Базна год.	Базна вредн.	Циљна год.	Циљна вредн.	Извор провере
Површина осавремењеног простора установе културе	m ²	2023.	2.500m ²	2030.	2.500m ²	Извештај надзорног органа
Површина простора за библиотечку делатност	m ²	2023.	230m ²	2030.	1.200m ²	Извештај надзорног органа

МЕРА 1.4.3. Чување аутентичног градитељства

Опис:

Општину Кладово карактерише постојање великог броја културно-историјских споменика велике вредности.

Ова културна добра тренутно су препуштена зубу времена. Неопходно је предузети одговарајуће мере њихове даље заштите, како би се на адекватан начин сачувала од даљег пропадања и ставила у функцију развоја културе територије и културног развоја заједнице (Трајанов мост и Трајанов пут- сада само остаци; Трајанова табла – која може бити једна од највећих атракција ако би се могло доћи пешице до ње). Кладово има и значајну историјску прошлост на којој се може развијати културна понуда општине и која би била не само у функцији развоја туризма, већ би имала и едукативну улогу за посетиоце и суграђане. Овом мером предвиђен је попис и изградња споменика од историјске важности, који би се на тај начин учинили доступним за финансирање кроз међународне пројекте и фондове:

- Споменик кнезу Михаилу Обреновић - Кнез Михаило, кнез Србије од 1860-1868. године је био наш најевропејскији владар до тада. У његово време донет је Закон о војсци, почела је изградња Народног позоришта, али и једна од најбитнијих догађаја, Предаја кључева градова, 18/19. априла 1867. године (на Калемегдану се предају кључеви шест утврђења, међу којима је и Фетислам и "Наш кључ" стиже 26. априла, датум који је узет за Дан Кладова).
- Ђорђе Маринковић - војсковођа из Првог светског рата, човек који је написао чувену песму "Тамо далеко" и који се памти по великим подвизима у рату великих победа али и тешких одлука и голготе.

- Турска чесма у Фетисламу, која ће служити сврси, али и бити део целине овог утврђења - Османско царство и турске тврђаве су сем својих типичних дућана и џамија имале и чесме, које су увек биле део културе и архитектуре тог народа.
- Макета тврђаве Фетислам - како би се стекао увид из птичије перспективе како изгледа утврђење, али би било дивно место за сликање или окупљање туристичких група где би се даље причало о Фетисламу.
- Споменик Михаилу Томићу или плоча, стална галеријска поставка-чувеног сликара и вајара који је рођен у Кладову, а за собом је оставио више од 300 радова. Од митолошких и паганских, до историјских мотива и бисти, а посебне теме су била берба грожђа у његовом родном Кључу.
- Статуа или споменик Лоцевима - специјално обученим пилотима који су проводили бродове кроз Ђердап.
- Споменик аласу са моруном - Моруна је највећа слатководна риба на свету која може да живи више од 100 година и нарасте више метара. До изградње ђердапске бране у Србију је долазила у горње токове Дунава где су је аласи из источне србије ловили, а једно од најзначајнији ствари је била и њихова икра-чувени Кладовски кавијар - "Црно злато из плавог Дунава".
- Макета Сипске вуче - железничког система који је изграђен на насипу Сипског канала и који је помагао бродовима да савладају препреке и брзину Дунава.
- Постављање спомен табле или плоче посвећана на подсећање да је напад на Југославију почео у ноћи 5/6. Април када су немачке јединице Групе Ђердап из Румуније заузеле Сипски канал и спречиле југословенску војску да изврши планирано запречавање Дунава.
- Постављање „бетонског јежа“ и „капланове лопатице турбина“ на улазу града као исказивање поштовања према индустријском наслеђу које је развило општину Кладову изградњом хидроенергетског и пловидбеног система „Ђердап 1“.
- Реституирање бетонске скулптуре „Космичко јаје“ које је направио академски сликар Радислав Раша Тркуља у Ђердапској клисури.

Оквирне активности:

- израда Програма ревитализације непокретног културног наслеђа (укључујући традиционално локално градитељство и архитектуру)
- попис и изградња споменика од историјске важности
- подизање свести о важности културно – историјске баштине
- адаптација и заштита културно-историјских споменика

Тип мере: институционално – управљачко - организациона/обезбеђење добара и пружање услуга

Процена потребних финансијских средстава: 5.000.000/годишње РСД

Могући извори финансирања: доминантно екстерно и интерно

Одговорност за спровођење (носилац мере): Локална самоуправа, Библиотека „Центар за културу Кладово“

Други учесници у спровођењу:

Период спровођења: дуги, преко 5 година

Показатељи резултата	Јед. мере	Базна год.	Базна вредн.	Циљна год.	Циљна вредн.	Извор провере
Израђен програм ревитализације непокретног културног наслеђа	Постоји	2023.	1	2030.	3	Програм ревитализације непокретног културног наслеђа

Број постављених споменика	Број	2023.	10	2030.	13	Извештај о раду Библиотеке „Центарзакултуру Кладово“
МЕРА 1.4.4. Унапређење постојећег и успостављање новог музејског простора						
<p>Опис: Музеји привлаче велики број туриста, али имају улогу и да едукују суграђане, па је врло важно да Кладово који има врло значајну историју добије свој историјски/етнолошки простор. Овом мером је предвиђено повећање видљивости Археолошког музеја Ђердап који је организациона јединица Народног музеја Београд, пренамена и стављање у функцију и рад Етно комплекса у Брзој Паланци и увођење посебних садржаја музејске делатности у Визиторском центру тврђаве Фетислам. Оквирне активности:</p> <ul style="list-style-type: none"> - успостављање новог простора за музејске и галеријске поставке - изградња историјско-етнолошке куће - покретање изложби/галерија и поставки по селима - промоција Археолошког музеја Ђердап 						
<p>Тип мере: обезбеђење добара и пружање услуга Процена потребних финансијских средстава: 15-20.000.000 Могући извори финансирања: интерно и екстерно Одговорност за спровођење (носилац мере): Локална самоуправа, Библиотека „Центар закултуру Кладово“ Други учесници у спровођењу: Период спровођења: дуги, преко 5 година</p>						
Показатељи резултата	Јед. мере	Базна год.	Базна вредн.	Циљна год.	Циљна вредн.	Извор провере
Број изложбених поставки у галерији Библиотеке „Центар за културу“ Кладово	Број	2023.	12	2030.	15	Извештај Библиотеке „Центар за културу Кладово“
Број изложбених поставки у сеоским срединама	Број	2023.	0	2030.	4	Извештај Библиотеке „ЦентарзакултуруКладово“

РАЗВОЈНИ ПРАВАЦ 2 – Инфраструктура и заштита животне средине

ПРИОРИТЕТНИ ЦИЉ 2.1. Ефикасан и одржив систем управљања отпадом на нивоу општине

На територији општине Кладово, управљање отпадом представља један од највећих еколошких проблема. Организовано сакупљање и одлагање комуналног отпада на територији општине Кладово постоји, и ту функцију врши ЈП „Комуналац“ Кладово. Генерисана количина отпада, првенствено из домаћинства, износи преко 7 тона/годишње, а количина сакупљеног отпада се сваке године повећава. Покривеност насеља организованим сакупљањем отпада је добра, али нису обухваћена сва домаћинства.

ЈП „Комуналац“ Кладово сакупљени комунални отпад одлаже на велику несанитарну депонију која заузима површину од 2,36 ха (175x135 м), од чега се 1,41 ха налази под отпадом. На депонији се врши компактирање отпада булдожером и повремено прекривање отпада земљом и шупом. Депонија је удаљена од града Кладова око 5 km, али, с обзиром да је несанитарна, угрожено је земљиште, ваздух и подземне воде. Капацитети депоније су попуњени и она се мора затворити и рекултивисати.

Поред тога, постоји и отпад који се одлаже на неконтролисане дивље депоније – локална сметлишта (не самокомунални отпад из домаћинства, већ и електронски отпад, грађевински отпад, амбалажни отпад, стара возила и остаци угинулих животиња), који повремено прикупља ЈП „Комуналац“ Кладово.

С обзиром да не постоји сточно гробље, остаци угинулих животиња одлажу се на дивље депоније, као и на градску депонију. Периодично уклањање дивљих депонија врши ЈП Комуналац.

Примарна селекција комуналог отпада на месту настанка не постоји, јер нема контејнера за одвојено сакупљање појединих врста отпада (папир, метал, стакло, биоразградиви отпад), тако да нема ни рециклаже отпада.

Стратегијом управљања отпадом за период 2010-2019. године („Службени гласник РС“, 29/10) предвиђена је изградња мреже регионалних депонија са трансфер станицама и рециклажним центрима на територији Републике Србије.

У будућој мрежи регионалних депонија предвиђено је да се комунални отпад са територије општине Кладово одлаже на регионалну депонију „Халово 2“, чија изградња је у плану. Локација депоније је удаљена 11 км од града Зајечара и заузима површину од 15,5 ха. На будућу регионалну депонију одлагаће се комунални отпад са територија градова Зајечар и Бор и општина Бољевац, Кладово, Мајданпек, Неготин и Књажевац.

Са аспекта заштите животне средине управљање отпадом представља кључно питање у очувању необновљивих природних ресурса, смањењу загађења тла и подземних вода, спречавању емитовања опасних гасова и непријатних мириса у атмосферу, зато овај циљ спада у приоритетне циљеве Плана развоја.

Овим приоритетним циљем обухваћене су активности набавке опреме за подизање ефективности, ефикасности и економичности система за управљање комуналним отпадом, као и едукација и информисање грађана о значају примарне селекције отпада.

Показатељи учинка (индикатори) који се односе на ПРИОРИТЕТНИ ЦИЉ 2.1. са базним и циљним вредностима

Показатељ учинка	Јед. мере	Базна год.	Базна вредн.	Циљна год.	Циљна вред.	Извор провере
Удео домаћинства укључених у систем прикупљања комуналног отпада	%	2023.	59	2030.	80	Извештај о раду ЈП „Комуналац“
Удео рециклираног отпада у односу на прикупљени отпад	%	2024.	5	2030.	10	Извештај о раду ЈП „Комуналац“

Допринос Циљевима одрживог развоја (ЦОР)

- **ЦОР 11: Учинити градове и људска насеља инклузивним, безбедним, отпорним и одрживим**
- **ЦОР 12: Обезбедити одрживе обрасце потрошње и производње**
- **Подциљ 11.6.** До 2030. смањити негативан утицај градова на животну средину мерен по глави становника, са посебном пажњом на квалитет ваздуха и управљање отпадом на општинском и другим нивоима
- **Подциљ 12.5.** До краја 2030. значајно смањити генерисање отпада тако што ће се спречавати или смањивати његово генерисање, односно тако што ће се отпад прерађивати и поново употребљавати.

Мере за постизање приоритетног циља 2.1.**МЕРА 2.1.1. Унапређење капацитета ЈП „Комуналац“ Кладово за управљање комуналним отпадом****Опис:**

Мера подразумева израду Плана управљања отпадом која је као обавеза утврђена Законом о управљању отпадом (“Службени гласник РС” број 36/09 и 88/2010). План управљања отпадом треба да садржи очекиване врсте, количине и порекло укупног отпада на територији и отпада који ће се отпремити, програм сакупљања отпада из домаћинства, предлоге за поновну употребу и рециклажу комуналног отпада, програм развијања јавне свести о управљању отпадом, локацију трансфер станице, мере санације неууређених депонија, надзор и праћење планираних активности и мера, процену трошкова и изворе финансирања за планиране активности итд.

На територији општине Кладово постоји велики број дивљих депоније - локална сметлишта, на која се одлаже не само комунални отпад из домаћинства, већ и електронски отпад, грађевински отпад, амбалажни отпад, стара возила итд. које су у близини насеља и водотокова, што представља опасност по здравље људи и околине. Планом управљања отпадом је потребно обухватити мере за уклањање и рекултивисање дивљих депонија. План управљања отпадом треба да садржи и катастар дивљих депонија на територији општине Кладово.

ЈП „Комуналац“ Кладово има техничких и кадровских капацитета за обављање послова управљања комуналним отпадом. Међутим, како би се унапредио систем за управљање комуналним отпадом на савремен начин у циљу смањења трошкова, неопходна је куповина нових машина и механизације, али са друге стране и континуирана едукација и подизање капацитета и стручног знања запослених.

Оквирне активности :

- ревизија и примена Плана управљања отпадом
- израда катастра дивљих депонија
- набавка рачунара и опреме за рад
- набавка нових возила, контејнера, канти за прикупљање отпада
- организација обука за запослене и подстицање размене искуства запослених на пословима управљања комуналним отпадом

Тип мере: обезбеђење добара и пружање услуга/институционално-управљачко-организациона

Процена потребних финансијских средстава: 50.000.000/годишње РСД

Могући извори финансирања: интерно и екстерно

Одговорност за спровођење (носилац мере): Локална самоуправа, ЈП „Комуналац“ Кладово

Други учесници у спровођењу:						
Период спровођења: средњи, 3 до 5 година						
Показатељи резултата	Јед. мере	Базна год.	Базна вредн.	Циљна год.	Циљна вредн.	Извор провере
Припремљен и усвојен План управљања отпадом	Постоји/не постоји	2023.	Постоји	2030.	Постоји потреба ажурирања	План управљања отпадом
Број набављених контејнера	Број	2023.	9	2030.	200	Извештај о раду ЈП „Комуналац“

МЕРА 2.1.2. Успостављање система за примарну сепарацију отпада

Опис:

Примарна селекција комуналог отпада на месту настанка непостоји, јер нема контејнера за одвојено сакупљање појединих врста отпада (папир, метал, стакло, биоразградиви отпад), тако да нема ни рециклаже отпада.

У будућој мрежи регионалних депонија предвиђено је да се комунални отпад са територије општине Кладово одлаже на регионалну депонију „Халово 2“, чија изградња је предвиђена Стратегијом управљања отпадом за период 2010-2019. године („Службени гласник РС“, 29/10). Овај пројекат је у току и до сада је из средстава националног инвестиционог плана урађено: генерални пројекат, студија претходне оправданости, регионални план управљања отпадом, 3 општинска плана управљања отпадом, план детаљне регулације. Из средстава ИПА, у току је израда: идејни пројекат зградње регионалне депоније и трансфер станица, студија оправданости и процена утицаја на животну редину изградње регионалне депоније и трансфер станица.

Тежња ЈП „Комуналац“ Кладово јесте смањење запреминске количине отпада који треба одложити на Регионалну депонију у Зајечару, а самим тим и смањење трошкова везано за транспорт и одлагање отпада.

Потребно је развити систем за одвојено сакупљање отпада на месту настанка са укључивањем одговарајућих техничких решења и економских механизма за учешће домаћинстава у новом систему сакупљања отпада и сортирања.

С тим у вези, потребно је обезбедити довољан број пријемника за разврставање различитих врста отпада. Мера подразумева изградњу објекта – **трансферстаницеи рециклажног дворишта**, у којем ће се помешани комунални отпад привремено складиштити ради раздвајања (секундарна сепарација отпада) и тако селектован утоварити и транспортовати на третман, односно поновно искоришћење или одлагање на депонију у Зајечару.

Трансфер станице представљају локацију где ће се и остале врсте отпада сакупљати пре транспорта на санитарну депонију (на пример, неопасан индустријски отпад, отпад који би довозили сами грађани, власници мањих предузећа, занатских радњи, угоститељских објеката, кабасти отпад, опасан комунални отпад, отпадна уља, акумулатори и слично).

Оквирне активности :

- увођење система видео надзора „дивљих“ депонија
- затварање и санација дивљих сметлишта- уклањање „дивљих“ депонија
- сепарација отпада „на извору“

- измена техничке документације за изградњу трансфер станице и рециклажног дворишта
- изградња трансфер станице и рециклажног дворишта
- набавка опреме за трансфер станицу

Тип мере: обезбеђење добара и пружање услуга

Процена потребних финансијских средстава: 300.000.000 РСД

Могући извори финансирања: доминантно екстерно и интерно

Одговорност за спровођење (носилац мере): Локална самоуправа, ЈП „Комуналац“ Кладово

Други учесници у спровођењу:

Период спровођења: дуги, преко 5 година

Показатељи резултата	Јед. мере	Базна год.	Базна вредн.	Циљна год.	Циљна вредн.	Извор провере
Изграђена и функционална трансфер станица за комунални отпад	Постоји/не постоји	2023.	НЕ (Одређе на локација)	2030.	ДА (Коришћење ЈПП)	Извештај надзорног органа о изградњи трансфер станице
Број уклоњених дивљих депонија	Број	2023.	4	2030.	25	Извештај о раду ЈП „Комуналац“ Кладово

МЕРА 2.1.3. Повећање обухвата домаћинства услугом сакупљања и примарном сепарацијом отпада

Опис:

С обзиром на то да у Кладову не постоји примарна селекција отпада, потребно је развити систем за одвојено сакупљање отпада на месту настанка са укључивањем одговарајућих техничких решења и економских механизма за учешће домаћинства у новом систему сакупљања отпада и сортирања.

Компостирање је, такође, значајан елемент интегралног система управљања отпадом, јер се њиме смањује количина отпада и самим тим и трошкови одлагања отпада. Процес компостирања се ради одвојеним прикупљањем биоотпада који тежи 30-40 одсто укупног отпада.

Мером је предвиђен развој и реализација програма успешног рециклирања комуналног отпада и увођење примарне селекције отпада, односно разврставање отпада према врсти материјала на извору, месту настајања, у домаћинствима и његово одлагање у различите пријемнике (контејнери, канте, жичани боксеви итд.), као прве активности коју треба предузети у том поступку.

С тим у вези, потребно је обезбедити довољан број пријемника за разврставање различитих врста отпада.

Мера подразумева набавку типских контејнера за одлагање пластике, стакла, метала и папира, картона, који би били постављени на фреквентним локацијама у сеоским срединама. На овај начин ће услуга организованог одношења смећа бити доступна у свим селима на територији општине Кладово. Очекује се да ова мера за резултат има сузбијање дивљих депонија у селима и значајно чистије окружење.

Оквирне активности :

- набавка и дистрибуција посуда за прикупљање отпада на месту настанка (канте и контејнери)
- набавка специјализованих возила за прикупљање отпада
- субвенционисање набавке посуда и мобилних компостера за домаћинства

- дефинисање мера за санкционисање одлагања отпада дуж путева, речних токова и насељима

Тип мере: обезбеђење добара и пружање услуга

Процена потребних финансијских средстава: 3.000.000/годишње РСД

Могући извори финансирања: интерно и екстерно

Одговорност за спровођење (носилац мере): Локална самоуправа, ЈП „Комуналац“ Кладово

Други учесници у спровођењу:

Период спровођења: средњи, 3 до 5 година

Показатељи резултата	Јед. мере	Базна год.	Базна вредн.	Циљна год.	Циљна вредн.	Извор провере
Удео домаћинстава који врше сепарацију отпада на месту настанка у односу на укупан број домаћинстава	%	2023.	0	2030.	5	Извештај о раду ЈП „Комуналац“ Кладово

МЕРА 2.1.4. Програми унапређења еколошке свести грађана

Опис:

Како би се успоставио функционалан систем управљања отпадом, није довољно ангажовање јавног сектора без разумевања и сарадње грађана, односно, корисника.

Комуникација са јавношћу и учешће јавности је кључна компонента где ће се грађанству указати на њихов значај у поступку успешне рециклаже, као и које су важности и предности рециклирања отпада.

Мера подразумева развој и реализацију програма који ће грађанима на јасан и разумљив начин објаснити важност и предности очувања животне средине, правилног одлагања отпада, одговорности сваког појединца за очување и начинима одговорног поступања према животној средини.

Оквирне активности :

- организација кампања и едукација грађана о могућностима и потребама селекције отпада и смањења настајања отпада, као и о могућностима кућног компостирања
- едукација грађана и успостављање система подстицаја, у циљу укључивања у систем индивидуалних сакупљача рециклажног отпада
- организација еколошких акција за чишћење, уређење зелених површина, пошумљавање
- оснаживање волонтеризма код грађана за укључивање у еколошке акције

Тип мере: информативно-едукативна

Процена потребних финансијских средстава: 500.000 РСД

Могући извори финансирања: интерно и екстерно

Одговорност за спровођење (носилац мере): Локална самоуправа, ЈП „Комуналац“ Кладово

Други учесници у спровођењу:

Период спровођења: средњи, 3 до 5 година

Показатељи резултата	Јед. мере	Базна год.	Базна вредн.	Циљна год.	Циљна вредн.	Извор провере
Број промотивних акција, кампања у циљу едукације и подизања	Број	2023.	0	2030.	8	Извештај о раду ЈП „Комуналац“

свести грађана						Кладово
----------------	--	--	--	--	--	---------

ПРИОРИТЕТНИ ЦИЉ 2.2. Ефикасно и одрживо управљање водом

Снабдевање водом на подручју општине Кладово је у ингеренцији ЈП „Јединство“ Кладово. Услуге водоснабдевања користи 7.120 домаћинстава ове општине, што је 96,8% одукупног броја домаћинства, односно 1,25 у односуну просеком општина у Републици Србији у 2020. години.

Снабдевање потрошача пијаћом водом се врши из 9 изворишта у 9 независних водоводних система захватањем око 220 l воде у секунди.

У надлежности ЈП „Јединство“ је и око 200 km дистрибуционих цевовода. Цевоводи у водоводном систему општине Кладово су изложени високим притисцима, чак и до 8 бара. Процуривање цевовода резултује губицима воде и повећаним трошковима одржавања.

Водоводна мрежа на свим водосистемима је углавном старија него што стандарди препоручују, нарочито у делу где су азбест-цементне цеви, чија је замена неопходна како са аспекта одржавања, тако и са аспекта здравља. У одржавању система проблем чини већи број прикључа како корисника који су изведени непрописно. Услед разуђености терена у насељима, кварове на мрежи је јако тешко открити и санирати и свака интервенција траје веома дуго. Потребна су улагања у нова и реконструкцију постојећих цевовода, ради смањења деоница које приликом радова на санацији остају без водоснабдевања.

Развој и управљање водоснабдевањем потребно је сагледати глобално на читавој територији општине Кладово, кроз дефинисање изворишта за снабдевање више насеља и формирање система са којима би се из једног центра управљало.

Влада Републике Србије преко Канцеларије је за управљање јавним улагањима покренула је пројекат обнове водовода у Републици Србији. којим је обухваћена и општина Кладово. У току је израда пројектне документације запобољшање снабдевања водом насељених места у општини Кладово.

Показатељи учинка (индикатори) који се односе на ПРИОРИТЕТНИ ЦИЉ 2.2. са базним и циљним вредностима

Показатељ учинка	Јед. мере	Базна год.	Базна вредн.	Циљна год.	Циљна вред.	Извор провере
Удео домаћинстава прикључених на водоводну мрежу	%	2024.	90	2030.	100	Извештај о раду ЈП „Јединство“ Кладово
Губици у водоводној мрежи	%	2024.	60	2030.	30	Извештај о раду ЈП „Јединство“ Кладово

Допринос Циљевима одрживог развоја (ЦОР)

- **ЦОР 6: Обезбедити доступност и одрживо управљање водом и санитацијама за све**
- **Подциљ 6.1.** До 2030. постићи универзалан и једнак приступ безбедној и приуштивој пијаћој води за све
- **Подциљ 6.3.** До 2030. унапредити квалитет воде смањењем загађења, елиминисати одлагање и на најмању могућу меру свести испуштање опасних хемикалија и материја, преполовити удео непречишћених отпадних вода и значајно повећати рециклирање и безбедну поновну употребу на глобалном нивоу
- **Подциљ 6.4.** До 2030. битно повећати ефикасност коришћења воде у свим секторима и обезбедити одрживу експлоатацију воде и снабдевање слатком водом како би се одговорило на несташицу воде и у знатној мери смањио број људи који се суочавају са несташицом воде

Мере за постизање приоритетног циља 2.2.

МЕРА 2.2.1. Унапређење система водоснабдевања у градском и сеоском подручју

Опис:

Насеља Општине Кладово се питком водом снабдевају из 9 водосистема који су се парцијално градили, а почетак њихове градње је условила изградња ХЕ Ђердап 1 и ХЕ Ђердап 2.

Због дизања успора Дунава угрожени су били сеоски бунари из којих су се скоро сва насеља и села у Општини Кладово снабдевала. ПД „Ђердап“ је због последица успора имала обавезу изградње водосистема за снабдевање питком водом, система за сакупљање и пречишћавање отпадних вода као и система за одвођење атмосферских вода. Системи су различитог типа, различитих капацитета и на различитом степену техничке опремљености па тако и са разноликим проблемима који се у периоду од изградње до данас јављају у експлоатацији.

Потребно је да све постојеће проблеме у свим системима сагледати и дефинисати и реализовати евентуалне преостале обавезе ПД „Ђердап“ проистекле изградњом ХЕ “Ђердап” 1 и 2 .

Водовод Царина има највећи капацитет (100 l/s воде лети и око 90 l/s воде зими) и снабдева водом за пиће становнике насеља Кладово, Костол и Кладушница. Подручје на којем се налази ово извориште је у директној хидрауличкој вези са реком Дунав и потенцијално је угрожено свим индустријским и другим делатностима које се обављају на подручју. Објектима инфраструктуре водоводног система газдују локална самоуправа и ПД „Ђердап“, по договору који датира из ранијег периода, па је за рад ефикаснијег одржавања мреже неопходно направити јасно разграничење права и обавеза. Код неких сеоских водовода повремено се јавља замућење воде до ког долази услед изразитих оксидационих услова у изданској зони која се експлоатише.

Мером се планира уређење и заштита изворишта, као и изградња и одржавање примарног водовода на територији општине Кладово и сеоских насеља. Реконструкција је неопходна услед дотрајалости цементно-азбестне мреже, због које се јављају огромни губици у водоводној мрежи, што проузрокује честе несташице воде и озбиљне проблеме у водоснабдевању становника у целом подручју.

Пре почетка решавања парцијалних проблема у водоснабдевању насеља потребна је израда Генералнопројекта развоја система на читавој територији општине Кладово.

Сходно пројекту извести све потребне радове на доградњи недостајуће дистрибутивне мреже, повезивању и решавању водоснабдевања за насеља који немају водосистеме.

Оквирне активности:

- израда Генералног пројекта

- изградња (реконструкција, доградња и др.), одржавање (редовно и инвестиционо) и хитне интервенције на водоводној мрежи и пратећим објектима у оквиру постојећих водоводних система
- извођење радова на уређењу и заштити изворишта
- пресек стања и разграничење обавеза на објектима инфраструктуре са ПД „Ђердап“

Тип мере: обезбеђење добара и пружање услуга

Процена потребних финансијских средстава: 250.000.000 РСД

Могући извори финансирања: интерно и екстерно

Одговорност за спровођење (носилац мере): Локална самоуправа, ЈП „Јединство“ Кладово

Други учесници у спровођењу: ПД „Ђердап“, домаћинства

Период спровођења: дуги, преко 5 година

Показатељи резултата	Јед. мере	Базна год.	Базна вредн.	Циљна год.	Циљна вредн.	Извор провере
Дужина реконструисане постојеће водоводне мреже	км	2023.	10	2030.	30	Извештај о раду ЈП „Јединство“ Кладово
Дужина изграђене водоводне мреже	км	2023.	260	2030.	270	Извештај о раду ЈП „Јединство“ Кладово

МЕРА 2.2.2. Увођење сеоских водовода у систем водоснабдевања ЈП „Јединство“ Кладово

Опис:

Мера подразумева увођење сеоских водовада у интегрални систем водоснабдевања којим управља ЈП „Јединство“ Кладово.

Све водосистеме на подручју општине Кладово одржава ЈП „Јединство“, сем водосистема Манастирица који је од саме изградње био у ингеренцији МЗ Манастирица. Водосистем је потребно реконструисати и доградити како би се обезбедила довољна количина питке воде.

Овом мером би се омогућило несметано одржавање система, активности на реконструкцији, изградњи недостајућих делова мреже, благовремено отклањање кварова на мрежи и допринело смањењу губитака. Ова мера би становницима руралног подручја омогућила нормалан живот и неометано бављење сточарством и пољопривредом.

Оквирне активности:

- израда техничке документације потребне за примопредају објекта
- израда елабората о зонама заштите
- повезивање сеоских водосистема у јединствену целину на водосистем Кладово и Брза Паланка

Тип мере: обезбеђење добара и пружање услуга

Процена потребних финансијских средстава: 100.000.000 РСД

Могући извори финансирања: интерно и екстерно

Одговорност за спровођење (носилац мере): локална самоуправа, ЈП „Јединство“ Кладово

Други учесници у спровођењу: домаћинства

Период спровођења: дуги, преко 5 година

Показатељи резултата	Јед. мере	Базна год.	Базна вредн.	Циљна год.	Циљна вредн.	Извор провере
----------------------	-----------	------------	--------------	------------	--------------	---------------

Број сеоских водовода који су повезани на водосистем	Број	2023.	10	2030.	12	Извештај о раду ЈП „Јединство“ Кладово
--	------	-------	----	-------	----	--

МЕРА 2.2.3. Уређење водотокова и заштита од штетног дејства вода**Опис:**

У смислу водоснабдевања потребно је заштитити све каптажне грађевине које су у токовима река које се уливају у Дунав.

Мера подразумева проширење корита, изградњу пропуста и чишћење водотокова на водама другог реда (бујични потоци) у циљу спречавања аплављања.

Оквирне активности:

- уређење обала, изградња, одржавање (чишћење од растиња, измуљивање и др.) водених корита и пратећих објеката (мостова и пропуста, колских прелаза, насипа и др.) и хитне интервенције
- уређење бујичних водотокова
- набавка мобилне заштите за одбрану од поплава
- дефинисање обавеза ПД „Ђердап“ кроз споразум са локалном самоуправом

Тип мере: обезбеђење добара и пружање услуга

Процена потребних финансијских средстава: 50.000.000 РСД

Могући извори финансирања: интерно и екстерно

Одговорност за спровођење (носилац мере): Локална самоуправа, ЈП „Јединство“ Кладово

Други учесници у спровођењу: ПД „Ђердап“

Период спровођења: средњи, 3 до 5 година

Показатељи резултата	Јед. мере	Базна год.	Базна вредн.	Циљна год.	Циљна вредн.	Извор провере
Број акција које су спроведене у циљу заштите	Број	2023.	0	2028.	1	Извештај о раду ЈП „Јединство“ Кладово

МЕРА 2.2.4. Увођење и развој даљинског система за управљање и контролу водоводним системом**Опис:**

Због ефикаснијег праћења и управљања система водоснабдевања у ингеренцији ЈП Јединство, потребно је надоградити постојећи - Систем даљинског управљања – који је ПД Ђердап инсталирао у просторијама ЈП Јединство. Надоградњом система даљинског управљања створили би се услови за мерење и активно праћење и управљање притисцима и протоцима у водосистемима и организовање Контролно Командног Центра (ККЦ) са адекватном кадровском структуром. Такав вид управљања би садржао потребну аналитику произведених количина, потрошње, потрошње енергије по јединици производа итд. што би губитке довело до минималних вредности.

Оквирне активности:

- проширење, унапређење и модернизација система за даљински надзор и управљање у водоводном систему
- успостављање кадровско - организационе и техничке структуре (опремљеност) за управљање системом

- увођење и примена система за управљање губицима у водосистему (анализа постојећег стања, израда плана смањења губитака са дефинисаном динамиком, потребним кадровима и опремом за детекцију и анализу)

Тип мере: институционално-управљачко-организациона

Процена потребних финансијских средстава: 50.000.000 РСД

Могући извори финансирања: интерно и екстерно

Одговорност за спровођење (носилац мере): Локална самоуправа, ЈП „Јединство“ Кладово

Други учесници у спровођењу: ПД „Ђердап“

Период спровођења: средњи, 3 до 5 година

Показатељи резултата	Јед. мере	Базна год.	Базна вредн.	Циљна год.	Циљна вредн.	Извор провере
% покривености водоводне мреже надзорно-управљачким информацијским системом	%	2023.	30	2030.	100	Извештај о раду ЈП „Јединство“ Кладово

МЕРА 2.2.5. Унапређење коришћења и очувања пијаће воде као ресурса

Опис:

Пројекте и елаборате зона заштите поседује само извориште „Царина“ Кладово, док остала изворишта немају потребну документацију.

Планским документима је потребно предвидети све врсте заштите изворишта дефинисане пројектима зона заштите, од недозвољене градње, коришћење пестицида у зонама заштите, прљавих технологија, дивљих депонија, ограничења саобраћаја итд.

Мера обухвата едукативно-промотивну кампању у којој би учествовала општина Кладово, ЈП „Јединство“ Кладово и невладине организације са подручја општине.

Едукативна кампања би се највише односила на подизање знања и свести о значају чисте пијаће воде, упознавање деце, али и свих грађана о значају воде као ресурса и начину коришћења пијаће воде, али и о новим условима у вези са испоруком воде, цени и др.

Оквирне активности:

- организација кампања и едукација грађана о штетности прекомерне употребе хемијских производа у пољопривреди и њиховом утицају на воде
- заштита, каптирање и контрола квалитета воде неуређених извора за јавну употребу
- јавно доступне информације о квалитету ваздуха и воде, видљиви резултати мера штедње и развоја еколошке свести (локална ТВ, сајт општине, локалних ЈП, ЛЕД билборди)

Тип мере: информативно-едукативна

Процена потребних финансијских средстава: 5.000.000 РСД

Могући извори финансирања: интерно и екстерно

Одговорност за спровођење (носилац мере): Локална самоуправа, ЈП „Јединство“ Кладово

Други учесници у спровођењу: Удружења грађана

Период спровођења: средњи, 3 до 5 година

Показатељи резултата	Јед. мере	Базна год.	Базна вредн.	Циљна год.	Циљна вредн.	Извор провере
Број спроведених едукативно-	Број	2023.	0	2030.	5	Извештај о раду ЈП

промотивних кампања на тему заштите воде						„Јединство“ Кладово
% грађана који су учествовали у информативно-едукативним кампањама о значају воде као ресурса у укупном становништву	%	2023.	0	2030.	15	Извештај о раду ЈП „Јединство“ Кладово

ПРИОРИТЕТНИ ЦИЉ 2.3. Безбедна и здрава животна средина

На територији општине Кладово у Регистар загађивача за 2022.годину евидентирано је 21 предузеће, пре свега из делатности складиштења и претакања нафте и нафтних деривата.

Третман отпадних вода (санитарних, техничких и атмосферских), осим „НИС“ ад Нови Сад-одељење Кладово, нема ниједно предузеће. Све отпадне воде сливају се у крајњи реципијент Дунав, али пре тога у већем броју предузећа отпадне воде се одводе до сепаратора уља и масти, до таложника за сепарацију и сабирне шахте. Што се тиче врсте грејања, само 2 предузећа користе топлотне пумпе, 1 користи комбиновано са електричном енергијом и сви остали користе електричну енергију.

Са друге стране, према подацима Завода за јавно здравље „Тимок“ из Зајечара, на територији општине Кладово нема већих загађивача ваздуха, тако да је присутан тренд чистог ваздуха и исправде пијаће воде и воде за купање на Дунаву.

На канализациону мрежу прикључено је само 11 насеља, док најбољу покривеност канализационом мрежом има насеље Кладово, око 90%. Систем је сепарациони и конципиран тако да се отпадне воде са целе територије Кладова преко 5 препумпних станица одводе до главног колектора који води до постројења за пречишћавање низводно од насеља Костол. Осим неколико фекалних препумпних станица које су у власништву ЈП „Јединство“, главна чворишта су у власништву ЕПС-а, на којима радници ЈП „Јединство“ врше редовно одржавање по основу уговора. Систем за пречишћавање отпадних вода у Кладову није успостављен, врши се само отклањање чврстог отпада из фекалне воде и вода се исталожава непосредно пре испуштања у Дунав.

Проблем код несметаног функционисања канализационе мреже јавља се у време великих падавина. Атмосферску канализацију у дужини од око 8,5 km поседује само три насеља, која не задовољава потребе у целом насељу (процена је да је потребно око 23 km).

За одвођење отпадних вода индустријске зоне Кладова изграђен је главни колектор ДН200 мм. За индустријску зону није планирано постројење за третман технолошких вода што у блиској будућности може представити проблем јер се технолошке воде не могу пречишћавати заједно са фекалним водама.

Удео испуштене отпадне воде у системе за одвођење отпадних вода у односу на укупним испуштеним отпадним водама је 61,3%.

Главни колектори треба да прихвате све употребљене воде и одведу их до Постројења за пречишћавање отпадних вода (ППОВ).

За питања из области енергетске ефикасности на територији општине задужено је Одељење за урбанизам, грађевинарство и планирање које ради у саставу општинске управе Кладова, специфично запосленик у својству енергетског менаџера.

Топлотна енергија се у урбаним срединама Општине најчешће ствара из електричне енергије, док се у руралним срединама она преваходно добија ложењем дрвне масе и угља (индивидуална ложишта).

Општина Кладово се може сматрати нето извозником електричне енергије, с обзиром да се на њеној територији налазе погони за производњу електричне енергије (примарно ХЕ Ђердап 1).

Осим хидроелектране, на подручју општине Кладово у последњој деценији изграђен је *соларни парк*, у подручју КО Велесница и Милутиновац. На овом подручју изграђене су 2013. и 2014. године, две соларне електране односно два блока од којих сваки има капацитет од 999 kW, као и једна трафо станица.

На територији Општине организовано снабдевање топлотном енергијом (даљинско грејање) присутно је само у насељеном месту Кладово (топлана Центар) и градска топлана на биомасу у насељу Пемци.

У складу са глобалним настојањима обезбеђења енергетске независности неке територије усклађене са принципима очувања и унапређења животне средине и расположивих природних ресурса, производњу енергије на територији општине треба усмеравати ка изградњи соларних, ветро или мини хидроелектрана, као и других видова организованог коришћења обновљивих извора енергије.

Општина Кладово се налази у пројекту „Чиста Србија“, чијом реализацијом је предвиђена изградња 41км канализационе мреже са изградњом два постројења за пречишћавање отпадних вода – у самом граду и насељу Подвршка.

Укупна вредност пројекта у општини Кладово је 21.306.281 евра, а комуналну инфраструктуру ће градити кинеска компанија „China Road and Bridge Corporation“ (CRBC).

Показатељи учинка (индикатори) који се односе на ПРИОРИТЕТНИ ЦИЉ 2.3. са базним и циљним вредностима

Показатељ учинка	Јед. мере	Базна год.	Базна вредн.	Циљна год.	Циљна вред.	Извор провере
Удео испуштене отпадне воде у системе за одвођење отпадних вода у укупној количини испуштене отпадне воде	%	2023.	80	2030.	100	Извештај о раду ЈП „Јединство“ Кладово
Квалитет воде у Дунаву (група)	%	2024.	II	2030.	II	Завод за јавно здравље Тимок

Допринос Циљевима одрживог развоја (ЦОР)

ЦОР 6: Обезбедити доступност и одрживо управљање водом и санитацијама за све

Подциљ 6.3. До 2030. унапредити квалитет воде смањењем загађења, елиминисати одлагање и на најмању могућу меру свести испуштање опасних хемикалија и материја, преполовити удео непречишћених отпадних вода и значајно повећати рециклирање и безбедну поновну употребу на глобалном нивоу

Подциљ 6.2. До 2030. постићи адекватан и једнак приступ санитарним и хигијенским условима за све, као и окончање праксе обављања дефекације на отвореном, уз обраћање посебне пажње на потребе жена и девојчица, односно оних у стањима рањивости

ЦОР 7: Осигурати приступ доступној, поузданој, одрживој и модерној енергији за све

Потциљ 7.3: До 2030. удвостручити глобалну стопу побољшања енергетске ефикасности

Мере за постизање приоритетног циља 2.3.

МЕРА 2.3.1. Унапређење канализационог система за отпадне и атмосферске воде

Опис:

На канализациону мрежу прикључено је 11 насеља општине Кладово: Кладово, Костол, Мала Врбица, Вајуга, Грабовица, Љубичевац, Брза Паланка, Кладушница, Давидовац, Нови Сип и Текија, осталих 12 насеља немају изграђену канализациону мрежу. У насељима Велесница, Корбово, Ртково, Велика Врбица и Милутиновац систем фекалне канализационе мреже је у изградњи.

Сакупљена отпадна вода се препумпава у фекални колектор који води до фабрика отпадних вода у Костолу и Брзој Паланци у којима се врши само механичко пречишћавање отпадних вода.

Мером је предвиђена израда Главног пројекта којим ће се дефинисати недостајућа инфраструктура у насељима (канализациона и атмосферска), као и реконструкција постојеће. За одвођење употребљених вода неопходно је изградити и канализациону мрежу дуж свих саобраћајница, тако да се омогући прикључак свих постојећих и планираних објеката.

Мером се постиже и решавање проблема улива атмосферских и олучних вода у фекалну канализацију, и стварају услови за прикупљање свих отпадних вода, што доприноси заштити чисте и безбедне средине у Кладову.

Оквирне активности:

- израда „Главног пројекта“ фекалне и атмосферске канализације
- одржавање (редовно и инвестиционо) канализационе мреже и пратећих објеката и хитне интервенције у оквиру постојећих канализационих система за отпадне (фекалне и индустријске) и атмосферске воде
- изградња канализационе мреже и пратећих објеката нових канализационих система за отпадне (фекалне и индустријске) и атмосферске воде
- набавка специјалног возила (канал-јет) и опреме за одржавање фекалне и атмосферске канализације
- активности на решавању проблема улива атмосферских и олучних вода у фекалну канализацију

Тип мере: обезбеђење добара и пружање услуга

Процена потребних финансијских средстава:

Могући извори финансирања: доминантно екстерно и интерно

Одговорност за спровођење (носилац мере): Локална самоуправа, ЈП "Јединство" Кладово

Други учесници у спровођењу:

Период спровођења: дуги, преко 5 година

Показатељи резултата	Јед. мере	Базна год.	Базна вредн.	Циљна год.	Циљна вредн.	Извор провере
Удео домаћинства прикључених на канализациону мрежу на сеоском подручју	%	2023.	35	2030.	70	Извештај о раду ЈП „Јединство“

						Кладово
Дужина изграђене канализационе мреже	км	2023.	40	2030.	60	Извештај о раду ЈП „Јединство“ Кладово
МЕРА 2.3.2. Изградња и одржавање постројења за пречишћавање отпадних вода (ППОВ)						
<p>Опис: Систем за пречишћавање отпадних вода у Кладову није успостављен, врши се само отклањање чврстог отпада из фекалне воде и вода се исталожавала непосредно пре испуштања у Дунав. Сакупљена отпадна вода се препумпава у фекални колектор који води до фабрика отпадних вода у Костолу и Брзој Паланци у којима се врши само механичко пречишћавање отпадних вода. Главни колектори треба да прихвате све употребљене воде и одведу их до локације постојења за пречишћавање отпадних вода (ППОВ), чија је изградња планирана овом мером. Потребно је извршити изградити ново постројење за пречишћавање отпадних вода за сва већа насеља или групе насеља, уз сталан мониторинг рада и поузданости система, уз континуирану едукативну кампању и подизање свести грађана да се отпадне воде и материје не смеју испуштати у водотокове и околину. Овом мером се предвиђа израда техничка документација за изградњу постројења за пречишћавање отпадних вода и комплетна изградња у складу са задатом технологијом у оквиру пројекта. Оквирне активности: - пречишћавање отпадних вода - израда техничке документације за изградњу постројења за пречишћавање отпадних вода (ППОВ) - изградња постројења за пречишћавање отпадних вода (ППОВ) - одржавање и хитне интервенције на ППОВ</p>						
Тип мере: обезбеђење добара и пружање услуга Процена потребних финансијских средстава: 400-450.000.000 РСД Могући извори финансирања: интерно и екстерно Одговорност за спровођење (носилац мере): Локална самоуправа, ЈП "Јединство" Кладово Други учесници у спровођењу: Период спровођења: дуги, преко 5 година						
Показатељи резултата	Јед. мере	Базна год.	Базна вредн.	Циљна год.	Циљна вредн.	Извор провере
Удео испуштене отпадне воде у системе за одвођење отпадних вода у укупној количини испуштене отпадне воде (%)	%	2023.	60	2030.	70	Извештај о раду ЈП „Јединство“ Кладово
Процент отпадних вода који се безбедно пречишћава	%	2023.	0	2030.	20	Извештај о раду ЈП „Јединство“ Кладово
МЕРА 2.3.3. Увођење и развој даљинског система за управљање и контролу канализационим системом						

Опис:
 У оквиру ове мере планирано је формирање надзорно-управљачкоинформационог система за целокупну канализациону мрежу на територији општине, помоћу кога би се вршио мониторинг података о количини прикупљене отпадне воде, уделу испуштене отпадне воде у системеза одвођење отпадних вода у укупној количини испуштене отпадне воде, укључујући и мониторинг ППОВ.
 Оквирне активности:

- увођење и примена система за даљински надзор и управљање у канализационом систему, укључујући и ППОВ
- успостављање кадровско - организационе и техничке структуре (опремљеност) за управљање системом

Тип мере: обезбеђење добара и пружање услуга
Процена потребних финансијских средстава: 150.000.000 РСД
Могући извори финансирања: интерно и екстерно
Одговорност за спровођење (носилац мере): Локална самоуправа, ЈП "Јединство" Кладово
Други учесници у спровођењу:
Период спровођења: средњи, 3 до 5 година

Показатељи резултата	Јед. мере	Базна год.	Базна вредн.	Циљна год.	Циљна вредн.	Извор провере
% покривености канализационе мреже надзорно-управљачким информационом системом (%)	%	2023.	20	2030.	100	Извештај о раду ЈП „Јединство“ Кладово

МЕРА 2.3.4. Унапређење енергетске ефикасности објеката јавне намене

Опис:
 Подстицање унапређења енергетске ефикасности објеката јавне намене постиже се спровођењем мера које доводе до уштеде енергије и њеног рационалног коришћења.
 Ова мера узима у обзир све улоге које локална самоуправа има или може имати, а које су важне за унапређење ситуације у погледу трошковне ефикасности потрошње енергије и енергената, као и за смањење утицаја на животну средину и за обезбеђивање сигурности и квалитета снабдевања енергијом и енергентима.
 Мера је приоритетна и кључна, зато што је, у складу са регулативама и директивама Републике Србије и ЕУ, које се односе на енергетски сектор.
 Због свега наведеног, у оквиру ове мере планирано је да се изграде топлане и котларнице на биомасу које би у систему даљинског грејања замениле постојеће капацитете на мазут, ако и замена столарије и кровова у складу са потребама.
 Планира се финансирање техничке документације за коришћење ОИЕ (сунца, ветра,...) и других врста енергената у објектима јавне намене.
 Оквирне активности:

- реконструкција и адаптација јавних објеката и институција (образовне институције, спортски терени, културно - историјски споменици и јавни културни објекти, установе социјалне заштите, установе здравствене заштите, итд.)
- реконструкција топлводне мреже у систему јавног снабдевања топлотом
- израда пројектне документације за изградњу нових система или реконструкцију постојећих за

- увођење нових еколошко прихватљивих енергената за даљинско грејање
- унапређење енергетске ефикасности у јавним објектима који нису у систему даљинског грејања заменом котлова на еколошки и енергетски повољније системе грејања

Тип мере: обезбеђење добара и пружање услуга

Процена потребних финансијских средстава:

Могући извори финансирања: интерно и екстерно

Одговорност за спровођење (носилац мере): Локална самоуправа

Други учесници у спровођењу: јавни објекти

Период спровођења: средњи, 3 до 5 година

Показатељи резултата	Јед. мере	Базна год.	Базна вредн.	Циљна год.	Циљна вредн.	Извор провере
Издаци за енергију и енергенте за јавне зграде као % укупних буџетских расхода	%	2023.	20	2030.	10	Извештај о реализацији буџета
Број јавних предузећа и установа у којима су примењене мере побошљања енергетске ефикасности,	%	2023.	3	2030.	8	Извештај о раду ОУ

МЕРА 2.3.5. Подстицање енергетске ефикасности породичних кућа и бизнис сектора

Опис:

Мера подразумева израду програма и пројеката субвенционисања грађана за замену фосилних горива, увођење димњака са стандардом у домаћинствима, замену столарије и постављање термо изолационих фасада у циљу побошљања енергетске ефикасности индивидуалних објеката за становање и смањења коришћених енергената.

Мера се односи на подршку привредним субјектима за коришћење ОИЕ и инсталирање постројења за производњу енергије коју могу користити за сопствену потрошњу, али и за пласирање вишкова у мрежу. Ова мера је приоритетна и кључна, зато што привредни субјекти у Кладову углавном користе дрво и угаљ као енергенте или су ослоњени на електро-енергетску мрежу РС. У појединим производним процесима енергија се расипа и не користи се за рецикулацију. У оквиру ове мере спровешће се суфинансирање пројеката за коришћење ОИЕ (изградња соларних и ветро-система за производњу топлотне и електричне енергије) у привреди.

Оквирне активности:

- субвенционисање грађана за енергетску санацију породичних кућа и стамбених зграда (мере подршке за пројекте уређења фасаде и замене столарије; замена индивидуалних ложишта на дрва и угаљ, ложиштима на пелет и др.)
- подстицање коришћења енергије из обновљивих извора енергије (субвенционисање домаћинства и бизнис сектора у изградњи соларних панела)
- пружање стручне помоћи грађанима за попуњавање документације приликом конкурсања за мере енергетске ефикасности

Тип мере: подстицајна

Процена потребних финансијских средстава: 8.000.000 РСД

Могући извори финансирања: интерно и екстерно

Одговорност за спровођење (носилац мере): Локална самоуправа						
Други учесници у спровођењу: МСП сектор, грађани						
Период спровођења: средњи, 3 до 5 година						
Показатељи резултата	Јед. мере	Базна год.	Базна вредн.	Циљна год.	Циљна вредн.	Извор провере
Број домаћинстава субвенционисаних од стране ЛС	Број	2023.	27	2030.	50	Извештај о раду ОУ
Број подржаних пројеката МСП сектора у изградњи соларних електрана	Број	2023.	3	2030.	5	Извештај о раду ОУ
МЕРА 2.3.6. Развој система мониторинга и заштите природних добара и предела						
Опис:						
Услед индивидуалних и котловских ложишта и саобраћаја, ваздух у општини је угрожен. Подземне и површинске воде су угрожене услед неконтролисаног депоновања чврстог отпада и нерегулисаних отпадних вода. Због свега наведеног, неопходно је обезбедити континуирану контролу и праћење стања животне средине применом Програма мониторинга параметара животне средине (вода, ваздух, бука, земљиште) од стране акредитованих организација и достављањем података из мониторинга Агенцији за заштиту животне средине.						
Ове мере нужно морају бити праћене едукативним кампањама и едукацијом грађана о значају очувања здраве и чисте животне средине.						
Оквирне активности:						
<ul style="list-style-type: none"> - израда катастра загађивача - праћење загађења ваздуха, воде, земљишта, живог света, отпада и отпадних вода на појединим пунктовима - израда плана озелењавања /пошумљавања и озелењавање/ пошумљавање јавних површина - утврђивање система мера за ограничавање утицаја активности које су у конфликту са заштитом природе и животне средине - смањење коришћења агротехничких мера које негативно утичу на животну средину (јаки пестициди, хербициди и сл.) - смањење емисије штетних материја у ваздуху из привредних постројења, индивидуалног грејања и саобраћаја - организација кампања и едукација грађана о значају прикључивања кућних инсталација на јавни водоводни и канализациони систем и изградњи санитарних септичких јама - међудржавни споразуми о заштити пограничних водотокова и мониторингу рецепијената и ваздуха и израда протокола у случају акцидентата (воде, гасова, зрачења) 						
Тип мере: институционално управљачко организациона						
Процена потребних финансијских средстава: 3.000.000/годишње РСД						
Могући извори финансирања: интерно и екстерно						
Одговорност за спровођење (носилац мере): Локална самоуправа						
Други учесници у спровођењу: Завод за јавно здравље Тимок						
Период спровођења: средњи, 3 до 5 година						

Показатељи резултата	Јед. мере	Базна год.	Базна вредн.	Циљна год.	Циљна вредн.	Извор провере
% зелених површина обухваћен Планом озелењавања у односу на укупне површине	%	2023.	22	2030.	75	Извештај о раду ЈП „Јединство“ Кладово

ПРИОРИТЕТНИ ЦИЉ 2.4. Унапређена саобраћајна и остала инфраструктура

Локална саобраћајна инфраструктура и уређење јавних површина су основни предуслови квалитетног живота на одређеном подручју. За квалитет живота становништва, посебно значајну улогу има повезаност насељених места на подручју целог града, као и стање локалних саобраћајница у самим местима.

Путну мрежу општине Кладово чини 257,365 км категорисаних и некатегорисаних путева. У укупној дужини путева, државни путеви првог реда учествују 27%, државни путеви другог реда 17% и општински путеви 56%. Процент саобраћајница са савременим застором је мали, свега 28%, већи део општинских путева је покривен туцаником или земљаним застором, нема тротоара кроз насељена места, недостаје саобраћајна сигнализација и слично.

Иако је општина Кладово домаћин Ђердапске бициклистичке руте и једне од етапа унутар међународне ЕуроВело бициклистичке руте бр.6 којасе у Србији пружа уз ток Дунава (етапа је још у развоју), у многим насељима је присутан недостатак пешачких и бициклистичких стаза.

У насељеном месту Кладово активна је аутобуска станица са свим захтеваним пратећим садржајима. Насељена места кроз која се простиру државни путеви имају организован јавни аутобуски превоз у оквиру међуградских линија, који је са недовољним бројем полазака и долазака, у односу на потребе становништва. Није организован авни (аутобуски) превоз ка насељеним местима на територији Општине.

Речни саобраћај је недовољно искоришћен у односу на потенцијал општине, река Дунав (Паневропски коридор VII), пловни пут који се кроз општину простира у дужини од 91 km, представљајући значајан природни и привредни ресурс.

Реализација овог циља подразумева уређење, реконструкцију и изградњу примарне саобраћајне инфраструктуре, санацију најоштећенијих локалних праваца, развој бициклистичког и пешачког саобраћаја, решавање проблема паркирања.

Показатељи учинка (индикатори) који се односе на ПРИОРИТЕТНИ ЦИЉ 2.4. са базним и циљним вредностима

Показатељ учинка	Јед. мере	Базна год.	Базна вредн.	Циљна год.	Циљна вред.	Извор провере
Удео реконструисаних локалних путева у односу на укупну дужину саобраћајница	%	2023.	5	2030.	90	Извештај о раду ЈП Комуналац Кладово

Допринос Циљевима одрживог развоја (ЦОР)

- **ЦОР 11:** Учинити градове и људска насеља инклузивним, безбедним, отпорним и одрживим
- **Подциљ 11.2.** До краја 2030. омогућити приступ безбедним, јефтиним, приступачним и одрживим транспортним системима за све, унапређујући безбедност на путевима, пре свега проширивањем обима јавног превоза, уз обраћање посебне пажње на потребе оних који се налазе у рањивим ситуацијама, жена, деце, особа са инвалидитетом и старијих лица

Мере за постизање приоритетног циља 2.4.

МЕРА 2.4.1. Реконструкција и изградња саобраћајница и локалних путева

Опис:

У оквиру ове мере радиће се на изградњи, реконструкцији, одржавању и коришћењу локалних путева и других јавних објеката који су од значаја за живот грађана како би се смањило саобраћајно оптерећење постојећих саобраћајница. То подразумева санацију, односно реконструкцију и повећање капацитета оштећених путева као и реконструкцију и повећање капацитета градских саобраћајница, посебно сабирних улица у самом центру града, кроз које се тренутно одвија и транзитни саобраћај (с обзиром на то да кроз град пролази државни пут првог реда а град нема обилазницу).

Мера подразумева и израду техничке документације за реконструкцију постојеће и изградњу нове саобраћајне инфраструктуре, као и израду елелората о стању путне мреже локалних путева на територији општине.

Оквирне активности:

- израда планске и урбанистичко - техничке документације за реконструкцију постојеће и изградњу нове саобраћајне инфраструктуре
- израда елелората о стању путне мреже локалних путева на територији општине
- извођење радова на реконструкцији путева II реда

Тип мере: обезбеђење добара и пружање услуга

Процена потребних финансијских средстава: 40.000.000 РСД

Могући извори финансирања: интерно и екстерно

Одговорност за спровођење (носилац мере): Локална самоуправа, ЈП Комуналац Кладово

Други учесници у спровођењу:

Период спровођења: дуги, преко 5 година

Показатељи резултата	Јед. мере	Базна год.	Базна вредн.	Циљна год.	Циљна вредн.	Извор провере
Дужина реконструисаних локалних путева и градских саобраћајница	км	2023.	0	2030.	30	Извештај о раду ЈП Комуналац Кладово

МЕРА 2.4.2. Одржавање и изградња остале инфраструктуре

Опис:

Мера подразумева изградњу бициклических стаза, што би дало алтернативу моторном саобраћају. Тиме би се смањиле потребе за паркирањем, потребе за другим видовима превоза, али и саобраћајна оптерећења центра града. Такође, мера подразумева и изградњу пешачких стаза и изградњу нових и реконструкцију постојећих тротоара.

У оквиру ове мере општина ће радити на унапређивању јавних паркиралишта, реконструисати и обновити постојећа паркиралишта са појачаним одржавањем.

Проблем паса луталица је актуелан и у последње време поприма алармантане оквире како у Кладово тако и на територији читавог Борског округа. Трајно збрињавање паса луталица јесте приоритетни циљ општине, док би вакцинација, привремено збрињавање, стерилизација и пружање медицинске помоћи престављало први и почетни корак.

Кладово се сусреће са проблемом неуређених сеоских гробаља, који је неопходно решити, који је обухваћен овом мером.

Оквирне активности:

- изградња градског базена
- одржавање и изградња бициклических и пешачких стаза
- одржавање и изградња паркинг простора
- изградња и уређење сточних пијаца
- уређење сеоских гробаља
- изградња азила за псе

Тип мере: обезбеђење добара и пружање услуга

Процена потребних финансијских средстава: 50.000.000/годишње РСД

Могући извори финансирања: интерно и екстерно

Одговорност за спровођење (носилац мере): Локална самоуправа, ЈП Комуналац Кладово

Други учесници у спровођењу:

Период спровођења: дуги, преко 5 година

Показатељи резултата	Јед. мере	Базна год.	Базна вредн.	Циљна год.	Циљна вредн.	Извор провере
Број изграђених тротоара у граду	Број	2023.	0	2030.	8	Извештај о раду ОУ
Дужина изграђених бициклических стаза	км	2023.	0	2030.	6	Извештај о раду ОУ

МЕРА 2.4.3. Постављање саобраћајне сигнализације**Опис:**

Мера подразумева активности у циљу повећане безбедности грађана:

- израда пројекта унапређења безбедности саобраћаја на путевима
- постављање вертикалне и хоризонталне саобраћајне сигнализације у близини школа и предшколских установа

Тип мере: обезбеђење добара и пружање услуга

Процена потребних финансијских средстава: 500.000 РСД

Могући извори финансирања: интерно и екстерно

Одговорност за спровођење (носилац мере): Локална самоуправа, Савет за безбедност саобраћаја

Други учесници у спровођењу:						
Период спровођења: средњи, 3 до 5 година						
Показатељи резултата	Јед. мере	Базна год.	Базна вредн.	Циљна год.	Циљна вредн.	Извор провере
Број постављених путоказа	Број	2023.	0	2030.	40	Извештај о раду ОУ
Број постављених успоривача саобраћаја у близини школа	Број	2023.	0	2030.	10	Извештај о раду ОУ
МЕРА 2.4.4. Унапређење система за управљање јавном расветом						
Опис:						
Општина Кладово је извршила замену постојећег система лед расветом за око 85% мреже. Мером се предвиђа унапређење система за управљање јавном расветом и замена мреже на целокупној територији општине, јер се увидело да се на тај начин могу постићи значајне уштеде.						
Оквирне активности:						
<ul style="list-style-type: none"> - унапређење система и замена мреже на појединим местима - замена сијалица на критичним местима 						
Тип мере: обезбеђење добара и пружање услуга						
Процена потребних финансијских средстава: 1.000.000 РСД						
Могући извори финансирања: интерно и екстерно						
Одговорност за спровођење (носилац мере): Локална самоуправа, јавне установе и јавна предузећа						
Други учесници у спровођењу:						
Период спровођења: средњи, 3 до 5 година						
Показатељи резултата	Јед. мере	Базна год.	Базна вредн.	Циљна год.	Циљна вредн.	Извор провере
Број замењених сијалица	Број	2023.	0	2030.	60	Извештај о раду ОУ

РАЗВОЈНИ ПРАВАЦ 3 – Одрживи економски развој

ПРИОРИТЕТНИ ЦИЉ 3.1. Створени услови за унапређење привредног и инвестиционог амбијента и промоције предузетништва

Привредни развој општине заснован је на богатом природном, културно-историјском наслеђу и значајним људским ресурсима, са смањеним учешћем индустрије, што успорава бржи економски раст и развој општине Кладово.

Најзначајнији сектори за развој привреде општине Кладово су туризам, енергетика и прерађивачка индустрија, која води рачуна о очувању здраве животне средине за све грађане и посетиоце општине, с обзиром да је основни правац развоја општине туризам.

Енергетика је значајни привредни сектор у општини која представља велики потенцијал за производњу електричне енергије на бази водних ресурса и за производњу енергије из обновљивих извора. Окосницу електро-енергетског потенцијала представља ХЕ „Бердап I“.

Енергетика је значајни привредни сектор у општини која представља велики потенцијал за производњу електричне енергије на бази водних ресурса иза производњу енергије из обновљивих извора. Окосницу електро-енергетског потенцијала представља ХЕ „Ђердап I“. Међу осталим обновљивим изворима енергије су коришћење соларне енергије у недавно саграђеном соларном парку „Solaris Energy“, коришћење енергије из биомасе у фабрици пелета у Грабовици.

Поред сектора енергетике, прерађивачка индустрија је носилац развоја општине Кладово. Гранску структуру прерађивачке индустрије чине: металска индустрије (Бродоградилште „Кладово“, након приватизације „Rhein-Donau Yard“, „Gradac-Favro“, „Термовент“, „Almag“, „Metalic“ „Alumino-trade“); текстилна индустрија („Напредак“ и „С.Л.С. Произукција“); хемијска индустрија („Пластика“, „ПСТ“ и „Хубер“); индустрија грађевинског материјала са капацитетима за производњу бетона и бетонских елемената („Градња“ и циглана „Нови миленијум“) итд.

Укупан број привредних субјеката на територији општине Кладово, према подацима Агенције за привредне регистре, која су током 2021. године пословала на територији општине Кладово износи 668, од чега 161 привредних друштава и 507 предузетника¹⁸.

Кладово карактерише велики број реализованих инвестиција из дијаспоре (инвестиције из Румуније и Холандије), од којих је најзначајнија она у Бродоградилште (градња бродова и других плутајућих конструкција - Rhein-Donau Yard Кладово); „Rini Construction & Real Estate“- посредовање у продаји машина, индустријске опреме, бродова и авиона; „Dutch Desing Studio“- производња намештаја по мери; „PST“ доо - производња алуминијумске и пвц столарије; „ALMAG“ доо - производња металних конструкција, металске браварије и мањих пловних објеката; KMD COMPANY doo. - изградња стамбених и пословних објеката, производња пелета; „TOP-TOURIST“ доо – Грабовица - превоз путника; аутобуска станица Кладово; ЗОО ВРТ КЛАДОВО итд.

Спољно трговинска робна размена привреде на подручју општине Кладово у 2021. је износила око 34 милиона ЕУР.

Од домаћих инвестиција најзначајнија је она у нови царински терминал, на граничном прелазу Ђердап који ће омогућити бржи и активнији контакт са привредом и убрзати царинске процедуре. Нови терминал чију је изградњу финансирала компанија „Konal group“ (вредност инвестиције 100 милиона РСД) смештен је у привредној зони Кладова и простире се на око 2,68 хектара површине. На територији општине Кладово у 2022. години било је запослено нешто више 4789 лица (подаци РЗС), односно више од трећине укупног броја становника. У структури броја запослених по делатностима доминирају услуге. У прерађивачкој индустрији ради око 28,6% од укупног броја запослених.

То указује да се развој сектора малих и средњих предузећа и предузетника углавном своди на отварање објеката намењених услужним делатностима, за трговину, угоститељских објеката и занатских радњи.

Просечна остварена зарада без пореза и доприноса на територији Кладова бележи стални раст последњих година, од 49.529 рсд у 2019. години до 57971 рсд у 2021.г, односно 14,5% у последње три године, али је просечна зарада на нивоу града, као и у окружењу значајно нижа од просека Републике.

¹⁸Извор: <https://pretraga2.apr.gov.rs/APRMapePodsticaja/#>

Незапосленост је један од већих проблема општине у претходном периоду. Према подацима из месечног статистичког билтена Националне службе за запошљавање у 2022. години у Кладову је евидентирано 1393 незапослена лица, од којих су 656, односно 47%, жене.¹⁹

Општина Кладово је суочена са регионалном депопулацијом, односно миграцијама радно способног становништва, недовољном акумулацијом финансијских средстава, зарадама у приватном сектору које су испод републичког просека. Постоји велики проблем у одливу квалификоване радне снаге.

Општина Кладово је у претходном периоду, кроз пројекте прекограничне сарадње и уз подршку државе, постигла значајне резултате на плану капиталних инвестиција и улагања у реконструкцију и изградњу путне и комуналне инфраструктуре на територији целе општине, посебно у руралним подручјима. Улагања у реновирање школа, вртића, у развој туристичких капацитета и спровођење активних мера запошљавања допринела су повећању запошљавања и побољшању услова живота локалне заједнице.

У новом планском периоду циљ је успостави привредни раст и подигнути квалитет привредног и инвестиционог амбијента што ће омогућити нове инвестиције. Повећање броја инвестиција је од изузетног значаја за повећавање запослености, смањивање одлива становништва и повратак људи из иностранства у свој родни крај.

Мере и акције у том смислу подразумевале би: даље спровођење мера активне политике запошљавања које доприносе отварању радних места и повећању запошљавања; финансијски и нефинансијски подстицаји подршке предузетништву; инфраструктурно уређење, опремање и промоција привредне зоне „Кладушница-Давидовац“; подршку привредним субјектима при конкурисању за доступна финансијска средства кроз едукацију и информисање.

Реализација овог циља захтева озбиљна финансијска улагања, а додатни утицај на реализацију циља има ће изградња брзе саобраћајнице до Голупца, преко Доњег Милановца до Брзе Паланке, чиме ће општина Кладово бити повезана са Београдом и остатком Србије.

КЛАДОВО, УЗ СВЕГА ЈОШ 10 ГРАДОВА ЕВРОПЕ, ПОСЕДУЈЕ СЕРТИФИКАТ „БИСЕР-ДУНАВА“ И ЧЛАН ЈЕ МРЕЖЕ ЗА ОДРЖИВУ МОБИЛНОСТ И ТУРИЗАМ СА СЕДИШТЕМ У АУСТРИЈИ, КАО ЈЕДИНА ОПШТИНА ИЗ СРБИЈЕ, ШТО СЕ МОЖЕ ИСКОРИСТИТИ КАО ЗНАЧАЈНА КОМПАРАТИВНА ПРЕДНОСТ.

Показатељи учинка (индикатори) који се односе на ПРИОРИТЕТНИ ЦИЉ 3.1 са базним и циљним вредностима

Показатељ учинка	Јед. мере	Базна год.	Базна вре дн.	Циљна год.	Циљна вред.	Извор провере
Укупан износ остварених инвестиција	рсд	2021.	3.318.832.000	2030.	3.700.000.000	АПР – Мапа подстицаја
Број запослених као % становништва старости 15 и више година	%	2024.	30	2030.	40	Статистички годишњак

¹⁹Извор: Национална служба за запошљавање, Месечни статистички билтен – јануар 2022. године

Број отворених радних места уз подршку ЈЛС (теже запошљиви и јавни радови)	Број	2023.	30	2030.	35	Извештај о реализацији ЛАПЗ
--	------	-------	----	-------	----	-----------------------------

Допринос Циљевима одрживог развоја (ЦОР)

ЦОР 8:Промовисати континуиран, инклузиван и одржив економски раст, пуну продуктивну запосленост и достојанствен рад за све

Подциљ 8.2 Постизање виших нивоа економске продуктивности кроз диверсификацију, технолошку надоградњу и иновације, укључујући фокусирање на радно интензивне и високо профитабилне секторе

Подциљ 8.3 Промовисати развојно оријентисане политике које подржавају продуктивне активности, стварање достојанствених послова, предузетништво, креативност и иновативност и подстицати формализацију и раст микропредузећа, односно малих и средњих предузећа, укључујући и приступ финансијским услугама.

Подциљ 8.5. До 2030. постићи пуну и продуктивну запосленост и достојанствен рад за све жене и мушкарце, укључујући и младе људе и особе са инвалидитетом, као и једнаку плату за рад једнаке вредности

Мере за постизање приоритетног циља 3.1.

МЕРА 3.1.1. Мере активне политике запошљавања

Опис:

Ова мера је спровођена у претходном трогодишњем периоду и имала је позитиван утицај на политику запошљавања на територији општине Кладово.

Локалним акционим планом запошљавања за период 2021-2023.годину, на основу сагледаних и анализираних прикупљених података, утврђени су проблеми са којима се суочава политика запошљавања у општини Кладово, предложене су програми/мере активне локалне политике запошљавања, који су средствима локалне самоуправе и уз финансиску и техничку подршку НСЗ реализовани у потпуности.

Општина Кладово ће у сарадњи са НСЗ и осталим битним чиниоцима локалне политике запошљавања, у наредном периоду, на основу присутних негативних трендова, као што су демографски минус, неравнотежа између потреба привреде и доступних профила, смањено интересовање за већи број занимања и друго, израдити и усвојити план запошљавања за наредни трогодишњи период, са дефинисаним активностима усмереним на стварању повољних услова за самозапошљавање и запошљавање лица са евиденције НСЗ, првенствено младих лица без радног искуства у струци и теже запошљивих категорија незапослених лица, што ће утицати на повећање броја запослених кроз мере активне политике запошљавања.

Наставиће се са развијањем сарадње институција за запошљавање, привреде и образовних институција и подизања њихових капацитета у циљу успешног спровођења локалне политике запошљавања, смањења незапослених лица на евиденцији НСЗ, унапређења компетенција радне снаге у складу са потребама тржишта рада.

Активности ће бити усмерене на координацију и успостављање дијалога између привреде, послодаваца и образовних установа на плану синхронизације образовних профила са потребама тржишта, појачаног

повезивања на програмима праксе, дуалног образовања и других програма; програми преквалификације; подршка инклузији младих и других осетљивих друштвених категорија кроз укључење на тржиште рада; популаризација дефицитарних занимања; сајмови запошљавања; стипендије; подстицаји samozapošljavanju, почетницима у предузетништву, женском предузетништву.

Оквирне активности:

- програми подршке samozapošljavanju у сарадњи са НСЗ (жене, млади, ОСИ, Роми)
- програми подршке отварању нових радних места
- унапређење компетенција радне снаге у складу са потребама тржишта рада
- (обуке за незапослена лица кроз ЛАПЗ)
- развој сарадње институција за запошљавање, привреде и образовних институција
- подстицање дуалног образовања у школама

Тип мере: подстицајна

Процена потребних финансијских средстава: 9.000.000/годишње РСД

Могући извори финансирања: интерно/екстерно

Одговорност за спровођење (носилац мере): Општина Кладово, Локални савет за запошљавање

Други учесници у спровођењу: НСЗ-филијала Бор, образовне институције, Привредни савет

Период спровођења: средњи, 3-5 год

Показатељи резултата	Јед. мере	Базна год.	Базна вредн.	Циљна год.	Циљна вредн.	Извор провере
Број поднетих захтева по мерама ЛАПЗ-а	Број	2023.	40	2030.	45	Евиденција НСЗ
Број евидентираних незапослених лица на евиденцији НСЗ (разврстаних по полу)	Број	2023.	1420 (758 жена)	2030	1350 (680 жена)	Извештај о реализацији ЛАПЗ

МЕРА 3.1.2. Програми подршке подстицања предузетништва (финансијске и нефинансијске мере)

Опис:

Ова мера је приоритизована као кључна, зато што кроз финансијску и нефинансијску подршку локалне самоуправе, утиче се на јачање предузетништва и доприноси већој конкурентности на локалном и регионалном тржишту, што за циљ има отварање нових радних места, усаглашавање понуде и тражње производа на локалном тржишту и стварању повољних услова за живот и рад младих и шире локалне заједнице.

У оквиру ове мере спровешће се програм подршке МСП, женском и социјалном предузетништву, програм подстицајних мера суфинансирања привредних субјеката, у побољшању постојећих и развој нових производа/услуга, првенствено малих прерађивачких и занатских радионица, као и домаће радности, услуге, обновљиви извори енергије, производња грожђа и вина, прерада млека и меса и других прехрамбених производа.

Активности и мере подстицаја биће детаљније разрађена у планском документу у области локално економског развоја и инвестиционих улагања.

У оквиру ове мере континуирано ће се спроводити информисање привредних субјеката о доступним изворима финансијске подршке, и у складу са њиховим потребама организовати обуке за почетнике у бизнису и едукација за припрему апликација задоступне подстицајне програме финансиране како од стране министарстава и јавних фондова и агенција, тако и из фондова ЕУ и од стране других међународних

<p>организација.</p> <p>Оквирне активности:</p> <ul style="list-style-type: none"> - програми подршке МСП сектору за набавку опреме - програми подршке женском и социјалном предузетништву - подстицање формирања малих прерађивачких радионица (занати и домаћа радиност, услуге, обновљиви извори енергије, производња грожђа и вина, прерада млека и меса) 						
<p>Тип мере: подстицајна</p> <p>Процена потребних финансијских средстава: 8.000.000 РСД</p> <p>Могући извори финансирања: интерно и екстерно</p> <p>Одговорност за спровођење (носилац мере): ЈЛС (Скупштина општина, Председник општине, Општинско веће, Одељење за привреду, друштвене делатности и локално економски развој)</p> <p>Други учесници у спровођењу: НСЗ, привредни субјекти, удружење предузетника</p> <p>Период спровођења: дуги, преко 5 година</p>						
Показатељи резултата	Јед. мере	Базна год.	Базна вредн.	Циљна год.	Циљна вредн.	Извор провере
Финансијска средства из буџета за подршку МСП (на годишњем нивоу)	РСД	2024.	1.мил.	2030.	2. мил	Извештај о реализацији ЛАПЗ
Број новоформираних МСП коришћењем буџетских средстава	Број	2024.	3	2030.	5	Извештај о реализацији ЛАПЗ
Број новооснованих предузећа на чијем су челу жене и млади до 30 година	Број	2024.	3	2030.	5	Извештај о реализацији ЛАПЗ

МЕРА 3.1.3. Инфраструктурно опремање и промоција пословних зона

Опис:

Општина Кладово располаже са више локација намењених инвестицијама. Због преоптерећености постојеће индустријске зоне на којој су смештени капацитети за изградњу бродова и других металних конструкција и профила и немогућности њеног проширења, у предходном планском периоду Општина Кладово је планским актима определила простор у површини од око 16 ха за привредну зону „Давидовац – Кладушница“ и започела инфраструктурно опремање зоне. Привредна зона налази се у близини државног пута првог реда И35, постојеће индустријске зоне и реке Дунав.

За реализацију утврђеног приоритетног циља 3.1, битно је инфраструктурно опремити наведену локацију и спровести промоцију привредне зоне у циљу привлачење нових инвестиција и отварање нових радних места.

У оквиру ове мере радиће се на на усаглашавању постојеће техничке документације са новим прописима у области планирања и изградње, израда планске и техничке документације намењене комуналном опремању привредне зоне „Давидовац – Кладушница“ (вода, фекална канализација, саобраћајнице, атмосферска канализација, јавно осветљење, итд.); комунално опремање привредне зоне „Давидовац – Кладушница“; развој маркетиншких алата за привлачење домаћих и страних инвеститора (инвестициона брошура, промотивни филм, 3Д модели радних зона, итд.); мапирање катастарских парцела у јавном

власништву као потенцијалних зона за привреднике и убацавање у просторни план општине. Мера подразумева развој и реализацију савременог маркетиншког приступа у циљу идентификације општине Кладово као средине повољне за пословање привреде и привлачење нових инвестиција - закуп времена и простора у масовним медијима, као и израда аудио - визуелних промотивних материјала и посете сајмовима.

Оквирне активности:

- израда планске и техничке документације намењене комуналном опремању привредне зоне „Давидовац – Кладушница“ (вода, фекална канализација, саобраћајнице, атмосферска канализација, јавно осветљење, итд.)
- комунално опремање привредне зоне „Давидовац – Кладушница“
- развој маркетиншких алата за привлачење домаћих и страних инвеститора (инвестициона брошура, промотивни филм, 3Д модели радних зона, итд.)
- мапирање катастарских парцела у јавном власништву као потенцијалних зона за привреднике и убацавање у просторни план општине.

Тип мере: обезбеђење добара и пружање услуга

Процена потребних финансијских средстава: 50.000.000/годишње РСД

Могући извори финансирања: интерно и екстерно

Одговорност за спровођење (носилац мере): ЈЛС (Скупштина општина, Председник општине, Општинско веће, Одељење за привреду, друштвене делатности и локално економски развој)

Други учесници у спровођењу:

Период спровођења: дуги, преко 5 година

Показатељи резултата	Јед. мере	Базна год.	Базна вредн.	Циљна год.	Циљна вредн.	Извор провере
Број комунално уређених парцела у привредној зони	Број	2023.	0	2030.	10	Извештај о раду ОУ
Број штампаног промотивног материјала	Број	2023.	0	2030.	100	Извештај о раду ОУ

МЕРА 3.1.4. Подршка привредним субјектима при конкурисању за доступна финансијска средства кроз едукацију и информисање

Опис:

Близина границе са земљама Европске уније, Румунијом и Бугарском, за Општину Кладово представља могућност коришћења финансијских средстава предприступних фондова ЕУ кроз пројекте прекограничне сарадње, што заједно са доступним националним фондовима и фондовима страних донатора омогућава нова инвестициона улагања и унапређење постојећег привредног потенцијала Општине.

У оквиру ове мере биће спроведене активности на формирању радне групе задужене за локални економски развој; подизању капацитета Општинске управе у области локално економског развоја; реактивирању Привредног савета; континуирано ће се спроводити информисање привредних субјеката о доступним изворима финансијске подршке, и у складу са њиховим потребама организовати едукација за припрему апликација задоступне подстицајне програме финансиране како од стране министарстава и јавних фондова и агенција, тако и из фондова ЕУ и од стране других међународних организација.

Тип мере: информативно-едукативна

Процена потребних финансијских средстава: 3.000.000 РСД

Могући извори финансирања: интерно и екстерно

Одговорност за спровођење (носилац мере): ЈЛС (Скупштина општина, Председник општине, Општинско веће, Одељење за привреду, друштвене делатности и локално економски развој)

Други учесници у спровођењу: Удружење предузетника, привредни субјекти

Период спровођења: дуги, преко 5 година

Показатељи резултата	Јед. мере	Базна год.	Базна вредн.	Циљна год.	Циљна вредн.	Извор провере
Број одржаних едукативних радионица	Број	2023.	0	2030.	2	Извештај о раду ОУ

ПРИОРИТЕТНИ ЦИЉ 3.2. Повећани приходи пољопривредних произвођача

Општина Кладово је доминантно рурална и пољопривредна средина, богата историјским и културним наслеђем и природним потенцијалима, од којих се посебно истичу туристички садржаји, коју 47,7% укупног становништва чини сеоско стновништво. Носиоци развоја пољопривреде и руралног развоја су породична пољопривредна газдинства. На територији општине Кладово регистровано је 1.078 пољопривредних газдинстава, која обрађују близу 10.000ха пољопривредног земљишта, од чега је активних 1.061 пољопривредних газдинстава.

У структури пољопривредних газдинстава према величини поседа, доминирају газдинства са поседом величине 2-5 ха, која располажу са свега 20% укупног КПЗ у Општини. Са друге стране, број газдинстава са поседима већим од 100 ха је веома мали (0,5%), али ова газдинства располажу са четвртином укупног КПЗ на подручју Општине.

Највећи обим и тржишност пољопривредне производње остварује се у сектору ратарства, а рурални туризам и узгој рибе представља потенцијал за одрживи рурални развој.

Пољопривредна производња није довољно конкурентна, организована је на традиционалан начин, потенцијали за друге економске активности на пољопривредним газдинствима (као што су прерада пољопривредних производа, рурални туризам и слично) нису довољно развијени. Поред тога, физичка и социјална инфраструктура у селима није на задовољавајућем нивоу, док млади још увек одлазе из села тражећи бољи квалитет живота и запослење.

Пољопривреду општине Кладово карактерише недовољна организованост, неадекватна и застарела механизација, једнолична сетвена структура, слаби приноси, зависност производње од временских прилика, село које стари, уситњеност поседа, сточарство које замире, што доводи до деградације пашњака и ливада.

У претходном планском периоду из буџета Општине Кладово, кроз програме подршке пољопривреди и руралном развоју укупно је издвојено преко 50 милиона динара.

Просечна структура реализованих инвестиција, у оквиру ових програма је: регреси за вештачко осемењавање (2%), инвестиције у физичку имовину пољопривредних газдинстава (84%), подршка за диверсификацију дохода, и унапређења квалитета живота у руралним подручјима (14%).

Захваљујући примењеним подстицајним средствима набављена су нова уматичена грла крава, оваца и коза, чиме је унапређен је расни састав грла.

Такође подршком локалне самоуправе, било кроз мере подршке у физичку имовину пољопривредних газдинстава, било пружањем подршке за аплицирање за средства из националног буџета за пољопривреду, пољопривредна газдинства су набавила значајну механизацију и опрему. Све ово указује на потребу да се наставити са спровођењем наведених

активности и у наредном периоду, јер постоји још увек велика потреба за унапређење пољопривреде.

Општина Кладово жели да се понаша као одговорни субјекат који унапређује услове за приватне пословне подухвате пољопривредника, оснажује пољопривредна домаћинства и газдинства и ствара амбијент за увећавање техничко-технолошке оспособљености и повећавање запослености у сектору пољопривреде. Са том намером 2021.године урађена је Стратегија развоја пољопривреде и руралног развоја општине Кладово за период 2021-2026.година, која даје смернице будућег одрживог и конкурентног пољопривредног и социо економског руралног развоја Општине.

Развојни потенцијал пољопривреде иако велики нису довољно искоришћени, тако да је циљ створити економско исплативу и еколошки прихватљиву пољопривредну производњу која ће заједно с туризмом представљати основу локалног економског развоја. Потребно је створити услове за укрупњавање и уређење пољопривредних поседа; извршити диверзификацију и развој пољопривредних делатности кроз програме подршке развоју и унапређењу прерадних капацитета и програме подршке за развој пољопривреде, као и подстицање производње и пласман традиционалних пољопривредних производа и подизање капацитета пољопривредних произвођача кроз унапређење њихових вештина и стручности.

Све ово активност повећале би доходак у овој привредној области, омогућиле конкурентност пољопривредних произвођача на тржишту, унапредили животстановништва на селу.

Показатељи учинка (индикатори) који се односе на ПРИОРИТЕТНИ ЦИЉ 3.1 са базним и циљним вредностима

Показатељ учинка	Јед. мере	Базна год.	Базна вре дн.	Циљна год.	Циљна вред.	Извор провере
Број регистрованих пољопривредних газдинстава (РПГ)	Број	2023.	1078	2030.	1100	е-аграр, ПССС Неготин
Процент регистрованих пољопривредних газдинстава која користе субвенције ЈЛС, годишње	%	2023.	10%	2030.	30%	Извештај о раду ОУ
Процент издвајања из буџета за субвенције пољопривредним произвођачима	%	2023	0,3%	2030	3%	Одлука о буџету

Допринос Циљевима одрживог развоја (ЦОР)

Мере за постизање приоритетног циља 3.2.

МЕРА 3.2.1. Стварање услова за укрупњавање и уређење земљишних поседа**Опис:**

Уситњеност и разуђеност пољопривредних поседа, нерешени имовински-правни односи и слабости у инфраструктурној опремљености руралних подручја су фактори који значајно ограничавају развојлокалне пољопривреде.

У оквиру ове мере неопходно је спровести акције на укрупњавању пољопривредног земљишта у процесу комасације, чиме ће се решити имовинско-правни односа на значајним пољопривредним површинама, изградити и санирати атарски путеви и створити услови за уређење земљишних посед у функцији економичне пољопривредне производње.

Такође је потребно урадити рејонизацију и повећати обухват пољопривредног земљишта на којем је испитан квалитет земљишта, чиме се стварају услови за планирање адекватне сетвене структуре и примену адекватних агротехничких мера.

Обзиром на обимност неопходних интервенција и лимитиран буџет ЈЛС, за капитална улагања (већина потребних средстава)неопходно је обезбедити финансирање из републичких фондова.

Оквирне Активности:

- идентификација најважнијих површина са нерешеним имовинско-правним односима
- ревидирање постојећег и израда новог програма комасације
- спровођење процеса комасације
- израда рејонизације и виноградарског катастра
- подршка испитивању квалитета земљишта

Тип мере: обезбеђење добара и пружање услуга

Процена потребних финансијских средстава: 50.000.000 РСД

Могући извори финансирања: интерно и екстерно

Одговорност за спровођење (носилац мере): Локална самоуправа, МЗ

Други учесници у спровођењу: РГЗ, ПССС Неготин, пољопривредни произвођачи, Управа за пољопривредно земљиште

Период спровођења: дуги, преко 5 година

Показатељи резултата	Јед. мере	Базна год.	Базна вредн.	Циљна год.	Циљна вредн.	Извор провере
Површине пољопривредног земљишта на којима је спроведена комасација	ха	2023.	0	2030.	1300	Решења о Расподели комасационе масе
Укупан број извршених анализа земљишта	Број	2023.	300	2030.	500	Извештај о раду ПСС

МЕРА 3.2.2. Програми подршке развоју прерадних капацитета**Опис:**

Иако је пољопривреда једна од основних грана привређивања у Општини, природни ресурси се недовољно користе. Један од узрока стагнације развоја општине Кладово, јесте и последица доминације примарне пољопривредне производње, односно недовољног учешћа прерађивачког сектора у привредној

структури првенствено због недостатка прерађивачких капацитета.

Може се рећи да се шанса за стабилан и динамичан развој пољопривреде у општини Кладово налази у гајењу економски профитабилних култура, које имају добар тржишни потенцијал, затим у унапређењу сточарства, преради примарних пољопривредних производа кроз диверификацију економских активности на пољопривредним газдинствима, интензивнијем наводњавању усева и слично.

Ова мера подразумева подршку постојећим и успостављању нових капацитета за унапређење економске активности у пољопривредној производњи, заизградњу и опремање складишних и прерадних капацитета. Развој пољопривредно-прерађивачких делатности, уз подршку развоју прерадних капацитета, допринеће унапређењу конкурентности пољопривредних производа са териоторије општине Кладово и бржем развоју пољопривреде у наредном периоду.

Реализација мере биће ближе дефинисана Програмом подршке за спровођење пољопривредне политике и политике руралног развоја.

Оквирне активности:

- програми подршке постојећим и успостављању нових капацитета за откуп, смештај, прераду и дистрибуцију пољопривредних производа (воћа, поврћа, меса, млека..)
- инвестиције у изградњу објеката руралне инфраструктуре

Тип мере: обезбеђење добара и пружање услуга

Процена потребних финансијских средстава: 100.000.000 РСД

Могући извори финансирања: интерно и екстерно

Одговорност за спровођење (носилац мере): Локална самоуправа, МЗ

Други учесници у спровођењу: ПССС Неготин

Период спровођења: дуги, преко 5 година

Показатељи резултата	Јед. мере	Базна год.	Базна вредн.	Циљна год.	Циљна вредн.	Извор провере
Процент издвојних средстава за подстицај диверзификације дохода и унапређење квалитета живота у руралним подручјима од укупно опредељених средстава за подршку у пољопривреди	%	2023.	0	2030.	50	Извештај о реализацији Програмом подршке за спровођење политике руралног развоја
Број регистрованих пољопривредних газдинстава која су корисници подршке преради у односу на укупан број РПГ	Број	2023.	0	2030.	100	Извештај о реализацији Програмом подршке за спровођење и политике руралног развоја

МЕРА 3.2.3. Програми подршке за развој пољопривреде, претежно ратарства

Опис:

У складу са чланом 13. Закона о подстицајима у пољопривреди и руралном развоју („Сл.гласник РС“, бр. 10/2013, 142/2014, 103/2015 и 101/2016) органима јединице локалне самоуправе (ЈЛС) дата је могућност

да утврђују мере подршке за спровођење пољопривредне политике и политике руралног развоја на својој територији, при чему средства морају бити обезбеђена у буџету општине.

Општина Кладово ће у оквиру ове мере сваке године, уз претходну сагласност МПШВ, доносити и реализовати Програм подршке за спровођење пољопривредне политике и политике руралног развоја у складу са планираним средствима у буџету.

Мере подршке намењене су регистрованим пољопривредним газдинствима-физичким лицима, правним субјектима, земљорадничким задругама којима се пребивалиште/боравиште газдинства и пољопривредна производња спроводе на територији општине Кладово, а у Регистру пољопривредних газдинстава налазе се у активном статусу и обухватаће оне мере и пројекте који су у датом тренутку приоритетни за циљне групе корисника (пре свега, за пољопривредне произвођаче), као и за реализацију постављених циљева у области развоја пољопривреде.

Реализација ове мера има допринос у стабилности дохотка пољопривредних произвођача, подстиче самозапошљавање и запошљавање, смањује трошкове произвођача и повећава продуктивност и ефикасност пољопривредног газдинства.

Оквирне активности:

- обезбеђене инвестиције у физичка средства пољопривредних газдинстава (опрема, пластеници, системи за наводњавање, противградна заштита, копање артерских бунара);
- финансијски подстицаји за унапређење и развој пољопривреде (вештачко осемењавање говеда, матичење грла, набавка садница, опреме за пчеларство, опреме за ратарство, итд.)
- подршка младима за покретање пољопривредне производње;
- стандардизација и сертификација у примарној производњи и преради

Мера ће бити ближе дефинисана Програмом подршке за спровођење пољопривредне политике и политике руралног развоја.

Тип мере: обезбеђење добара и пружање услуга

Процена потребних финансијских средстава: 75.000.000 РСД

Могући извори финансирања: интерно и екстерно

Одговорност за спровођење (носилац мере): Локална самоуправа

Други учесници у спровођењу: Регистровани пољопривредни произвођачи, МЗ, ПССС Неготин

Период спровођења: дуги, преко 5 година

Показатељи резултата	Јед. мере	Базна год.	Базна вредн.	Циљна год.	Циљна вредн.	Извор провере
Процент издвојних средстава за инвестиције у физичку имовину РПГ од укупно опредељених средстава за подршку у пољопривреди	%	2023.	0	2030.	30	Извештај о реализацији Програмом подршке за спровођење политике руралног развоја.
Број регистрованих пољопривредних газдинстава која су корисници инвестиције у физичку имовину у односу на укупан број РПГ	Број	2023.	0	2030.	200	Извештај о реализацији Програмом подршке за спровођење политике руралног развоја

МЕРА 3.2.4. Подстицање производње и пласмана традиционалних пољопривредних производа

Опис:

Општина Кладово је богата локалним производима карактеристичним за ово поднебље. Ови производи се могу брендирати и представљају добру основу за развој традиционалне пољопривредне производње. Пре свега се мисли на препознатљиву етно кухињу и целокупну гастрономску понуду у оквиру које се налазе специјалитети од рибе, влашка кухиња, мед, локална вина, природни сокови, гљиве и биље са Мироч планине, ракија дуњевача и роштиљ.

Тренутно је идентификован један брендиран локални производ, вино „Душа Дунава“. Иако ужива статус брендираног локалног производа, утисак је да је још увек недовољно познат на националном нивоу и шире.

Мера обухвата стварање услови за развој традиционалне и аутентичне понуде по којој би Општина била препознатљива на националном нивоу, у Региону и шире. За остварење ових услова потребна је подршка пољопривредним газдинствима, пољопривредним удружењима, задругама и другим привредним субјектима за брендирање локалних пољопривредних производа, заштиту производа са географским пореклом, оживљавање и развој рибарске производње и риболова. Такође је потребно изградити и отворити „дегустационо-дистрибутивне центре“, на туристички атрактивним локацијама и прилагодити их туристичкој понуди. Маркетинг и тржишну презентацију локалних традиционалних производа треба усмерити на ове нове канале продаје - дегустационо-дистрибутивне центре.

Примена ове мере допринеће успостављању производње и пласмана традиционалних прехранбених производа веће додате вредности, што ће имати утицај на унапређење конкурентности пољопривредних производа са териоторије општине Кладово.

Оквирне активности:

- подршка брендирању пољопривредних производа
- подршка изградњи и отварању дегустационо-дистрибутивних центара (производња вина)
- подршка оживљавању и развоју рибарске производње и риболова
- потдршка заштити производа са географским пореклом

Мера ће бити ближе дефинисана Програмом подршке за спровођење пољопривредне политике и политике руралног развоја.

Тип мере: обезбеђење добара и пружање услуга

Процена потребних финансијских средстава: 75.000.000 РСД

Могући извори финансирања: интерно и екстерно

Одговорност за спровођење (носилац мере): Локална самоуправа

Други учесници у спровођењу: Пољопривредна удружења, пољопривредни произвођачи, ТОО Кладово

Период спровођења: дуги, преко 5 година

Показатељи резултата	Јед. мере	Базна год.	Базна вредн.	Циљна год.	Циљна вредн.	Извор провере
Процент издвојених средстава за економске активности у циљу подизања конкурентности у смислу додавања вредности кроз прераду, као и увођење и сертификацију	%	2023.	0	2030.	20	Извештај о реализацији Програмом подршке за спровођење

система квалитета хране, органских производа и производа са ознаком географског порекла на РПГ од укупно опредељених средстава за подршку у пољопривреди						политике руралног развоја
Процент издвојних средстава за подршку органској производњи од укупно опредељених средстава за подршку у пољопривреди	%	2023.	0	2030.	10	Извештај о реализацији Програмом подршке за спровођење политике руралног развоја

МЕРА 3.2.5. Унапређење стручности и вештина пољопривредних произвођача

Опис:

У досадашњем планском периду регистровани пољопривредни произвођачи са територије општине имали су могућност за коришћење средстава националних и општинских фондова за развој пољопривредне производње и увођење нових технологија у производњи. Повећањем извора финансирања развоја пољопривредне производње, како националних тако и ИПАРД фондова и увођењем апликације е-аграр, појављује се потреба за подизањем капацитета пољопривредних произвођача унапређењем њихове стручности и вештина.

Потребно је обезбедити континуирано информисање пољопривредних произвођача путем информативних сесија, штампаним материјалом, билтенима, интернет презентацијама, путем медија о дешавањима и новостима у пољопривредни битним за њихов успешан рад.

Унапредити стручност и вештине пољопривредних произвођача организовањем обука разменом знања, искустава и примера добре праксе, као и подстицањем међусобне сарадње и удруживања, јачања сарадње са ПССС и повезивање, са дијаспором.

Такође је потребно пружити подршку пољопривредницима за учешће на иностраним и домаћим конкурсима и коришћење средстава домаћих и страних донатора и ИПАРД-а, формирање стручног тима који ће помагати око припреме документације.

Све ове активности допринеће подизању конкурентности, ефективности и ефикасности локалне пољопривреде и на тај начин помоћи развоју и опстанак села кроз очување пољопривреде, увођење добре пољопривредне праксе и стандарда у циљу заштите животне средине и природних ресурса.

Оквирне активности:

- информисање постојећих и будућих пољопривредних произвођача (информативне сесије, материјали, билтени, интернет презентације, медији, ...)
- повезивање пољопривредника са искусним и стручним газдинствима, предузећима, организацијама у конкретним секторима (промоција примера добре праксе и трансфер знања, маркетинг)
- унапређење капацитета газдинстава и произвођача за апсорпцију страних и националних ИПАРД средстава
- јачање сарадње са пољопривредним стручним службама
- практичне обуке стручњака у пољопривреди (сертификација)
- подстицање удруживања и пословне сарадње - јачање постојећих и оснивање нових

организација произвођача (кластери, удружења, задруге,...) - повезивање са дијаспором						
Тип мере: обезбеђење добара и пружање услуга Процена потребних финансијских средстава: 120.000 РСД Могући извори финансирања: интерно и екстерно Одговорност за спровођење (носилац мере): Локална самоуправа, ПССС Неготин Други учесници у спровођењу: Пољопривредни произвођачи, МЗ, локални медији Период спровођења: средњи, 1-3 година						
Показатељи резултата	Јед. мере	Базна год.	Базна вредн.	Циљна год.	Циљна вредн.	Извор провере
Број представника РПГ који су прошли едукацију	(км)	2023.	300	2030.	350	Извештај о раду ПСС
Број одржаних предавања, радионица, зимске школе, трибина	(км)	2023.	40	2030.	45	Извештај о раду ПСС

ПРИОРИТЕТНИ ЦИЉ 3.3. Унапређени услови за развој одрживог туризма

Кладово представља значајан туристички локалитет, не само у Ђердапу, већ и на 588 км дугом току Дунава кроз Србију. У Стратегији развоја Републике Србије за период 2016-2025. година, у Доњем Подунављу, чији просторни оквир обухвата и општину Кладово, као кључне вредности и атрактивности наводе се културно наслеђе, природна богатства, Дунав и Национални парк Ђердап. У оквиру пројекта „Интегрални развој туризма у општинама Кладово и Поженена“, који је део ЕУ програма прекограничне сарадње Румунија-Србија, генерисани су резултати истраживања сходно којима је туристички потенцијал општине Кладово, пре свега, заснован на културно-историјском наслеђу, природном богатству, облицима привређивања, географском положају, специфичним фолклорним обележјима (етнички диверзитет) и др.

Најзначајнији природни ресурси и уједно туристичке атрактивности на територији Општине су: Национални и Геопарк „Ђердап“; Клисура „Казан“ лоцирана у „Ђердапској клисури“ на реци Дунав; „Беледеријски“ водопад; Оаза птица у Малој Врбици; Планинарске стазе на Мирочу.

На територији Општине постоји богато културно-историјско, тј. антропогено наслеђе. Као најзначајнији ресурси и уједно туристичке атрактивности подручја се издвајају: „Трајанова табла“ урезана на исклесаној стени изнад „Ђердапске клисуре“. Потиче од 100-103 године и саздао је римски цар Трајан као знак обележавања завршетка војног пута од Београда до Ђердапа; „Трајанов Мост“ и утврђење „Понтес“ који су лоцирани код села Костол на око 5 km од Кладова. Тврђава „Диана“ подигнута на самој обали Дунава, лоцирана у близини села Сип, потиче из 1 века; Археолошки локалитет „Гламија“ лоциран у близини села Рткова, највише војно утврђење лоцирано изнад реке Дунав; Тврђава „Фетислам“, у преводу „победа ислама“, из 1524. године коју су подигли Турци; Црква „Св. Ђорђа“ се налази у Кладову, саграђена 1735. године; Манастир „Св. Тројице“ из 19. века лоциран изнад села Манастирице; „Стара Чаршија“ у Кладову заштићена од стране Завода за заштиту споменика културе Србије као просторно културно-историјска (амбијентална) целина. У „Старој чаршији“ налази се мноштво трговинских, угоститељских и других објеката од јавног значаја због чега представља центар друштвеног живота.

Потенцијал за развој туризма општине представљају и многа вештачки створена добра, Хидроелектрана Ђердап, хотели Ђердап и Aquastar Danube, многобројни угоститељски објекти, етно куће, археолошки музеј, градска плажа, градски парк, ЗОО врт, културни, спортски и остали објекти за рекреацију и забаву, многе културно-забавне манифестације и догађаји и један од најбитнијих ресурса људски капацитети укључени у сектор туризма.

Кладово је тренутно препознатљива туристичка општина на националном нивоу али још увек не као јединствена туристичка дестинација, док је у Региону, пре свега у пограничној Румунији, можда и већим делом испунила тај циљ. Репозиционирање постојећег имиџа треба да допринесе да општина Кладово буде јединствена туристичка дестинација која је препознатљива како у региону, тако и у Србији, ЕУ и шире.

На територији општине Кладово постоји велики број смештајних капацитета који могу да одговоре потребама повећане туристичке тражње. Карактеристично је да је у њиховом пословању изражена сезоналност, што се манифестује њиховом попуњеношћу у летњим месецима и недовољном искоришћеношћу у зимским.

Учешће броја кревета по појединим општинама у подручју Доњег Подунавља показује да се општина Кладово налази на првом месту са просечно 37,98 %, следе је општине Мајданпек са 24,47 % и Велико Градиште са 17,74 %.

Општину Кладово годишње у просеку посети више од 30.000 туриста, од чега је више од 70% домаћих посетилаца. Ипак, просечан број ноћења туриста у општини Кладово је испод просека у односу на просечан број ноћења туриста на националном нивоу, у региону Јужне и Источне Србије и Борској области. Последњих година забележен је раст броја домаћинстава која туристима изнајмљују смештај, као и укупан број расположивих лежаја.

Руралне средине у непосредној близини Кладова и Брзе Паланке представљају перспективан простор за развој руралног туризма, али морају бити озбиљан предмет анализе уколико се очекују развој и ефекти од овог вида туризма.

Туризам има посебан значај у будућој социо-економској перспективи општине јер представља растућу привредну грану и општина има низ значајних компаративних предности, (Ђердапска клисура, Дунав, тврђава „Фетислам“, богата културно-историјска баштина). Подршком развоју туризма обезбеђује се даља изградња Кладова као туристичке дестинације на националном тржишту и охрабрују приватне компаније и предузетници да наставе са улагањем у туристичке објекте и просторе. У условима појачане и интензивне конкуренције од посебне важности је да се општина Кладово усмери на обезбеђивање конкурентне и унапређене туристичких понуда који су у последњем периоду биле запостављене.

Овај циљ могуће је реализовати значајним повећавањем буџетских издвајања за: реализацију програма подршке руралном туризму; изградњу туристичке инфраструктуре на кључним локалитетима са потенцијалом за развој туризма на Дунаву и Мирочу; формирању и промоцији јединственог туристичког производа Доњег Подунавља; валоризацију културно-историјских туристичких ресурса. Значајну улогу у реализацији овог циља имаће повезивање пружалаца услуга у сектору туризма, стварање бољих односа свих актера у локалној заједници са интересима у области туризма, јачање Туристичке организације општине и стратешко планирање развоја туризма Општине Кладово.

Реализацијом ових мера створиле би се могућности за отварање нових радних места уз максимално очување природно-културно-историјске баштине, повећа би се број домаћих и страних туриста и побољшало би се задовољство пруженим услугама, а све у циљу економске исплативости улагања и напредка локалне заједнице.

Показатељи учинка (индикатори) који се односе на ПРИОРИТЕТНИ ЦИЉ 3.1 са базним и циљним вредностима

Показатељ учинка	Јед. мере	Базна год.	Базна вре дн.	Циљна год.	Циљна вред.	Извор провере
Број туриста, годишње (до марта месеца)	Број	2023.	5670	2030.	6464	РСЗ
Број ноћења, годишње (до марта месеца)	Број	2023.	11788	2030.	13438	РСЗ

Допринос Циљевима одрживог развоја (ЦОР)**Мере за постизање приоритетног циља 3.3.****МЕРА 3.3.1. Програми подршке за развој руралног туризма****Опис:**

Рурални туризам има велику и значајну улогу у развоју туризма и укупне привреде Општине , а самим тим утиче на развој руралних подручја.

Захваљујући природним, еколошким и амбијенталним карактеристикама, различите руралне средине на територији општине представљају веома занимљив и перспективан простор за развој овог вида туризма. Адекватно изграђене куће за одмор у природи коју одликује мир и тишина, су праве „оазе“ за људе из високо урбанизованих, индустријских центара.

Села на територији општине карактеристична су по традиционалној архитектури, обичајима и обредима који су сачувани до данашњих дана. Такође, сачуван је и фолклор Српског, Влашког и Румунског народа, као и богата традиционална кухиња.

Све ово и податак да је последњих година дошло до нагле експанзије броја смештајних капацитета у приватном смештају указује да постоје добри услови за развој руралног туризма, што је један од начина да се одговори потребама повећане туристичке тражње.

С обзиром да се рурални туризам у општини Кладово налази у иницијалној фази развоја, да је у последње три године дошло до пораста броја газдинстава која су се определила да се баве руралним туризмом (било као сеоска туристичка домаћинства било у неком од других облика приватног смештаја), да је све више заинтересованости за категоризацију смештаја од стране становништва које борави у иностранству, а овде поседује објекте у руралним подручјима, потребна су одговарајућа улагања, како од стране ЈЛС и државе (директним инвестицијама или путем субвенција), тако и од стране приватних предузетника који би препознали интерес у развоју руралног туризма.

У циљу развоја организованог руралног туризма поред финансијске подршке потребно је унапредити систем категоризације смештаја0 подизањем капацитете и знања издаваоца смештаја и заинтересованог локалног становништва за професионално пружање услуге, и подржати развој посебних врста туризма са организованим садржајима, као на пример вински туризам, што ће омогућити активирање

неискоришћених капацитета сеоских подручја, као што су узгајање аутохтоних сорти грожђа и другог воћа и поврћа, вински подруми, радионице старих заната, кухиње традиционалне хране.

Оквирне активности:

- програм унапређења система категоризације смештајних објеката
- програм финансијске подршке за изградњу смештајних објеката, адаптацију и опремање, итд.
- програм подршке развоју винског туризма

Тип мере: обезбеђење добара и пружање услуга

Процена потребних финансијских средстава: 5.000.000 РСД

Могући извори финансирања: интерно и екстерно

Одговорност за спровођење (носилац мере): Локална самоуправа, ТОО Кладово

Други учесници у спровођењу: МЗ, Издаваоци смештаја, Привредни савет, Удружење предузетника, туристичке агенције

Период спровођења: дуги, преко 5 година

Показатељи резултата	Јед. мере	Базна год.	Базна вредн.	Циљна год.	Циљна вредн.	Извор провере
Број одобрених захтева за субвенције за развој руралног туризма, годишње	Број	2023.	10	2030.	17	Извештај о раду ОУ/ТО
Број категоризованих смештајних објеката	Број	2023.	93	2030.	106	Извештај о раду ОУ/ТО, е-туриста
Број лежаја у смештајним капацитетима	Број	2023.	807	2030.	1000	Извештај о раду ОУ/ТО, е-туриста

МЕРА 3.3.2. Изградња туристичке инфраструктуре на кључним локалитетима са потенцијалом за развој туризма (Дунаву и Мирочу)

Опис:

Туристички потенцијали Општине су велики али захтевају улагања у обнову и недостајућу туристичку субструктуру. Општина је препознала значај повезивања туризма и културног наслеђа у смислу очувања и уређења кључних локалитета у развоју туризма. У претходном планском периоду Општина је усмерила своје капацитете и уз подршку државе и страних донатора успела да обезбеди пројектно-техничку документацију за реконструкцију локалитета тврђава „Фетислам“ и спроведе радове на реконструкцији утврђења „Мали град“ у оквиру којег се налази реконструисана летња позорница са погледом на Дунав, реконструисала манастир у Манастирици, изградила парохијски дом цркве Св.Ђорђе у Кладову, реконструисала главне државне и локалне саобраћајнице, започела радове на уређењу простора око водопада „Бледерија“.

Циљ је да се у наредном периоду настави са активностима инфраструктурног и комуналног уређења кључних локалитета на Дунаву и Мирочу (изградња инфо пунктова и визитор центара, изградња паркинга и бициклических стаза, сређивање излетишта, постављање туристичке сигнализације, обележавање културно-историјских споменика саобраћајно-туристичком сигнализацијом и др.). Реализацијом ових активности подићи ће се квалитет туристичких локалитета и места, кључни туристички локалитети на територији целе општине биће приступачнији и атрактивнији за туристе, унапредити ће се квалитет пружених услуга.

Спровођење ове мере изискује велика финансијска улагања од стране општине, али је реализација ове мере од изузетног значаја за ширење туристичке понуде општине и повећање атрактивност Општине не само за посетиоце из Србије и суседних земаља Румуније и Бугарске него и шире.

Оквирне активности:

- изградња и опремање инфо пунктова и визитор центра
- сређивање излетишта
- постављање туристичке сигнализације
- обележавање културно-историјских споменика саобраћајно-туристичком сигнализацијом

Тип мере: обезбеђење добара и пружање услуга

Процена потребних финансијских средстава: 10.000.000/годишње РСД

Могући извори финансирања: интерно и екстерно

Одговорност за спровођење (носилац мере): Локална самоуправа, ТОО Кладово

Други учесници у спровођењу: МСП сектор, јавна предузећа

Период спровођења: дуги, преко 5 година

Показатељи резултата	Јед. мере	Базна год.	Базна вредн.	Циљна год.	Циљна вредн.	Извор провере
Дужина реконструисаних и изграђених стаза и путева у функцији развоја туризма, кумулативно	км	2023.	100	2030.	170	Извештај о раду ОУ/ТО
Број уређених туристичких локалитета	број	2023.	0	2030.	3	Извештај о раду ОУ/ТО

МЕРА 3.3.3. Формирање и промоција јединственог туристичког производа Доњег Подунавља

Опис:

У општини Кладово постоји прегршт локалних производа који се могу брендирати и који су значајни у креирању јединственог туристичког производа Доњег Подунавља. То су пре свега туристички локалитети, традиционалне манифестације, препознатљива етно кухиња и целокупна гастрономска понуда у оквиру које се налазе специјалитети од рибе, влашка кухиња, мед, локална вина, природни сокови, гљиве и биље са Мироч планине, ракија дуњевача, роштиљ и др. Потенцијалне посетиоце о природним вредностима и лепотама територије коју посећују и значају њене заштите за будуће генерације, потребно је информисати на најбољи и најприступачнији начин.

У предходном периоду активности ЈЛС биле су усмерене на стварање Општине као туристичке дестинације препознатљиве/интересантне/атрактивне на националном нивоу, у Региону и за стране туристе.

Активности ова мере односе се на унапређењу и промоцији постојећих традиционалних манифестација, ЕТНО фестивал, Златна бућка Ђердапа, Кладовско лето, Border rock Kladovo, традиционални вашари и др; брендирање препознатљивих производа за нашу општину и њихова промоција штампањем промоматеријала, израдом промо филмова, промоцијом на интернет порталима и друштвеним мрежама; привлачењем медија и туристичких агенција организовањем промо тура, са циљем привлачења што већег броја туриста и њиховог дужег задржавања у Општини.

Будуће активности ЈЛС заједно са привредницима и локалним становништвом, пре свега треба да буду усмерене на креирању јединственог туристичког производа Доњег Подунавља и његове промоције за шире групе туриста и посетиоца. Локално становништво представља један од носећих стубова овог

процеса и својим активним учешћем у реализацији даће лични допринос креирању живота у Општини довољно интересантан, атрактиван и подстицајан за све грађане и будуће генерације.

Оквирне активности:

- унапређење и промоција постојећих традиционалних манифестација
- брендирање и промоција туристичких потенцијала (израда промотивних филмова, промотивне брошуре, промоција на интернет порталима и друштвеним мрежама, итд.)
- организовање промо тура за медије и туристичке агенције

Тип мере: обезбеђење добара и пружање услуга

Процена потребних финансијских средстава:

Могући извори финансирања: интерно и екстерно

Одговорност за спровођење (носилац мере): Локална самоуправа, ТОО Кладово

Други учесници у спровођењу: МСП сектор, удружења

Период спровођења: дуги, преко 5 година

Показатељи резултата	Јед. мере	Базна год.	Базна вредн.	Циљна год.	Циљна вредн.	Извор провере
Број туристичких манифестација подржаних из буџета	Број	2023.	20	2030.	23	Извештај о раду ОУ/ТО
Број штампаног про материјала	Број	2023.	50.000	2030.	64.000	Извештај о раду ТО

МЕРА 3.3.4. Повезивање пружалаца услуга у сектору туризма

Опис:

Ова мера је приоритетна и кључна, зато што је идентификована потреба повезивања привредних субјеката и осталих актера у сектору туризма и угоститељства и креирање новог стратешког и програмског документа којим би се прецизирале улоге и надлежности свих актера у туристичкој области и евидентирале њихове одговорности и обавезе. На овај начин локална туристичка политика спроводиће се у складу са јасно дефинисаним циљевима.

Мера подразумева едукацију актера који су укључени у туристичку понуду, промоцију туристичке понуде општине Кладово и пружаоца услуга у сектору туризма и израду обједињеног стратешког документа – Програма развоја туризма.

Едукација је усмерена на запослене у јавном сектору и у секторима туризма и угоститељства, власнике и чланове сеоских туристичких домаћинстава, издаваоце смештаја, туристичке аниматоре, водиче и друге привредне субјекте који су део ланца вредности туристичке понуде (саобраћајна предузећа, такси, изнајмљивачи бицикала и аутомобила, продавци опреме (спортске, риболовачке, ловачке или сл.), локална удружења, занатлије, произвођачи и продавци сувенира и локалних производа, продавнице у локалној средини и др.

Циљ је унапредити квалитет производа и пружене услуге у сектору туризма, подизањем капацитета пружаоца услуга, туристичке организације и туристичких радника, као и повезивање локалних производа и туристичке понуде.

Оквирне активности:

- израда Програма развоја туризма
- едукација и промоција пружалаца услуга у сектору туризма
- јачање капацитета Туристичке организације општине Кладово за израду обједињеног стратешког

<p>документа развоја туризма општине Кладово</p> <ul style="list-style-type: none"> - едукација туристичких водича - стручне и тематске радионице за локалне пружаоце услуга у сектору туризма и подршка код конкурисања за доступна републичка и страна донаторска средства - повезивање локалних производа и туристичке понуде и њихово обједињавање (произвођачи и пружаоци услуга)

Тип мере: обезбеђење добара и пружање услуга

Процена потребних финансијских средстава: 1.000.000 РСД

Могући извори финансирања: интерно и екстерно

Одговорност за спровођење (носилац мере): Локална самоуправа, ТОО Кладово

Други учесници у спровођењу: Пружаоци услуга у сектору туризма

Период спровођења: дуги, преко 5 година

Показатељи резултата	Јед. мере	Базна год.	Базна вредн.	Циљна год.	Циљна вредн.	Извор провере
Број организованих семинара, радионица, тренинга за запослене у туризму/пружаоце услуга у туризму	број	2023.	6	2030.	10	Извештај о раду ОУ/ТО
Број полазника семинара, радионица, тренинга за запослене у туризму/пружаоце услуга у туризму	број	2023.	50	2030.	103	Извештај о раду ОУ/ТО

МЕРА 3.3.5. Валоризација културно-историјских туристичких ресурса

-

Опис:

За потпуну валоризацију туристичких потенцијала које Кладово на туристичком тржишту има, неопходно је ширење туристичке понуде и увођење нових туристичких производа у туристичку понуду општине.

Значај ове мере огледа се у важности класификације и рангирања локалних културно-историских ресурса према степену утицаја и вредности коју имају на развој одрживог туризма и унапређењу туристичке понуде Општине Кладово.

Потребно је кроз интерактивну презентацију спровести мапирање и рангирање постојећих културно-историских локалитета и подићи свест о важности културно-историске баштине.

Недовољно искоришћени туристички потенцијали на основу програма ревитализације, адаптације и заштитенеопходно је унапредити и укључити у туристичку понуду како би се остварио повећани интерес за општину као туристичку дестинацију.

Уз помоћ и међусобну сарадњу локалне самоуправе и Туристичке организације Кладово у оквиру ове мере потребно је организовати промотивну кампању културно историјског наслеђа у виду електронских презентација, интернет сајта, летака и брошура.

Оквирне активности:

- интерактивна презентација постојећих културно-историјских локалитета
- подизање свести о важности културно – историјске баштине

- ревитализација, адаптација и заштита културно-историјских споменика

Тип мере: обезбеђење добара и пружање услуга

Процена потребних финансијских средстава: 100.000.000

Могући извори финансирања: интерно и екстерно

Одговорност за спровођење (носилац мере): Локална самоуправа, ТО

Други учесници у спровођењу:

Период спровођења: дуги, преко 5 година

Показатељи резултата	Јед. мере	Базна год.	Базна вредн.	Циљна год.	Циљна вредн.	Извор провере
Број инвестиционих пројеката на културном наслеђу којима се унапређује туристичка понуда	број	2023.	1	2030.	2	Извештај о раду ОУ/ТО

ПРИОРИТЕТНИ ЦИЉ 3.4. Оптимално коришћење потенцијала Дунава

Саобраћајно-комуникативни значај општине Кладово за Србију проистиче из њеног географског положаја. Сходно чињеници да је општина позиционирана на крајњем североистоку Србије, да је доста дислоцирана у односу на примарне копнене саобраћајнице, да природну границу (међународног административног значаја) чини река Дунав. Стратешки значај за Општину има река Дунав и организација речног саобраћаја.

Према класификацији Европске економске комисије, ток Дунава у источној Србији сврстан је у групу пловни пут VII разреда (Паневропски коридор 7). Пловни пут Коридор 7 оспособљен је за пловила 285 м дужине, од 33 м до 34,2 м ширине и од 2,5 м до 4,5 м дубине газа, капацитета између 14.500 т и 27.000 т, удужини од 91 км, протиче кроз општину Кладово и представља значајан природни и привредни ресурс.

На деоници Дунава која таргетира општину у функцији су 3 пристана за путничка пловила (у Текији, Кладову - међународног карактера и Брзој Паланци) као и једно лучко пристаниште за теретна пловила (у саставу бродоградилшта у насељу Кладово) и једна марина у Кладову. У функцији речног саобраћаја су и две бродске преводнице у саставу ХЕ „Ђердап 1“ којима је омогућена пловидба у сектору Ђердапа. Упркос чињеници да ширина и дубина пловног пута испуњавају међународне стандарде, речни саобраћај је сходно расположивом потенцијалу скромних размера.

У претходном периоду у функцији превоза путника на локалу биле се организоване свакодневне бродске линија између Кладова и Дробета Турну Северин (Румунија). Тренутно на локалу саобраћају само сезонске туристичке бродске туре кроз Ђердапску клисуру са поласцима са пристана у Текији.

Из угла експлоатације Дунава, са изградњом хидроелектране постоји потреба континуираног уклањања (багерисање) наталожених наноса из речног корита

Потенцијал интер (националне) мултимодалности саобраћаја на територији Општине се може посматрати кроз превоз путника од Кладова према Београду и Румунији и организацији робно-транспортног чворишта у коме би се укрштали дунавски коридор и тимочка развојна саобраћајница Србије, државни пут Кладово - Неготин - Зајечар - Књажевац – Ниш.

Пун потенцијал природног богатства реке Дунав у великој мери остао је неискоришћен услед вишедеценијских нерешених власничких односа над државним добрима. Земљиште уз реку

Дунав, односно Ђердапску клисуру, марина, плаже и друга добра остали су неискоришћени у довољној мери јер свака иницијатива од стране привредника остаје без завршне реализације управо услед нерешених имовинско-правних односа над овим добрима.

Локална самоуправа је уложеним великим напорима, у претходном периоду, успела да реши неке од проблема, пристаниште, плажа и марина у Кладову. На овај начин Кладову је пружена могућност да се појави као мапирано пристаниште за крузере на Коридору 7. План туристичке понуде за оне који плове крузерима, тзв. City break, већ постоји али је потребно време и ангажовање шире заједнице да исти и заживи у пракси.

У наредном периоду потребно је створити услове како би се искористили потенцијали реке Дунав које Општина има како у саобраћају тако и у туризму. Реализација мера: развој интермодалног транспортног саобраћаја; изградња инфраструктурних објеката у функцији наутичког туризма и уређење приобаља за адекватно и безбедно коришћење, створиће се услови за оптималније коришћење потенцијала Дунава, што доприноси отварању нових радних места, већој туристичкој посећености Општине, повећању прихода из туризма и саобраћаја, а самим тим и економском развоју Општине.

Показатељи учинка (индикатори) који се односе на ПРИОРИТЕТНИ ЦИЉ 3.4. са базним и циљним вредностима

Показатељ учинка	Јед. мере	Базна год.	Базна вре дн.	Циљна год.	Циљна вред.	Извор провере
Инвестиције у транспортну инфраструктуру	РСД	2023.	0	2030.	10.000.000	Извштај о раду ОУ

Допринос Циљевима одрживог развоја (ЦОР)

Мере за постизање приоритетног циља 3.4.

МЕРА 3.4.1. Развој интермодалног транспортног саобраћаја

Опис:

Пловни пут Коридор 7 представља предност за развој интермодалног саобраћаја који се може посматрати кроз линијски и ванлинијски речни путнички саобраћај на релацији Кладово-Београд и Кладово-Румунија и организацију робно- транспортног чворишта у коме би се укршали дунавски коридор и тимочка развојна саобраћајница Србије, државни пут Кладово - Неготин - Зајечар - Књажевац – Ниш.

У Кладову између два хотела налази се међународно пристаниште. Са Агенцијом за луке постигнути су договори да се крене са изградњом шипова који су потребни за пристајање крузера. На овај начин Кладово има могућност да се појави као мапирано пристаниште за крузере на Коридору 7.

Ова мера за циљ има смањење времена путовања до великих центара, искоришћење потенцијала реке Дунав уз заштиту животне средине, а све ово има свој допринос развоју туристичке понуде и економском развоју Општине.

Оквирне активности:

- програм увођење беле флоте, односно линијског и ванлинијског речног путничког саобраћаја на

релацији Кладово - Београд и Кладово - Румунија

- израда програма обједињавања ширег подручја Текија - Кладово-Брза Паланка у јединствену луку
- изградња система за напајање крузера

Тип мере: обезбеђење добара и пружање услуга

Процена потребних финансијских средстава:

Могући извори финансирања: интерно и екстерно

Одговорност за спровођење (носилац мере): Локална самоуправа

Други учесници у спровођењу:

Период спровођења: дуги, преко 5 година

Показатељи резултата	Јед. мере	Базна год.	Базна вредн.	Циљна год.	Циљна вредн.	Извор провере
Број присталих крузера	ком	2023.	0	2030.	10	Извештај лучког оператера
Број путника са присталих крузера	ком	2023.	0	2030.	1000	Извештај лучког оператера

МЕРА 3.4.2. Изградња инфраструктурних објеката у функцији наутичког туризма

Опис:

Река Дунав пружа потенцијале за развој наутичког туризма, који представља још једну туристичку понуду Општине. За развој наутичког туризма са свим програмима бављења спортовима и рекреацијом на води, потребно је уложити и спровести активности на изградњи инфраструктурних објеката и садржаја у функцији наутичког туризма.

Ова мера планира изградњу и инфраструктурно опремање марине са пратећим објектима, изградњу објеката наутичког туризма на територији општине Кладово, изградњу кампа у Брзој Паланци и израду Програма развоја наутичког туризма у Кладову.

Марина у Кладову има један од највећих лукобрана на целом току реке Дунав, за шта су у великој мери заслужна улагања од стране хидроелектране, као таква у претходном периоду била је неискоришћен због нерешених имовинско правних односа. Марина је сада проглашена лучким подручјем чиме су створени услови за њену изградњу и уређење.

Сама марина налази се у центру насеља Кладово, у близини пристаништа и хотела, што може позитивно утицати на већу посећеност тврђаве Фетислам и других културно историјских споменика и природних лепота Општине.

Развој наутичког туризма даће свој допринос повећању искоришћености потенцијала реке Дунав и унапређењу економског развоја локалне заједнице.

Оквирне активности:

- изградња марине, инфраструктуре и пратећих објеката
- израда Програма развоја наутичког туризма у Кладову
- изградња објеката наутичког туризма у Кладову и насељеним местима
- изградња кампа у Брзој Паланци

Тип мере: обезбеђење добара и пружање услуга

Процена потребних финансијских средстава: 100.000.000 РСД

Могући извори финансирања: интерно и екстерно

Одговорност за спровођење (носилац мере): Локална самоуправа

Други учесници у спровођењу:						
Период спровођења: дуги, преко 5 година						
Показатељи резултата	Јед. мере	Базна год.	Базна вредн.	Циљна год.	Циљна вредн.	Извор провере
Број корисника марине	Број	2023.	0	2030.	15	Уговори за коришћење марине

МЕРА 3.4.3. Уређење приобаља за адекватно и безбедно коришћење**Опис:**

Изградњом ХЕ „Ђердап I и II“, узводно и низводно од Кладова, обала Дунава на територији Општине у дужини од 91км, променила је изглед. Нека насеља општине дуж реке су скроз потопљена и измештана, а код других су потопљени неки делови насеља. Све ово има утицај на на изглед и адекватно и безбедно коришћење приобаља.

У већини насеља на обали реке налазе се дивље плаже које нису уређене или су делимично запуштене.

Како би се обезбедило безбедно коришћење приобаља за локално становништво, домаће и стране путнике, туристе и посетиоце потребно је спровести радове на изградњи теретног пристаништа у Кладову, изградњи и инфраструктурном уређењу са пратећим објектима путничког пристаништа, уређењу плаже и шеталишта дуж реке у Кладову и осталим насељима и уређење зелених површина на обали Дунав.

Све ове активности за циљ имају првенствено адекватно и безбедно коришћење приобаља, а додатно доприносе бољој туристичкој понуди Општине и лепшем и сигурнијем животу локалног становништва и посетоиоца.

За све ово су потребна велика финансијска улагања те је потребна подршка државе, домаћих и страних донатора и ХЕ Ђердап, као обавезујућег субјекта према становништву потопљених насеља.

Оквирне активности:

- изградња теретног пристаништа у Кладову
- изградња/унапређење путничког пристаништа, изградња пратећих објеката и инфраструктуре
- уређење плажа и стаза за шетњу у Кладову и осталим насељеним местима
- уређење зелених површина на обали Дунава

Тип мере: обезбеђење добара и пружање услуга

Процена потребних финансијских средстава: 50.000.000 РСД

Могући извори финансирања: интерно и екстерно

Одговорност за спровођење (носилац мере): Локална самоуправа, МЗ, ХЕ Ђердап

Други учесници у спровођењу:

Период спровођења: дуги, преко 5 година

Показатељи резултата	Јед. мере	Базна год.	Базна вредн.	Циљна год.	Циљна вредн.	Извор провере
Број уређених плажа	Број	2023.	2	2030.	5	Извештај о спроведеним радовима

7. Оквир за спровођење, праћење спровођења, извештавање и вредновање Плана развоја општине Кладово

У складу са ЗПС-ом општина Кладово је у обавези да успостави оквир за спровођење, праћење спровођења, извештавање и вредновање Плана развоја, јер се једино на тај начин у потпуности може осигурати реализација планираних приоритета, мерити ниво постизања дефинисаних циљева, као и омогућити промена правца деловања уколико планиране мере не дају задовољавајуће резултате за остварење циљева.

У циљу спровођења, праћења спровођења, извештавања и вредновања Плана развоја општине Кладово успоставља одговарајући институционални оквир, који подразумева два нивоа структуре:

- Координационо тело, на челу са координатором и
- Носиоце мера, како је дефинисано Планом развоја.

7.1. Праћење спровођење Плана развоја

Праћење спровођења Плана развоја омогућава да се утврди да ли се мере и приоритетни циљеви остварују по плану и ефикасно, како би се на време идентификовали непредвиђени ризици који ометају остварење учинака дефинисаних Планом. Важност праћења и спровођења Плана развоја се огледа и у томе да се на фазном нивоу установи да ли су планирани учинци и даље релевантни за остварење визије локалне самоуправе.

Праћење спровођења Плана развоја општине Кладово за период 2023–2030. године обухвата низ задатака међу којима се, између осталог, налазе:

- Континуирана комуникација и размена информација између свих актера укључених у спровођење мера и активности,
- Ажурирање информација о току спровођења мера,
- Дефинисање превентивних мера у случају појаве одступања и проблема,
- Информисање јавности и заинтересованих страна о току спровођења Плана развоја,
- Припрема и подношење годишњих и трогодишњег извештаја о спровођењу Плана развоја.

У случају да се у процесу спровођења Плана развоја јави одступање од планираног оквира потребно је дефинисати одлуке, односно корективне радње са циљем ефикасног спровођења Плана.

План развоја општине се превасходно операционализује **кроз израду и доношење трогодишњег средњорочног плана** чиме се јавне политике и мере за развој локалне самоуправе усклађују са буџетским процесом. **Средњорочни план Општине Кладова** **представља основу за процес праћења (мониторинга) спровођења Плана развоја ЈЛС на основу ког се путем одабраних индикатора мере резултати и остварени учинци.**

Праћење подразумева сакупљање, анализу, размену и коришћење података и информација о напретку унапред постављених циљева, односно праћење је систематско и континуирано прикупљање, анализа и коришћење информација у корист ефикасног одлучивања, рада и остваривања позитивних резултата локалне самоуправе. Праћење ће се спроводити користећи унапред дефинисане обрасце за прикупљање података од свих релевантних организација и

органа, као и користећи базе података које је потребно ажурирати у складу са доступним подацима званичне статистике (секундарни подаци). Поред секундарних података из званичне статистике, кад год је то релевантно, прикупљаће се и примарни подаци, а одговорност за наведену активност имају **руководиоци одељења**, у складу са надлежностима за конкретне податке.

Посебно ће се водити рачуна о јасном дефинисању **улога и одговорности у делу прикупљања података**, где ће овај посао за све учеснике бити дефинисан као системска и континуирана активност, а не као једнократни задатак. Одговорност за прикупљање и обраду прикупљених података током праћења спровођења Плана развоја имаће сви учесници у спровођењу Плана развоја. **Прецизније, улога и одговорност током читавог периода спровођења Плана развоја је подељена између носиоца мера и Координационог тела.**

За предвиђене интервенције из Плана развоја **идентификовани су носиоци реализације мера** у складу сасекторским надлежностима. Идентификовани носиоци реализације мера укључују: Носиоце мера и активности чине организациони делови управе и други актери под чију надлежност потпадају активности у вези са мерама дефинисаним у Плану развоја, службе општине, ЈКП, установе и организације чији је оснивач општина. Носиоци реализације мера имају одговорност да у своје планове рада (и финансијске планове) уврсте утврђене мере и активности за чије спровођење су одговорни, да их спроводе и прате проценат реализације, извештавају Координационо тело о резултатима спровођења мера и активности, утврде евентуалне проблеме у спровођењу мера и предложе опције за решавање тих проблема.

У складу са вежећим законским оквиром који регулише област планског система, **улогу управљачког тела** надлежног за процес спровођења Плана развоја ће имати **Координационо тело** за спровођење, праћење и вредновање учинака Плана развоја. на челу са **координатором** - нпр. заменик, већник или сл.). **Координационо/управљачко тело ће управљати процесом спровођења**, пратити напредак на основу достављених извештаја, одлучивати о предлозима за решавање установљених проблема у спровођењу Плана, по предлогу ће доносити корективне мере у случају да је остваривање мера или циљева угрожено, или ће предлагати евентуалне ревизије Плана и установљивање нових циљева и мера.

Улогу Координационог тела у општини Кладово имаће Општинско веће у проширеном саставу (директори ЈП, ЈУ, организација, школа и др) и руководиоци организационих јединица или њихови упосленици надлежни за руковођење ужим организационим јединицама. Појединци у оквиру Координационог тела добиће задужења и одговорности за имплементацију и праћење појединачних праваца развоја и тако давати подршку локалној администрацији, која ће конкретно бити одговорна за спровођење активности на нивоу циљева и мера. Они ће посебно имати важну улогу у подршци појединим носиоцима мера када је у питању процес буџетирања.

Координатор ће бити задужен да одржава константну комуникацију са јединицама/организацијама које су носиоци мера и активности, да од њих прибавља податке и информације о спровођењу мера и активности, дискутује о оствареним резултатима и идентификованим проблемима, израђује препоруке за решавање установљених проблема у спровођењу мера, проверава да ли су средњорочни планови институција усаглашени са мерама и циљевима у Плану развоја, да извештава Координационо тело о напретку, припрема материјале и обавља административно-техничке послове за Координационо тело.

7.2 Вредновање постигнутих учинака Плана развоја

За разлику од праћења спровођења процеса спровођења Плана развоја, као континуираног процеса прикупљања и обраде података, вредновање постигнутих учинака Плана развоја подразумева оцену онога што је постигнуто. Вредновање учинака Плана развоја се односи на анализу и упоређивање прикупљених података и информација током спровођења Плана развоја и спроводиће се периодично у неколико наврата током временског периода важења планског документа. Вредновање се спроводи ради оцене:

- релевантности - у којој су мери циљеви усмерени на решавање кључних проблема приоритетних сектора на нивоу локалне самоуправе, и да ли су циљеви у складу са националним развојним приоритетима,
- ефикасности, односно мерења учинака на основу уложених ресурса (трошкова) и са друге стране користи која може указати на потребу за дефинисањем алтернативних приступа,
- ефективности свих мера и активности, свих видова интервенције на друштвене, економске, еколошке и остале позитивне промене,
- одрживости постављених циљева и активности у дугорочној перспективи, укључујући и могуће ризике.

Дакле, вредновање је потребно ради утврђивања степена промене настале спровођењем мера из Плана развоја и степена достизања приоритетних циљева, а све у циљу преиспитивања и унапређења Плана, односно утврђивања потребе за његовом ревизијом и бољим планирањем у предстојећем периоду. Све наведено указује на то да без унапред постављених базних, полазних вредности показатеља у Плану развоја није могуће утврдити степен остварења постављених циљева, нити мерење напретка. Избор одговарајућих вредности показатеља представља веома деликатан задатак, јер се њиховим мерењем обезбеђују адекватна сазнања о напретку ситуације у приоритетним областима.

Податке и информације за потребе вредновања достављаће органи и организације одговорни за спровођење мера из Плана развоја, Координатору спровођења, праћења и вредновања учинака Плана развоја. Такође, у анализи ће се користити и други подаци и информације, прибављени из осталих извора, који могу бити од користи за бољу процену учинака Плана.

7.3 Извештавање о спровођењу и постигнутим учинцима Плана развоја

Извештавање о спровођењу Плана развоја Општине Кладово представља објективно приказивање тога на који начин се План развоја спроводио у претходних годину дана, док **извештавање о постигнутим учинцима Плана развоја** представља реално приказивање учинака Плана који су постигнути током спровођења предвиђених мера током трогодишњег периода који је протекао.

Поштујући законску регулативу у овој области општина Кладовоје у обавези да изради:

- Извештај о спровођењу средњорочног плана који је истовремено извештај о спровођењу Плана развоја на годишњем нивоу,
- Извештај о постигнутим учинцима Плана развоја на трогодишњем нивоу.

Истеком сваке треће календарске године од доношења Плана развоја, Општинско веће Општине Кладово утврђује предлог извештаја о учинцима спровођења Плана развоја који се подноси Скупштини Општине Кладово на усвајање, најкасније у року од шест месеци од истека тог рока.

За прикупљање информација о реализацији плана на годишњем нивоу и припрему нацрта годишњег извештаја о спровођењу плана биће задужено Координационо тело.

Закон о планском систему је предвидео и успостављање ЈИС - Јединственог информационог система за планирање, праћење спровођења, координацију јавних политика и извештавање. У питању је јединствени електронски систем осмишљен да у њега учесници у планском систему, уносе садржај својих планских докумената и уз помоћ којег извештавају о остваривању утврђених циљева. До момента његовог функционалног успостављања општина Кладово ће извештаје о спровођењу Плана развоја и извештаје о учинцима Плана развоја објављивати на званичном општинском интернет порталу, најкасније 15 дана од дана усвајања предметних докумената.

7.4 Ревизија Плана развоја

Након усвајања Извештаја о учинцима Плана развоја, Општинско веће Општине Кладово и Скупштина локалне самоуправе могу утврдити потребу за спровођењем ревизије Плана развоја, на основу чега се покреће поступак израде предлога измена и допуна Плана развоја.

Општинско веће иницира ревизију постојећег Плана развоја уз адекватно образложење разлога за ревизију. Одлуку о покретању поступка израде предлога и допуна Плана развоја доноси Скупштина Општине Кладово, а ток поступка за ревизију се реализује по процедури прописаној за усвајање Плана развоја.